

**UCHWAŁA NR XLVII/498/2023
RADY MIASTA BIŁGORAJA**

z dnia 28 czerwca 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022 - 2028 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Biłgoraja.

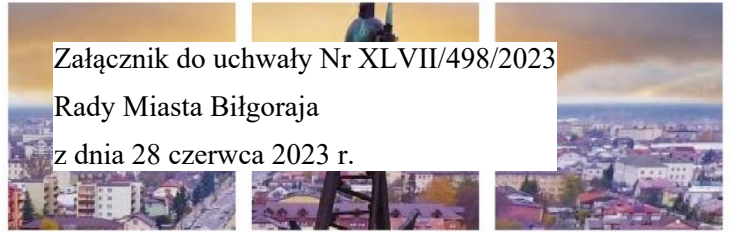
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Andrzej Łęcki

Załącznik do uchwały Nr XLVII/498/2023
Rady Miasta Biłgoraja
z dnia 28 czerwca 2023 r.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028

Spis treści

Wprowadzenie	5
1. Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu.....	7
2. Podstawa prawna	9
3. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	9
3.1 Spójność dokumentu w skali makro	10
3.2 Spójność dokumentu w skali regionalnej	12
3.3 Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy	17
3.4 GPR jako strategia IIT (inny instrument terytorialny)	19
3.5 Charakterystyka Miasta Biłgoraja	22
4. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	25
4.1 Metodologia diagnozy delimitacyjnej.....	26
4.1.1 Wyróżnione obszary porównawcze.....	27
4.1.2 Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego	29
4.2 Wnioski z diagnozy delimitacyjnej.....	32
5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	37
5.1 Metoda wyodrębnienia obszaru rewitalizacji z obszaru zdegradowanego	42
6. Analiza pogłębiona obszaru rewitalizacji.....	43
6.1 Wyniki badania ankietowego dla obszarów rewitalizacji.....	43
6.2 Obszar rewitalizacji – charakterystyka i potencjał.....	55
6.3 Problemy rozwojowe podobszarów rewitalizacji	57
6.3.1 Podobszar rewitalizacji Rapy	58
6.3.2. Podobszar rewitalizacji Różnówka	60
6.4 Problemy społeczne i pozaspołeczne podobszarów rewitalizacji - podsumowanie	64
7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	65
7.1. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań	66
8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	69
8.1 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	72
8.2 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	74
8.2.1 Projekty infrastrukturalne programu rewitalizacji.....	74
8.2.2 Projekty społeczne programu rewitalizacji	85
8.3 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	99
9. Wiązki projektowo – problemowe w programie rewitalizacji.....	100
10. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych.....	103
10.1 Komplementarność przestrzenna	103
10.2. Komplementarność problemowa.....	104
10.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	105
10.4. Komplementarność międzyokresowa	106
10.5. Komplementarność źródeł finansowania	109

10.6 Podsumowanie komplementarności	109
10.7 Mechanizmy integracji	112
10.8 Dostępność.....	113
11. Indykatywne ramy finansowe	115
12. Opis struktury zarządzania.....	118
13. System monitoringu i ewaluacji	121
13.1 Monitoring	121
13.2 Ewaluacja	122
13.3 Aktualizacja GPR.....	123
13.4 Harmonogram realizacji	124
13.5 Koszty zarządzania.....	124
13.6 Wskaźniki realizacji.....	124
14. Uspołecznienie dokumentu i proces partycypacji społecznej.....	126
14.1 Uspołecznienie opracowania GPR	126
14.2 Uspołecznienie wdrażania GPR	130
15. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko	132
16. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach	132
17. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	132
17.1 Specjalna Strefa Rewitalizacji	132
17.2 Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego	132
18. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	135
19. Załącznik matryca logiczna procesu rewitalizacji.....	137
Spis rysunków, tabel i wykresów	140

Wprowadzenie

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 (GPR) jest dokumentem operacyjnym umożliwiającym prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na terenie miasta. By dochować zgodności przedmiotowego opracowania z uregulowaniami prawnymi, przy jego opracowaniu kierowano się zapisami:

- Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (Dz.U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28.),
- Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r.,
- Zasady programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w Województwie Lubelskim Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym, maj 2018 r.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 został opracowany zgodnie z metodyką zaproponowaną w następujących publikacjach:

- W. Jarczewski (red.), *Delimitacja krok po kroku*, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju Departament Polityki Przestrzennej i Gospodarki Nieruchomościami, Warszawa 2017 r.,
- A. Jadach - Sepioło (red.), *Gminny Program Rewitalizacji. Praktyczny poradnik dla mieszkańców i władz lokalnych*, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju Departament Polityki Przestrzennej i Gospodarki Nieruchomościami, Warszawa 2018 r.,
- A. Jadach-Sepioło, K. Spadło, A. Kułaczowska (red.), *Monitorowanie procesów rozwoju na poziomie wewnętrznym*, Warszawa 2020 r. Publikacja ta powstała w ramach projektu *Monitoring rozwoju lokalnego na poziomie miejskim i wewnętrznym*, realizowanego przez Związek Miast Polskich oraz Instytut Rozwoju Miast i Regionów w ramach umowy dotacji z Ministerstwem Inwestycji i Rozwoju (obecnie Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej),
- Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, *Ustawa o rewitalizacji. Praktyczny komentarz*, Warszawa 2016 r.

Zgodnie z zapisami ustawy, rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy procesu rewitalizacji na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji.

GPR jest narzędziem służącym do tworzenia warunków i koordynowania procesu rewitalizacji, który to proces jest zadaniem własnym każdej gminy. Proces przygotowania GPR poprzedzony został podjęciem Uchwały nr XXXV/380/2022 Rady Miasta Biłgoraja z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Miasto Biłgoraj oraz w dalszej kolejności Uchwały Nr XXXVI/388/2022 Rady Miasta Biłgoraja z dnia 15 czerwca 2022 r. w sprawie

przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028. Gmina Miasto Biłgoraj przystępując do opracowania GPR, zgodnie z przepisami ustawy, zobowiązana była do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta. Zgodnie z literą Ustawy obszar może zostać wskazany jako obszar zdegradowany, jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz gdy występuje na nim co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych. W ramach delimitacji gminy miejskiej Biłgoraj do rewitalizacji wybrano obszar cechujący się szczególną koncentracją wymienionych zjawisk, na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Na podstawie przeprowadzonej analizy dla miasta Biłgoraja, jako obszar zdegradowany, w którym koncentrują się negatywne zjawiska społeczne wskazano obszar 3 (Osiedle Rapy) oraz obszar 8 (Osiedle Różnówka). Ze wskazanych obszarów wykazanych jako zdegradowane, wydzielono obszar do rewitalizacji. Obszar ten został podzielony na podobszary stanowiące obszar rewitalizacji:

- Podobszar Rapy o powierzchni 16,235 ha, co stanowi 0,77% całej powierzchni miasta, a liczba ludności zamieszkującej go to 369 osób, co stanowi 1,38% liczby ludności miasta. Zgodnie z przeprowadzonymi pracami diagnostycznymi jest to obszar o największym natężeniu problemów społecznych i współwystępujących problemach w sferze gospodarczej, technicznej środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.
- Podobszar Różnówka ma powierzchnię 27,37 ha, co stanowi 1,29% powierzchni miasta, a liczba mieszkańców dla podobszaru wynosi 1 251, co stanowi 4,67% liczby ludności miasta. Podobszar Różnówka został wydzielony z jednostki porównawczej „obszar 8” ze względu na wysokie natężenie problemów społecznych, tereny zielone i zabudowę wymagającą znacznych nakładów finansowych w celu dostosowania do osób o specjalnych potrzebach. Co więcej ze względu na pełnione funkcje społeczne i gospodarcze, wskazany podobszar ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Łącznie obszar rewitalizacji ma powierzchnię 43,61 ha stanowiącą 2,1% powierzchni miasta i jest zamieszkały przez 1 620 osób stanowiących 6,04% ludności Biłgoraja. Oznacza to, że wytyczony obszar spełnia wymagania zawarte w ustawie odnośnie kryteriów obszaru rewitalizacji. Obszar rewitalizacji jest mniejszy niż obszar zdegradowany i składa się z dwóch podobszarów – podobszaru Rapy i Różnówka.

1. Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu

Poniższe pojęcia należą do terminologii związanej z rewitalizacją i pochodzą z Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r.:

REWITALIZACJA – kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

STAN KRYZYSOWY – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej),
- technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań

technicznych umożliwiającym efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej Gminy.

OBSZAR ZDEGRADOWANY – to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

OBSZAR REWITALIZACJI – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni Gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

PROGRAM REWITALIZACJI

- inicjowany, opracowany i uchwalony przez Radę Gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji,
- gminny program rewitalizacji, o którym mowa w art. 14 ust. 1 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.).

2. Podstawa prawna

Niniejszy dokument jest przygotowany w oparciu o przepisy prawa polskiego. Poniżej przedstawiono akty prawne regulujące proces rewitalizacji:

- Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, 1812, 1933, 2185),
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899, z 2022 r. poz. 1846, 2185),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2021 r. poz. 1961, z 2022 r. poz. 807, 1561),
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 172, 975, 1561, 2456),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029, 1260, 1261, 1783, 1846, 2185, 2687),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503, 1846, 2185, 2747),
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2021 r. poz. 1990, z 2022 r. poz. 1846, 2185),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40).

3. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 został poddany analizie oraz kompleksowej weryfikacji w zestawieniu z kluczowymi dokumentami strategicznymi i operacyjnymi w skali „makro” i „mikro”. Należy zwrócić uwagę na to, iż proces rewitalizacji, co do zasady ma wymiar lokalny i powinien kreować rozwój na poziomie jednostek samorządu terytorialnego, a następnie pośrednio realizować cele i założenia programów na poziomie regionu i kraju. Na poniższej grafice przedstawiono schemat celów i kierunków działań GPR Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028. W dalszych podrozdziałach przedstawiono zgodność dokumentów programowych z GPR na poziomie celów i kierunków działań z dokumentami strategicznymi w skali krajowej, regionalnej oraz miejskiej.

Rysunek 1. Schemat celów i kierunków działań GPR Gminy Miasto Biłgoraj 2022-2028

Podsystem	Cel strategiczny	Kierunki działań
Społeczny	1. Wysoki poziom aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji	1.1 Wzrost poziomu przedsiębiorczości, rozwój rynku pracy obszaru rewitalizacji 1.2 Tworzenie warunków do integracji różnych grup społecznych, w tym grup zagrożonych marginalizacją 1.3 Aktywizacja i włączenie społeczne grup zagrożonych marginalizacją, wykluczeniem społecznym 1.4 Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego
Przestrzenno-funkcjonalny	2. Uporządkowane przestrzenie publiczne, przyrodnicze i mieszkalne, stanowiące bazę dla działań aktywizacyjnych	2.1 Zagospodarowanie i uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców 2.2 Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów użyteczności publicznej 2.3 Poprawa parametrów użytkowych układu komunikacyjnego obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

3.1 Spójność dokumentu w skali makro

Poniżej w ujęciu tabelarycznym przedstawiono zgodność (komplementarność) GPR Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 z dokumentami w skali makro (na poziomie krajowym). Zgodność ta jest wykazywana na poziomie celów strategicznych i kierunków działań. W przypadku istnienia takiej zgodności (komplementarności) zostało to oznaczone pogrubioną czcionką.

Tabela 1 Komplementarność GPR z dokumentami na poziomie krajowym

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowym
<p>Strategia Europa 2020</p> <p>Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, • rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej, • rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.
<p>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności</p> <p>Dokument ten, określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty został przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Jego założeniem jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju.</p> <p>Cele i zadania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki: <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji, • Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym, • Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, • Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki,

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowym

- Stworzenie Polski Cyfrowej,
 - **Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”,**
 - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.
2. Równoważenia potencjałów rozwojowych regionów:
 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych,
 - **Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,**
 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.
 3. Efektywność i sprawność państwa:
 - Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej,
 - **Wzrost społecznego kapitału rozwoju.**

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Cele i zadania:

1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności,
2. **Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów,**
3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej,
4. **Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski,**
5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa,
6. **Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.**

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020, przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r., zgodnie z wymogami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383, 1250, 1948 i 1954 oraz z 2017 r. poz. 5). Strategia określa nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r.

Cele i zadania:

1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną:
 - Wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji,
 - Zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych
 - Przemiany strukturalne sektora,
 - **Nowe formy działania i współpracy,**
 - **Nowoczesne instrumenty wsparcia,**
 - Trwałe zwiększanie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych,
 - Zwiększanie umiędzynarodowienia polskiej gospodarki,
 - Zwiększanie towarów zaawansowanych technologicznie.
2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
 - Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne,
 - **Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,**
 - **Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów,**
 - Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowym

- nisze rynkowe,
- **Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania.**
3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
- Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli,
 - **Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne - dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorstw,**
 - Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,
 - Cyfrowe państwo usługowe,
 - Stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne,
 - **Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe.**

Źródło: opracowanie własne

3.2 Spójność dokumentu w skali regionalnej

Poniżej w ujęciu tabelarycznym przedstawiono zgodność (komplementarność) GPR Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 z dokumentami w skali regionalnej. Zgodność ta jest wykazywana na poziomie celów strategicznych i kierunków działań. W przypadku istnienia takiej zgodności (komplementarności) zostało to oznaczone pogrubioną czcionką.

Tabela 2 Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 Roku

Układ obszarów i priorytetów Strategii przedstawia się następująco:

Cel strategiczny 1. – Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych,
 Cel operacyjny 1.1. Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych,
 Cel operacyjny 1.2. Rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej surowce rolne,
 Cel operacyjny 1.3. Rozwój współpracy w sektorze rolno-spożywczym,
 Cel operacyjny 1.4. Umacnianie marki lubelskich produktów żywnościowych.

Cel strategiczny 2. – Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych,
 Cel operacyjny 2.1. Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej,
Cel operacyjny 2.2. Rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (LOM, ośrodków subregionalnych i lokalnych),
 Cel operacyjny 2.3. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich,
Cel operacyjny 2.4. Ochrona walorów środowiska.

Cel strategiczny 3. – Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu,
 Cel operacyjny 3.1. Wykorzystanie potencjału badawczo-rozwojowego jednostek naukowych oraz wspieranie transferu wiedzy i technologii,
Cel operacyjny 3.2. Wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw,
Cel operacyjny 3.3. Promocja i rozwój usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senioralnej,
Cel operacyjny 3.4. Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu.

Cel strategiczny 4. – Wzmacnianie kapitału społecznego,
Cel operacyjny 4.1. Rozwijanie kapitału ludzkiego,
 Cel operacyjny 4.2. Poprawa jakości świadczenia usług zdrowotnych,
Cel operacyjny 4.3. Włączenie i integracja społeczna,
 Cel operacyjny 4.4. Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej,
 Cel operacyjny 4.5. Bezpieczeństwo publiczne,
Cel operacyjny 4.6. Wspieranie oddolnych inicjatyw i poprawa efektywności zarządzania.

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym

Program Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 (przyjęty przez Zarząd Województwa Lubelskiego Uchwałą nr CDXVII/7223/2022 z dnia 13 grudnia 2022 roku) zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją wykonawczą nr C (2022)8382 z dnia 24 listopada 2022 roku

Cel główny Programu to wzmocnienie i efektywne wykorzystanie gospodarczych i społecznych potencjałów regionu, sprzyjające zintegrowanemu, zrównoważonemu i inteligentnemu rozwojowi województwa lubelskiego, ukierunkowanemu na wysoką jakość życia i bezpieczeństwo jego mieszkańców.

Cel główny zostanie osiągnięty przez interwencję w ramach 11 Priorytetów obejmujących 5 celów polityki pakietu legislacyjnego UE.

PI Badania naukowe i Innowacje:

- Cel szczegółowy 1(i) rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii,
- Cel szczegółowy 1(iv) rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości.

PII Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu:

- Cel szczegółowy 1(ii) czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych,
- Cel szczegółowy 1(iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne.

PIII Ochrona zasobów środowiska i klimatu:

- Cel szczegółowy 2(iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego,
- Cel szczegółowy 2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej,
- Cel szczegółowy 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej,
- **Cel szczegółowy 2(vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.**

PIV Efektywne wykorzystanie energii

- Cel szczegółowy 2(i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych,
- Cel szczegółowy 2(ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.

PV Zrównoważona mobilność miejska

- Cel szczegółowy 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zero emisyjnej.

PVI Zrównoważony system transportu

- Cel szczegółowy 3(ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności trans granicznej.

PVII Rozwój infrastruktury społecznej i zdrowotnej

- **Cel szczegółowy 4(ii) (EFRR) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online,**
- **Cel szczegółowy 4(iii) (EFRR) wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne,**
- Cel szczegółowy 4(v) (EFRR) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej,
- **Cel szczegółowy 4(vi) (EFRR) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.**

PVIII Zwiększenie spójności społecznej

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym

- Cel szczegółowy 4(h) (EFS+) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji,
- Cel szczegółowy 4(i) (EFS+) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów,
- Cel szczegółowy 4(j) (EFS+) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie,
- Cel szczegółowy 4(k) (EFS+) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej,
- Cel szczegółowy 4(l) (EFS+) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.

PIX Zaspokajanie potrzeb rynku pracy

- Cel szczegółowy 4(a) (EFS+) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długoterwalnie bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej,
- Cel szczegółowy 4(b) (EFS+) modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy,
- Cel szczegółowy 4(d) (EFS+) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia.

PX Lepsza edukacja

- Cel szczegółowy 4(e) (EFS+) poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez walidację uczenia się poza formalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego,
- Cel szczegółowy 4(f) (EFS+) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami,
- Cel szczegółowy 4(g) (EFS+) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej.

PXI Rozwój zrównoważony terytorialnie

- Cel szczegółowy 5(i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich,
- Cel szczegółowy 5(ii) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego, na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie.

Program Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027

Poniżej przedstawiono cele w podziale na poszczególne obszary interwencji.

Ochrona klimatu i jakości powietrza (OKJP)

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym

- P.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu,

Zagrożenia hałasem (ZH)

- **ZH.I. Poprawa klimatu akustycznego w województwie lubelskim,**

Pola elektromagnetyczne (PEM)

- PEM.I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi,

Gospodarowanie wodami (GW)

- GW I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych I podziemnych GW.II. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą,

Gospodarka wodno-ściekowa (GWS)

- GWS.I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej,

Zasoby geologiczne (ZG)

- ZG.I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi,

Gleby (GL)

- GL.I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu,

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (GO)

- GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa lubelskiego,

Zasoby przyrodnicze (ZP)

- **ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej,**
- ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- ZP.III. Zwiększanie lesistości,

Zagrożenia poważnymi awariami (PAP)

- PAP I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) to dokument programowy, w którym określono cele związane z odbudową i tworzeniem odporności społeczno-gospodarczej Polski po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 oraz służące ich realizacji reformy strukturalne i inwestycje. Dokument stanowi podstawę ubiegania się o wsparcie z europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (ang. *Recovery and Resilience Facility* – RRF). Horyzont czasowy realizacji KPO to koniec sierpnia 2026 r.

Obszary wsparcia:

- **Odporność i konkurencyjność gospodarki: nowe miejsca pracy; nowe inwestycje i wyższe zarobki; pomoc rodzicom na rynku pracy (więcej żłobków i klubów dziecięcych); likwidacja barier prawnych i ułatwienia dla firm; innowacje i nowoczesne technologie.**
- **Zielona energia i zmniejszenie energochłonności: czyste powietrze, szybsza wymiana starych pieców węglowych na bardziej ekologiczne, zakup paneli fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych, inteligentna sieć energetyczna, technologie wodorowe, zielone miasta.**
- Transformacja cyfrowa: szybki Internet, e-usługi, sale informatyczne i komputery dla szkół, bezpieczeństwo w Internecie.
- Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia: nowy sprzęt dla szpitali, modernizacja placówek medycznych, liczniejszy personel medyczny, większa dostępność do usług medycznych, rozwój przemysłu farmaceutycznego w Polsce.
- Zielona, inteligentna mobilność: więcej autobusów elektrycznych i wodorowych, więcej nowoczesnych pociągów i linii kolejowych, kolejne obwodnice, bezpieczniejsze drogi.
- Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025 (AKTUALIZACJA)

Dla obszarów wymagających interwencji określono cele, kierunki interwencji oraz zadania, mające wpłynąć na poprawę danego komponentu. Wyznaczone cele są następujące:

1. **Poprawa jakości powietrza do osiągnięcia poziomów wymaganych przepisami prawa, spełnianie standardów emisyjnych z instalacji oraz promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii.**
2. **Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez**

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym

Środki transportu drogowego.

3. Stała kontrola potencjalnych źródeł pól elektromagnetycznych.
4. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz zapewnienie skutecznej ochrony przed powodzią i suszą.
5. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz rozbudowa infrastruktury związanej z oczyszczaniem ścieków.
6. Optymalizacja wykorzystania zasobów kopalin oraz ograniczenie presji na środowisko w trakcie prowadzenia geologicznych prac poszukiwawczych i rozpoznawczych oraz w trakcie eksploatacji złóż kopalin.
7. Ochrona gleb na terenach rolnych i leśnych, ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na środowisko glebowe oraz zwiększenie skali rekultywacji terenów zdegradowanych.
8. Ograniczenie ilości odpadów kierowanych do składowania, zapobieganie powstawaniu odpadów, zwiększenie poziomu recyklingu odpadów i przygotowania do ponownego użycia, zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie.
9. **Zachowanie i wzmocnienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej, a także rozwój trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej oraz wdrożenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody.**
10. Ograniczanie skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030

Układ celów w Strategii przedstawia się następująco:

Cel główny: Wzrost zatrudnienia, przeciwdziałanie bierności zawodowej i obniżenie poziom ubóstwa do roku 2030

- Cel operacyjny 1: Niwelowanie poziomu bezrobocia oraz ograniczanie jego skutków.
- Cel operacyjny 2: Wzrost poziomu współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi i niepublicznymi, konsolidacja oferty pomocowej dla osób zagrożonych wykluczeniem.

Cel główny: Podniesienie jakości życia osób starszych poprzez wydłużenie okresu samodzielności i aktywności w życiu społecznym oraz zapewnienie bezpieczeństwa.

- Cel główny: Podniesienie jakości życia osób starszych poprzez wydłużenie okresu samodzielności i aktywności w życiu społecznym oraz zapewnienie bezpieczeństwa,
- Cel operacyjny 1: Wsparcie osób starszych w środowisku lokalnym powodujące wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym, kulturalnym, zawodowym,
- Cel operacyjny 2: Zapewnienie kompleksowego i wysokiego poziomu usług skierowanych do osób starszych,
- Cel operacyjny 3: Rozwój systemu opieki oraz ułatwienie dostępu do usług wzmacniających samodzielność osób starszych nie mogących samodzielnie funkcjonować w środowisku.

Cel główny: Adaptacja systemu efektywnie wspierającego rodzinę.

- Cel operacyjny 1: Wzmacnianie potencjału rodzin poprzez upowszechnianie wzorców pozytywnego rodzicielstwa.
- Cel operacyjny 2: Budowa systemu pomocy wspierającego działania podejmowane w pieczy zastępczej.
- Cel operacyjny 3: Profesjonalizacja działań kadry pracującej w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Cel główny: Włączenie osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe

- Cel operacyjny 1: Przeciwdziałanie oraz łagodzenie skutków niepełnosprawności.
- Cel operacyjny 2: Zapewnienie kompleksowego wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami
- Cel operacyjny 3: Podniesienie poziomu aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami
- Cel operacyjny 4: Wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Cel główny: Poprawa jakości życia osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego.

- Cel operacyjny 1: Poprawa dostępności usług dla osób doświadczających kryzysu psychicznego,
- Cel operacyjny 2: Ułatwienie dostępu do opieki zdrowotnej.

Cel główny: Aktywni obywatele i aktywne wspólnoty lokalne

- Cel operacyjny 1: Poprawa trwałości i stabilności funkcjonowania organizacji pozarządowych w Powiecie Biłgorajskim,

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym
<ul style="list-style-type: none"> – Cel operacyjny 2: Wzmocnienie i rozwój współpracy administracji publicznej z sektorem pozarządowym, – Cel operacyjny 3: Wzrost aktywności mieszkańców Powiatu Biłgorajskiego w działaniach obywatelskich oraz wzrost postaw prospołecznych.
Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL)
<p>Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL) przyjętego uchwałą nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r. (ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego dnia 29 grudnia 2015 r. poz. 5441). GPR uwzględnia ustalenia dotyczące procesu rewitalizacji, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zasady zagospodarowania, w aspekcie minimalizowania kolizji konfliktów przestrzennych oraz udział społeczeństwa w planowaniu rozwoju, 2. Cele zagospodarowania, w aspekcie restrukturyzacji i rewitalizacji obszarów zdegradowanych, 3. Kierunki działań dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> – rewitalizacji lub wymiany zdegradowanych fragmentów tkanki miejskiej rewitalizacji i rewaloryzacji zdegradowanych dzielnic przemysłowych, – rewitalizacji monofunkcyjnych dzielnic mieszkaniowych - wzbogaca nie usługami podstawowymi (sklepy), administracji (biura), sportu, oświaty i kultury w celu zapewnienia mieszkańcom realizacji ich podstawowych potrzeb w ramach ich najbliższego otoczenia, – rewaloryzacji zdegradowanych przestrzeni przyrodniczych dla ich rekreacyjnego wykorzystania, – rozwoju struktur przestrzennych służących wzmocnieniu bazy ekonomicznej i gospodarczej, – rozwoju i podnoszenia jakości zagospodarowania przestrzeni publicznych.

Źródło: opracowanie własne

3.3 Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy

Poniżej w ujęciu tabelarycznym przedstawiono zgodność (komplementarność) GPR Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 z dokumentami w skali lokalnej. Zgodność ta jest wykazywana na poziomie celów strategicznych i kierunków działań. W przypadku istnienia takiej zgodności (komplementarności) zostało to oznaczone pogrubioną czcionką.

Tabela 3 Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym

Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym
Strategia Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Biłgoraja - Dokument Ramowy 2014
<p>Miejski Obszar Funkcjonalny Miasta Biłgoraj obejmuje Gminę Biłgoraj, Gminę Miasto Biłgoraj oraz Gminę Księżpol.</p> <p>Działania rozwojowe MOF Biłgoraj ukierunkowane na osiągnięcie sformułowanych wizji i misji koncentrują się w następujących czterech Obszarach Strategicznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Efektywna gospodarka, – Czyste środowisko, – Aktywna i zintegrowana turystyka, – Otwarte i aktywne społeczeństwo. <p>Dla każdego z obszarów strategicznych wyznaczono cele operacyjne. Ich układ przedstawia się następująco:</p> <p>Efektywna gospodarka:</p> <ul style="list-style-type: none"> – G1. Wzrost konkurencyjności firm poprzez wdrażanie innowacyjnych rozwiązań oraz rozwój współpracy sieciowej (również w wymiarze międzynarodowym), – G2. Rozwój strefy usług dla przedsiębiorstw oraz promocja gospodarcza, – G3. Rozwój infrastruktury technicznej zwiększającej atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną MOF Biłgoraj, – G4. Rozwój wybranych sektorów biogospodarki poprzez lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów i kooperację w łańcuchach wartości dodanej. <p>Czyste środowisko:</p>

Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym

- Ś1. Racjonalne i efektywne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- Ś2. Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez prowadzenie efektywnej gospodarki odpadami i rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- Ś3. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze prywatnym i publicznym,
- **Ś4. Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów przyrody.**

Aktywna i zintegrowana turystyka:

- T1. Stworzenie atrakcyjnej, dostosowanej do potrzeb rynku oferty turystycznej wykorzystującej lokalny potencjał i specyfikę obszaru MOF,
- T2. Promocja i kreowanie produktów turystycznych,
- **T3. Rozwój kultury i dziedzictwa kulturowego na potrzeby rozwoju turystyki,**
- **T4. Dostosowanie przestrzeni turystycznej do potrzeb ruchu turystycznego.**

Otwarte i aktywne społeczeństwo:

- **S1. Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy i nowych umiejętnościach,**
- **S2. Partycypacja społeczna i współzrządzenie,**
- **S3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu (w tym cyfrowemu)**
- **S4. Wspomaganie postaw prozdrowotnych i promocja zdrowego stylu życia.**

Miejski Obszar Funkcjonalny Miasta Biłgoraj 2020 roku ma być atrakcyjnym, nowoczesnym, dynamicznie rozwijającym się obszarem z gospodarką opartą na zrównoważonym rozwoju, a także jako obszarem o wysokiej jakości życia oraz wyjątkowych walorach środowiskowych.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Biłgoraj

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Biłgoraj (Załącznik do uchwały Nr LIV/247/98 Rady Miejskiej Biłgoraj z dnia 26 maja 1998 r. oraz zmiany wprowadzone uchwałą Nr XVII/106/03 Rady Miasta Biłgoraj z dnia 26 listopada 2003 r. oraz Uchwałą Rady Miasta Biłgoraj Nr LIX/490/10 z dnia 30 lipca 2010 r.).

Cele główne rozwoju miasta – strategiczne:

- 1.1. Biłgoraj - miasto organiczne, modelowy wzorzec naturalnej symbiozy przyrody i działań antropogenicznych.**
- 1.2. Biłgoraj - miasto o randze ośrodka obsługi części województwa oraz węzłowy ośrodek przedsiębiorczości.**
- 1.3. Biłgoraj - miasto oryginalnych tradycji i specyficznych funkcji w regionie.**

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Biłgoraj na lata 2016 - 2022

W założeniach Strategii, Biłgoraj powinien zostać miastem pełnej integracji społecznej, stwarzającym możliwości zaspakajania potrzeb wszystkich mieszkańców oraz skutecznego rozwiązywania problemów, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz osób, rodzin i grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Zdefiniowano następujące cele strategiczne i odpowiadające im cele szczegółowe:

Cel strategiczny 1. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

- **Cel szczegółowy 1.1. Ograniczenie zjawiska ubóstwa jako podstawowego wykluczenia społecznego,**
- **Cel szczegółowy 1.2. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób bezrobotnych,**
- **Cel szczegółowy 1.3. Rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania bezdomności.**

Cel strategiczny 2. Stworzenie systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,

- **Cel szczegółowy 2.1. Koordynacja działań profilaktycznych i diagnostycznych w zakresie wspierania dziecka i rodziny.**

Cel strategiczny 3. Stworzenie zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

- **Cel szczegółowy 3.1. Rozwój zintegrowanego systemu pomocy osobom i rodzinom doświadczającym przemocy w rodzinie,**
- **Cel szczegółowy 3.2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.**

Cel strategiczny 4. Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych,

- **Cel szczegółowy 4.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych,**
- **Cel szczegółowy 4.2. Tworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym pełnienie społecznie aktywnej roli i integracji ze środowiskiem.**

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2018-2021 z prognozą do roku 2025

Układ celów programu przedstawia się następująco:

- **Cel: poprawa jakości powietrza do osiągnięcia poziomów wymaganych przepisami prawa, spełnianie standardów emisyjnych z instalacji oraz promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii,**

Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym

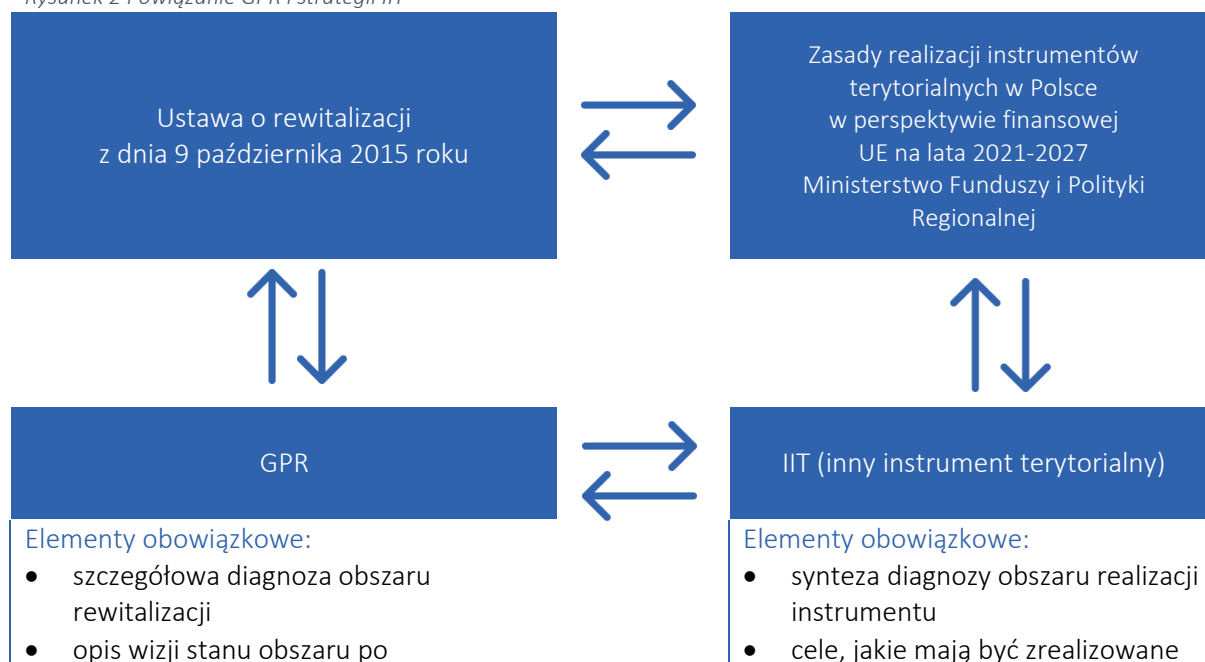
- Cel: zmniejszenie zagrożenia mieszkańców ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego,
- Cel: stała kontrola potencjalnych źródeł pól elektromagnetycznych,
- Cel: osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych województwa; rozbudowa infrastruktury związanej z oczyszczaniem ścieków na obszarach wiejskich,
- Cel: ochrona gleb na terenach rolnych i leśnych, ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na środowisko glebowe oraz zwiększenie skali rekultywacji terenów zdegradowanych,
- Cel: ograniczenie ilości odpadów kierowanych do składowania, zwiększenie poziomu recyklingu odpadów i przygotowania do ponownego użycia, zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie,
- Cel: zachowanie i wzmocnienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej województwa; rozwój trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej; wdrożenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody,
- Cel: ograniczanie skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska.

Źródło: opracowanie własne

3.4 GPR jako strategia IIT (inny instrument terytorialny)

Zgodnie z zapisami dokumentu pt.: „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027” gminne programy rewitalizacji obligatoryjnie pełnią funkcję strategii IIT (inne instrumenty terytorialne) w odniesieniu do przewidzianych w nich działań finansowanych ze środków polityki spójności¹. Przedstawiony schemat blokowy obrazuje powiązania pomiędzy gminnym programem rewitalizacji, a strategią IIT jako szczególnym narzędziem umożliwiającym pozyskiwanie środków z Funduszy Europejskich.

Rysunek 2 Powiązanie GPR i strategii IIT

¹ Por. <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/zasady-realizacji-instrumentow-terytorialnych-w-polsce-w-perspektywie-finansowej-ue-na-lata-2021-2027>

- przeprowadzeniu rewitalizacji
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań
- listę planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
- zaangażowanie (partycypacja) interesariuszy zarówno w proces sporządzania GPR jak i wdrażania jego założeń (art. 5.1 Ustawy o rewitalizacji)

- w ramach instrumentu
- lista projektów realizujących cele
- opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych (art. 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 w powiązaniu z art. 8)

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy o rewitalizacji oraz Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027

Regulacje wykonawcze Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027) wskazują, iż Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022 - 2028 stanowi jednocześnie strategię IIT ponieważ w dokumencie uwzględniono obowiązkowe elementy strategii IIT takie jak:

Tabela 4 Elementy obowiązkowe strategii IIT w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2023-2030

Nr rozdziału GPR	Element obowiązkowy strategii IIT
4.	synteza diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
5.	
8.	lista projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
7.	cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;
14.	opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem planu działań IIT

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027

Obowiązkowy element Strategii IIT jakim jest opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych (..) koresponduje z obligatoryjnymi przepisami ustawy o rewitalizacji dotyczącymi uspołecznienia procesu tworzenia i wdrażania gminnego programu rewitalizacji. Ustawa o rewitalizacji definiuje katalog interesariuszy rewitalizacji, wskazuje obligatoryjne formy zaangażowania społeczności lokalnej w proces tworzenia i wdrażania GPR, a także określa katalog podmiotów uprawnionych do tworzenia komitetu rewitalizacji oraz udziału w procesie opiniowania GPR

(w szczególności art. 5.1 – partycypacja społeczna, 6.1 – konsultacje społeczne, 7.1 – komitet rewitalizacji w powiązaniu z artykułem 2.2 – interesariusze rewitalizacji i artykułem 17.1 – proces opiniowania)².

W zakresie procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oprócz standardowych technik partycypacyjnych (konsultacji społecznych, spotkań warsztatowych, zbierania uwag w postaci papierowej, ustnej i elektronicznej³) przeprowadzono również procedurę opiniowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022 - 2028. Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji projekt dokumentu skierowano do następujących podmiotów:

- zarządu właściwego powiatu – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu,
- zarządu właściwego województwa – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa,
- właściwego wojewody – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- właściwych organów wojskowych, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- właściwego komendanta Państwowej Straży Pożarnej – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- właściwego inspektora sanitarnego,
- właściwej gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej,
- operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych,
- Krajowego Zasobu Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2020 r. poz. 1100 i 2127 oraz z 2021 r. poz. 11 i 223) – w zakresie sposobu zagospodarowania oraz przedsięwzięć związanych z nieruchomościami wchodzącymi w skład Zasobu Nieruchomości.

Dodatkowo na podstawie art. 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej w powiązaniu z art. 8. zapewniono

² Ustawa o rewitalizacji <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210000485/T/D20210485L.pdf>

³ Szczegóły dotyczące prowadzonych działań partycypacyjnych zostały opisane w rozdziale 16.1

możliwość i włączono w proces przygotowania GPR następujących partnerów: władze lokalne i miejskie oraz instytucje publiczne, partnerów społecznych i gospodarczych, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie. Wskazane podmioty miały 14 dni na wyrażenie swojej opinii z uwzględnieniem zasady milczącej zgody. Raport z procesu opiniowania zostanie opublikowany na stronie www.bilgoraj.pl oraz w biuletynie informacji publicznej.

3.5 Charakterystyka Miasta Biłgoraja

Biłgoraj położony jest w południowej części województwa lubelskiego, na zachodnich obrzeżach Roztocza, w sąsiedztwie Roztoczańskiego Parku Narodowego i Puszczy Solskiej, w widłach rzek Biała Łada i Czarna Łada, przy ważnych szlakach drogowych: Warszawa - Lublin - Przemyśl - wschodnia granica Polski oraz liniach kolejowych nr 65 Linia Hutnicza Szerokotorowa (LHS) granica państwa - Hrubieszów - Sławków i nr 66 normalnotorowa Zwierzyniec – Stalowa Wola. Miasto odgrywa rolę regionalnego centrum usług medycznych, ośrodka kulturalno-oświatowego, rekreacyjno-sportowego i handlowego dla skupionych wokół niego kilkunastu gmin.

Biłgoraj znajduje się w odległości około 90 km od Lublina, 232 km od Warszawy, 94 km od Rzeszowa, 77 km od polsko-ukraińskiego przejścia drogowego w Hrebennem i 113 km od przejścia drogowego w Medyce. O historii i bogatym dziedzictwie kulturowym miasta świadczą zabytki. Na terenie Biłgoraja zarejestrowanych jest wiele zabytków architektury i kultury, ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków tj.:

- 27 zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru,
- 18 zabytków nieruchomości ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Układ przestrzenny Biłgoraja, z licznymi terenami zielonymi i rekreacyjnymi stanowi ważny element atrakcyjności miasta. Ponad połowę obszaru miasta stanowią użytki zielone, w tym: około 450 ha to łąki i pastwiska, 160 ha to lasy i ponad 50 ha obejmują parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej. Tereny zabudowane i przeznaczone pod zabudowę stanowią około 35% powierzchni miasta. W skali regionalnej znaczenie mają dwie wiodące funkcje miasta:

- przemysłowa,
- centrum usług m. in. w zakresie szkolnictwa, ochrony zdrowia, kultury i administracji.

Układ przestrzenny miasta został oparty o trakty komunikacyjne przebiegające: z południa w kierunku zachodnim z przeprawą przez Białą Ładę - do Lublina oraz w kierunku wschodnim - do Zamościa. Na tych wylotach usytuowane były bramy miejskie: Tarnogrodzka, Lubelska i Zamojska. Dominantę przestrzenną stanowił Rynek, na którym znajdowały się trzy budynki mające funkcje handlowe. W jednym z nich część budynku została przeznaczona na siedzibę ratusza. Pozostałe akcenty przestrzenne to zespoły sakralne. Kościół katolicki znajduje się w pobliżu północno - wschodniego narożnika Rynku. Miasto powstałe w widłach dwóch rzek: Białej Łady i Czarnej Łady, dla swojego

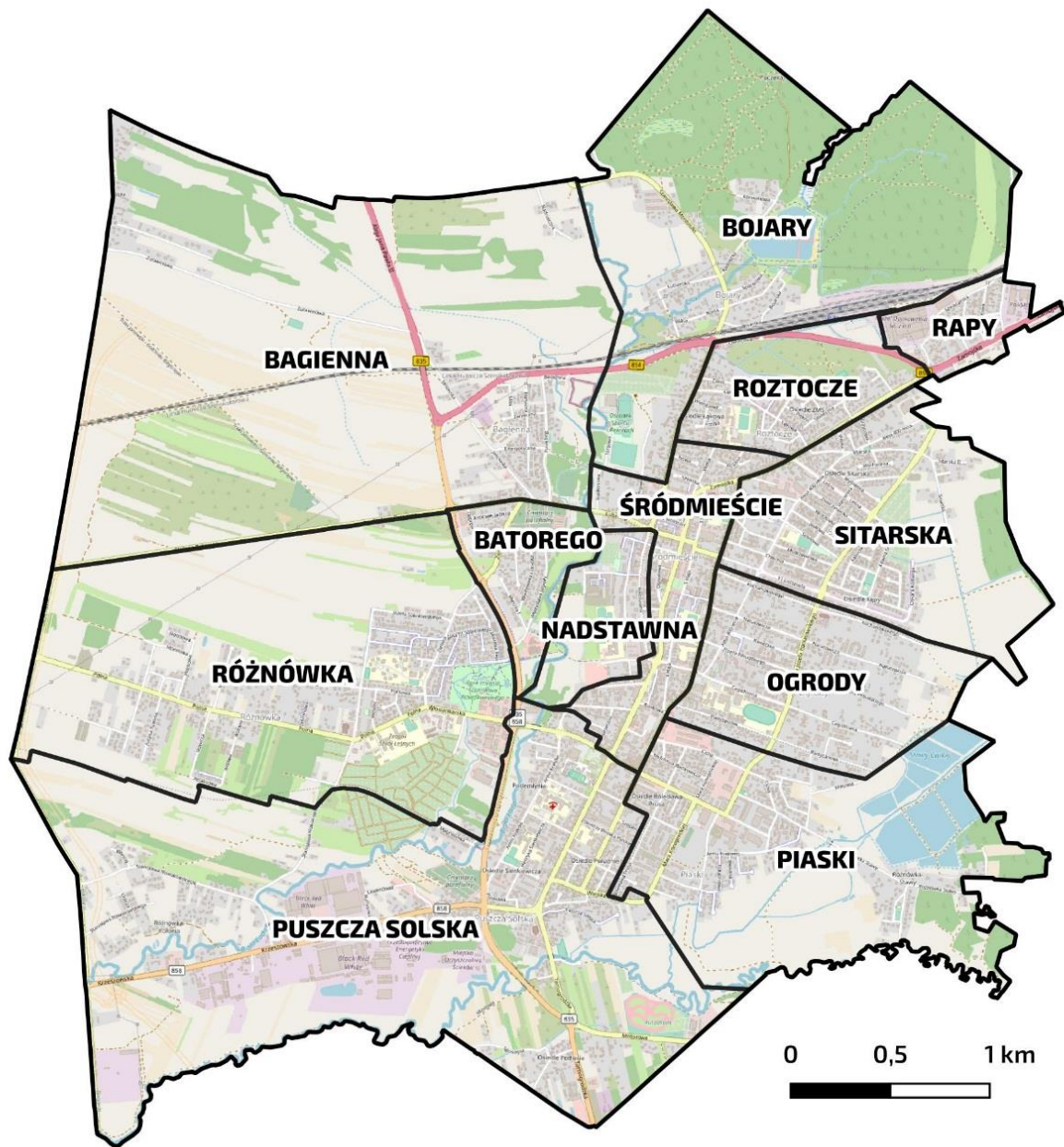
rozwoju wykorzystało jedyny możliwy kierunek - z północy na południe - ku Puszczy Solskiej. Miasto wykształciło układ pasmowy na lewym brzegu Białej Łady, który przetrwał do stanu obecnego, z zauważalną jednak tendencją do powolnej zmiany w strukturę zwartą, bardziej koncentryczną.

Podstawowa część miasta powstała na bazie układu historycznego, wzdłuż doliny Białej Łady, rozciąga się na szerokości ok. 1,5 km i długości 3,5 km w kierunku północnym, natomiast w rejonie ul. Zamojskiej, w kierunku północno-wschodnim, na długości ponad 4 km. Główną osią organizmu miejskiego pozostaje historyczna linia kompozycyjna – ulica Tadeusza Kościuszki, przy której koncentrują się obiekty usług administracyjnych, finansowych, łączności, kultury, oświaty, zdrowia, głównie zaś handlu detalicznego.

W skład miasta Biłgoraja wchodzi 12 osiedli: Bojary, Roztocze, Rapy, Sitarska - Kępy, Ogrody, Piaski, Puszcza Solska, Różnówka, Bagienna, Śródmieście, Nadstawna, Batorego.

Podstawowym dokumentem regulującym stan prawny zagospodarowania przestrzennego miasta Biłgoraja jest *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Biłgoraj*. Studium określa politykę przestrzenną miasta, w tym również zasady zagospodarowania przestrzennego służące realizacji celów publicznych. Warto zauważyć, że według danych GUS w 2020 roku 97,3% ogólnej powierzchni miasta objęte było miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Grafika 1 Podział ewidencyjny miasta Biłgoraja

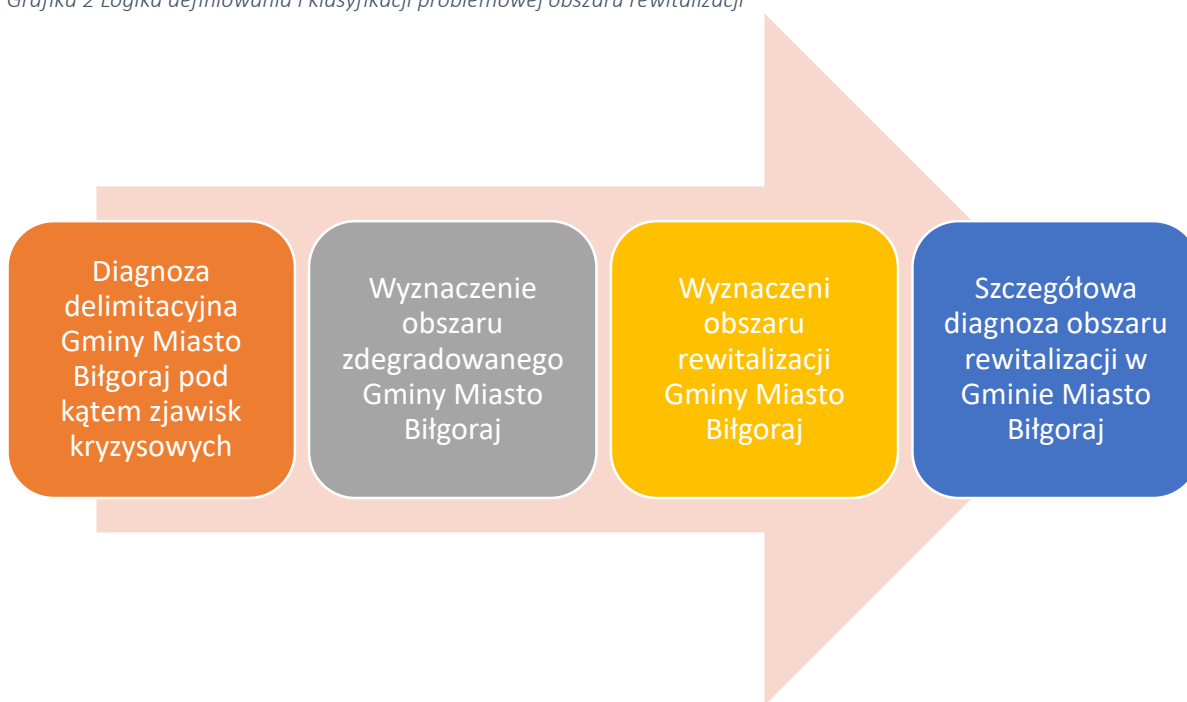

Źródło: opracowanie własne

4. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Zgodnie z art. 15. ust. 1 pkt. 1 ustawy o rewitalizacji GPR powinien zawierać szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na tym obszarze. Opracowanie diagnozy jest prowadzone w czterech etapach, które zaprezentowane są na grafice poniżej.

Grafika 2 Logika definiowania i klasyfikacji problemowej obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

W ramach opracowania, pt. *Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji* zrealizowano pierwsze trzy etapy diagnozy, czyli diagnozę delimitacyjną oraz wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wynik tego etapu prac uzyskał aprobatę Rady Miasta Biłgoraja (Uchwała Nr XXXV/380/2022 Rady Miasta Biłgoraja z dnia 13 kwietnia 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Miasto Biłgoraj). Poniżej w dwóch podrozdziałach przedstawiono podsumowanie analizy delimitacyjnej dla obszaru rewitalizacji w Gminie Miasto Biłgoraj. Obszar rewitalizacji obejmuje dwa następujące podobszary rewitalizacji:

- Podobszar Rapy,
- Podobszar Różnówka.

Ostatni etap diagnozy obejmuje szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji. Ważnym elementem prowadzonej szczegółowej analizy było przeprowadzenie badania ankietowego wśród mieszkańców Biłgoraja na temat kondycji obszaru oraz celów i sposobów na przeprowadzenie procesów rewitalizacyjnych.

4.1 Metodologia diagnozy delimitacyjnej

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 jest dokumentem strategicznym o charakterze lokalnym. Podając za ustawą, *rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji*. Obszar, który zostanie poddany rewitalizacji powinien zostać wyodrębniony w sposób szczegółowy, w oparciu o katalog wskaźników odnoszących się do sytuacji społeczno-gospodarczej jednostki. Przyjęta w niniejszym opracowaniu metodologia przeprowadzenia delimitacji obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji w Biłgoraju, zakładała w głównej mierze oparcie się na mierzalnych zmiennych dotyczących sytuacji społecznej (z zakresu demografii, kapitału społecznego, bezpieczeństwa publicznego, pomocy społecznej i rynku pracy), gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej na danym obszarze.

Pierwszy etap opracowania polegał na przeprowadzeniu tzw. analizy danych zastanych. Metoda ta opiera się na zgromadzeniu rzetelnych i przydatnych materiałów i danych statystycznych, które zostały w późniejszych etapach poddane analizie. Po wyselekcjonowaniu istotnych informacji przeprowadzona została właściwa analiza, obejmująca w głównej mierze dokumenty i źródła danych zidentyfikowane i uznane za istotne dla procesu badawczego. W trakcie opracowywania i tworzenia niniejszego dokumentu zastosowano dwa podejścia, bazujące na analizie danych zastanych: statystycznych i przestrzennych. W ujęciu statystycznym dane zostały zgromadzone, a następnie poddane analizie i przetworzone na potrzeby niniejszego opracowania. W ujęciu przestrzennym posłużono się danymi, które zostały odniesione do przyjętych obszarów porównawczych.

Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji ma na celu zidentyfikowanie obszarów, na których w sposób szczególny koncentrują się negatywne zjawiska, po to, by móc podjąć skuteczne działania, które przyczynią się do wyprowadzenia tych obszarów ze stanu kryzysowego oraz umożliwią prowadzenie zaplanowanej interwencji rozwojowej.

Obszary deficytowe zostały wyznaczone z uwzględnieniem zmiennych, przede wszystkim, z zakresu sfery społecznej, a w następnej kolejności zmiennych pozaspółecznych, tj. ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Delimitacja przeprowadzona w ramach opracowywania niniejszego dokumentu obejmowała następujące etapy:

1. Podział terenu gminy na jednostki statystyczne (zmodyfikowane jednostki pseudonaturalne).
2. Wybór kryteriów (zmiennych) delimitacji.

3. Przeprowadzenie szczegółowej analizy wskaźnikowej w zakresie problemów społecznych w wyodrębnionych obszarach (badanie ilościowe). Wynikiem tego, było wyodrębnienie obszarów o szczególnym nasileniu problemów społecznych (metoda: analiza danych zastanych pozyskanych z Urzędu Miasta, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Powiatowej Policji i Powiatowego Urzędu Pracy), normalizacja danych zastanych (standaryzacja), a następnie opracowanie syntetycznego wskaźnika degradacji w sferze społecznej.
4. Przeprowadzenie analizy obszarów porównawczych pod kątem występowania problemów w sferze pozaspołecznej. Analizę czynników gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych przeprowadzono poprzez przedstawienie poszczególnych czynników zarówno w skali ilościowej, jak i jakościowej. Uzyskane wyniki stanowiły podstawę do wyłonienia obszaru, który zostanie poddany rewitalizacji.
5. Wyodrębnienie obszarów porównawczych, które cechują się najwyższym stopniem zdegradowania - w wymiarze społecznym i pozaspołecznym.
6. Wyodrębnienie obszaru rewitalizacji – obszaru o szczególnym nasileniu problemów społecznych, uwzględniającego ustawowe wskaźniki obligatoryjne dotyczące powierzchni – (maksymalnie 20% powierzchni miasta) oraz ludności (maksymalnie 30% wszystkich zamieszkujących miasto).

4.1.1 Wyróżnione obszary porównawcze

Podział obszaru miasta na jednostki statystyczne (zmodyfikowane jednostki pseudonaturalne) oparty został w oparciu o przesłanki natury geograficznej, administracyjnej oraz te natury funkcjonalnej. W pierwszej kolejności zastosowano zasadę, aby jednostki porównawcze stanowiły „jednostki autonomiczne” charakteryzujące się posiadaniem tzw. centrum skupienia lokalnego. Tym samym dobrane jednostki porównawcze wykazują się specyfiką funkcjonalno – przestrzenną (geograficzną). Ważnym czynnikiem przy wyodrębnieniu obszarów były ich granice. Obszary porównawcze posiadają następujące rodzaje granic:

- administracyjne – mieszczą się w granicach administracyjnych miasta,
- naturalne, wewnętrzne, np. rzeki Biała Łada i Czarna Łada,
- przebiegające wzdłuż ważnych ciągów komunikacyjnych.

Dodatkowo wzięto pod uwagę specyfikę obszarów, ich endogeniczne problemy, ciężenia funkcjonalne. Z tego względu ważną przesłanką doboru granic obszarów porównawczych były kryteria takie jak:

- zasiedziałość mieszkańców,
- tożsamość zbiorowa (lokalne my),
- ośrodki skupienia dla życia zbiorowego,

- organizacja grupowa (czynnik religijny, stowarzyszenia społeczne, instytucje lokalne).

Proces doboru jednostek porównawczych odbywał się z udziałem pracowników samorządowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych oraz liderów lokalnych. Prace konsultacyjne prowadzone były przez powołany Zespół ds. rewitalizacji, będący gremium złożonym z przedstawicieli Urzędu Miasta Biłgoraja oraz wykonawcy Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Gospodarczych Delta Partner z Cieszyna.

W wyniku prowadzonej delimitacji wyodrębniono następujące obszary porównawcze:

- Obszar 1 Osiedle Bojary,
- Obszar 2 Osiedle Roztocze,
- Obszar 3 Osiedle Rapy,
- Obszar 4 Osiedle Sitarska - Kępy,
- Obszar 5 Osiedle Ogrody,
- Obszar 6 Osiedle Piaski,
- Obszar 7 Osiedle Puszcza Solska,
- Obszar 8 Osiedle Różnówka,
- Obszar 9 Osiedle Bagienna,
- Obszar 10 Osiedle Śródmieście,
- Obszar 11 Osiedle Nadstawna,
- Obszar 12 Osiedle Batorego.

Podział obszaru miasta na jednostki pomocnicze z uwzględnieniem powierzchni oraz liczby mieszkańców przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5 Zestawienie obszarów porównawczych (ewidencyjnych) w ramach programu rewitalizacji

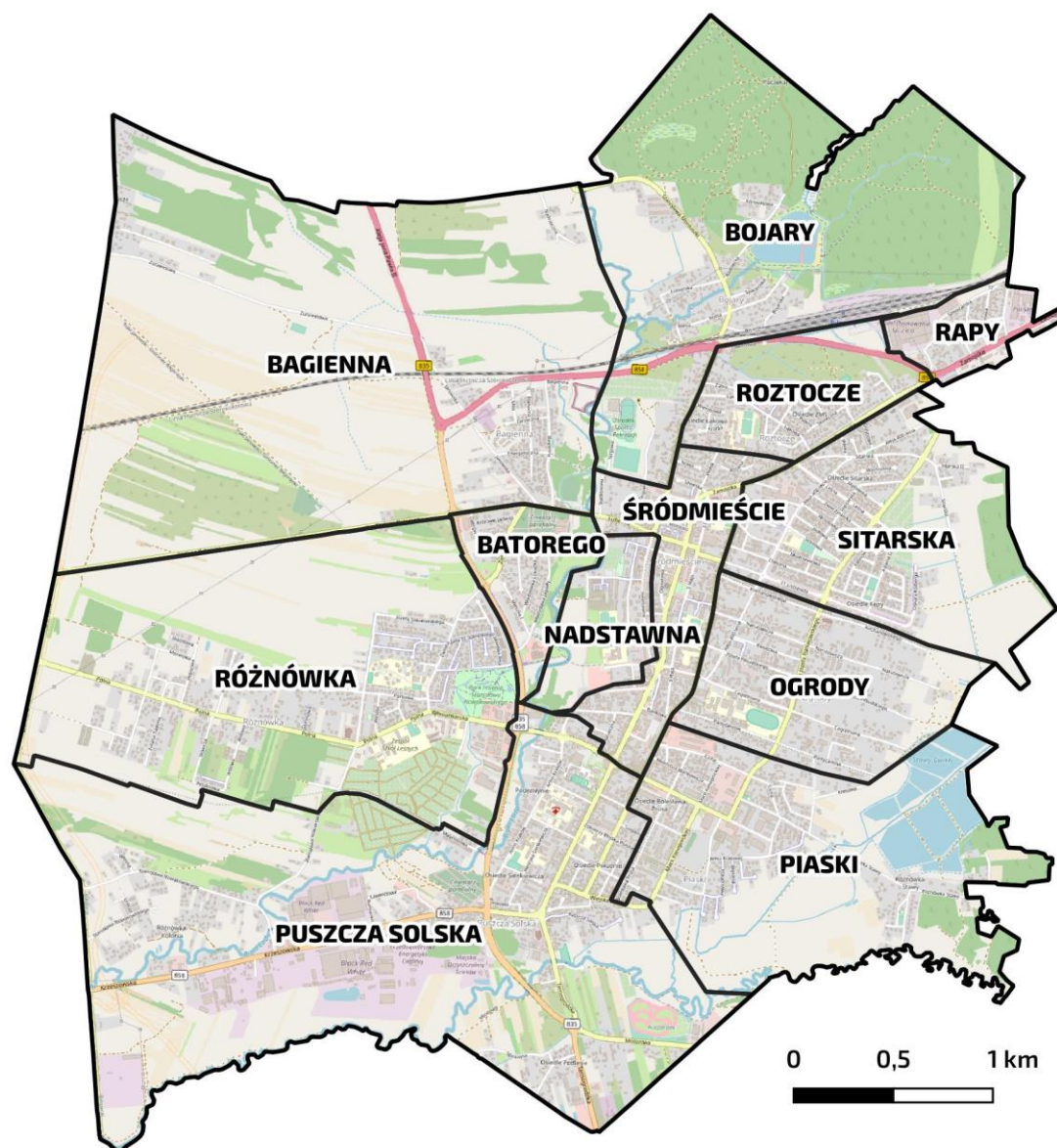
Jednostki porównawcze		Powierzchnia [km ²]	Udział powierzchni	Ludność [os]	Udział ludności
Osiedle Bojary	Obszar 1	2,67	12,66	475	1,8%
Osiedle Roztocze	Obszar 2	0,42	1,97	1 926	7,2%
Osiedle Rapy	Obszar 3	0,31	1,45	369	1,4%
Osiedle Sitarska - Kępy	Obszar 4	1,26	5,97	3 291	12,3%
Osiedle Ogrody	Obszar 5	1,13	5,37	3 140	11,7%
Osiedle Piaski	Obszar 6	1,77	8,37	1 636	6,1%
Osiedle Puszcza Solska	Obszar 7	4,22	20,02	4 815	18,0%
Osiedle Różnówka	Obszar 8	3,26	15,46	3 127	11,7%
Osiedle Bagienna	Obszar 9	4,62	21,90	821	3,0%
Osiedle Śródmieście	Obszar 10	0,77	3,65	4 474	16,7%
Osiedle Nadstawna	Obszar 11	0,42	1,99	2 305	8,6%
Osiedle Batorego	Obszar 12	0,25	1,19	406	1,5%
Miasto ogółem	Całość	21,10	100,00	26 785	100%

Źródło: opracowanie własne

* Pseudonaturalne jednostki statystyczne to fragmenty przestrzeni wyodrębniane do celów administracyjnych, planistycznych czy statystycznych w odniesieniu do pewnych istniejących skupisk i granic.

Grafika poniżej prezentuje podział Gminy Miasto Biłgoraj na wskazane obszary porównawcze.

Grafika 3 Podział miasta na jednostki statystyczne

podkład mapowy: © autorzy OpenStreetMap

Źródło: opracowanie własne

Kolejnym etapem było przeprowadzenie wskaźnikowej analizy porównawczej w obrębie wyłonionych obszarów. Umożliwiło to wskazanie obszaru znajdującego się w szczególnie trudnej sytuacji ze względu na koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, a także współwystępowanie niepożądanych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

4.1.2 Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego

Dla prawidłowego przeprowadzenia delimitacji analizowanych obszarów konieczny był wybór odpowiednich zmiennych, które w sposób istotny je różnicują. Zmienne te odnoszą się do aspektów społecznych, jak również środowiskowych, przestrzennych i technicznych. Szczegółowy opis kryteriów delimitacji przedstawiony został w poniższej tabeli.

Tabela 6 Kryteria delimitacji GPR Biłgoraj

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
Sfera społeczna	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Wskaźnik określający poziom kapitału ludzkiego. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej różnicę pomiędzy liczbą urodzeń a zgonów na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Miasta Biłgoraja
	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Wskaźnik określający poziom zasiedlenia/wyludniania się gminy. Źródło danych: Urząd Miasta Biłgoraja
	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Wskaźnik prezentujący skalę pomocy społecznej udzielanej lokalnej społeczności. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby świadczeń na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biłgoraju
	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Biłgoraju
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy - udziału osób długotrwale bezrobotnych wśród liczby bezrobotnych ogółem. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Biłgoraju
	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę przestępstw na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Biłgoraju
	Liczba ofiar przemocy na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze z punktu widzenia przemocy. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę osób wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biłgoraju
	Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze oraz obrazujący potrzeby lokalnej społeczności w zakresie pomocy społecznej, uwzględniający liczbę osób zarejestrowanych w MOPS, mających problemy z alkoholem. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biłgoraju
	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń bezpieczeństwa i prawa drogowego odnoszącą się do liczby zarejestrowanych zdarzeń drogowych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę przestępstw na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Biłgoraju
	Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych obszarów gminy. Wskaźnik prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych organizacji społecznych do liczby ludności. Źródło danych: KRS rejestr stowarzyszeń
Kwota udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Wskaźnik określający kwotę udzielanych świadczeń przez MOPS Biłgoraj, pokazujący łączną kwotę świadczeń w przeliczeniu na liczbę osób pobierających zasiłki.	

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
		Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biłgoraju
	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Wskaźnik określający liczbę osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wskaźnik pokazuje zagęszczenie osób niepełnosprawnych na danym obszarze. Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biłgoraju
Sfera gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: CEIDG i KRS rejestr przedsiębiorców
	Liczba pustych lokali na km ²	Wskaźnik określający liczbę pustych lokali komunalnych w przeliczeniu na km ² . Wskaźnik pokazuje poziom rozwoju społeczno – gospodarczego danego obszaru. Źródło danych: Urząd Miasta Biłgoraja
	Dostępność do usług społecznych (banki, poczta, urząd, przychodnia) na 1000 mieszkańców	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych. Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, bibliotek, banków, urzędów pocztowych, urzędów, instytucji kultury, świetlic na 1000 mieszkańców (w znaczeniu organizacyjnym). Źródło: badania własne
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba udogodnień w przestrzeniach publicznych dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia dostosowania obiektów użyteczności publicznej do osób ze szczególnymi potrzebami. Źródło danych: Urząd Miasta Biłgoraja
	Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu	Wskaźnik skupiający się na ocenie występujących barier urbanistycznych, które utrudniają rozwój nowych funkcji. Źródło danych: Urząd Miasta Biłgoraja
	Liczba nieruchomości zawierających wyroby azbestowe / km ²	Wskaźnik zagrożenia wyrobami azbestowymi wyliczony został w oparciu o dane zawarte w Programie usuwania wyrobów zawierających azbest dla miasta Biłgoraj. Wartość wskaźnika wyliczono na podstawie liczby obiektów zawierających wyroby azbestowe w stosunku do powierzchni jednostki. Źródło: badania własne
Sfera środowiskowa	Udział terenów zielonych w zasobie gminnym	Wskaźnik prezentujący dostęp do przestrzeni zielonych w poszczególnych obszarach. Wskaźnik został oceniony na podstawie danych przestrzennych obrazujących udział terenów zielonych na danym obszarze. Źródło: dane GUS, badania własne
	Jakość powietrza	Wskaźnik obrazujący obszary z największymi potrzebami środowiskowymi. Zmienna skategoryzowana na podstawie oceny jakościowej. Źródło: badania własne
Sfera techniczna	Liczba zabytków na km ²	Wskaźnik obrazujący zagęszczenie obiektów zabytkowych na poszczególnych obszarach, których obecność generuje rosnące koszty związane z konserwacją i modernizacją historycznych obiektów. Źródło danych: Urząd Miasta Biłgoraja

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania w zakresie energooszczędności na km ²	Wskaźnik skupiający się na ocenie potrzeb związanych z termomodernizacją i wydajnością energetyczną obiektów użyteczności publicznej. Źródło danych: Urząd Miasta Biłgoraja
	Poziom degradacji infrastruktury technicznej	Zmienna obrazująca stopień zniszczenia budynków oraz ich zapotrzebowania na prace remontowe. Źródłem danych dla oceny stopnia degradacji były informacje zawarte w dokumentach gminnych, a także informacje uzyskane od poszczególnych właścicieli i zarządców, jak również wizje w terenie. Źródło: badania własne
	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami na km ²	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia dostosowania obiektów użyteczności publicznej do osób ze szczególnymi potrzebami. Źródło danych: Urząd Miasta Biłgoraja
	Liczba budynków w przeliczeniu na powierzchnię	Wskaźnik skupiający się na ocenie gęstości zabudowy. Źródło danych: Urząd Miasta Biłgoraja

Źródło: opracowanie własne

4.2 Wnioski z diagnozy delimitacyjnej

Przeprowadzona analiza czynników problemowych miała na celu identyfikację obszaru zdegradowanego, co pozwoliło na wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji, obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych,
- środowiskowych,
- przestrzenno-funkcjonalnych,
- technicznych.

Stopień i skalę negatywnych zjawisk obrazują mierniki, które opisują powyższe sfery. W przedmiotowym dokumencie poddano analizie wszystkie wymienione sfery, bazując na danych pozyskanych z różnych źródeł oraz ogólnodostępnych opracowań czy raportów. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, największy nacisk położono na analizę sfery społecznej, dla której zakres danych jest najszerszy, a katalog wskaźników najbardziej rozbudowany z uwagi na możliwość pozyskania wiarygodnych, porównywalnych danych. Poniżej zestawiono bilans wskaźników w formie zbiorczych

tabel obrazujących poziom natężenia negatywnych zjawisk społecznych. Ponadto, zaprezentowano syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej. W pierwszej kolejności policzono średnie, a następnie uzyskane wartości poddano normalizacji (odchylenie standardowe). W ten sposób uzyskano porównywalny, syntetyczny wskaźnik degradacji.

Analiza czynników wskazujących na konieczność prowadzenia działań rewitalizacyjnych pokazuje, że **obszarami szczególnie problemowymi w Biłgoraju są: obszar 3 Osiedle Rapy oraz obszar 8 Osiedle Różnówka**. W tych obszarach koncentrują się negatywne zjawiska społeczne oraz istnieje możliwość nasilenia tych zjawisk i ich rozlewania na pozostałe części miasta. Wartość syntetycznego wskaźnika degradacji w zakresie sfery społecznej w obszarze 3 Osiedle Rapy była najwyższa i wynosiła 18,11; natomiast w obszarze 8 Osiedle Różnówka kształtowała się na poziomie 0,95.

Warto nadmienić, że Osiedle Różnówka zostało wyznaczone jako obszar zdegradowany ze względu na występowanie bardzo poważnych problemów w sferze przestrzennej. Występują na nim obszary o szczególnym znaczeniu dla rozwoju miasta, a poziom degradacji technicznej ma znaczący wpływ na warunki je determinujące.

Tabela 7 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników

Jednostka porównawcza		Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba ofiar przemocy na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Kwota udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
Osiedle Bojary	Obszar 1	-6,32	8,42	4,21	46,32	29,47	18,95	12,63	0,00	113,68	2 144,93	20 751,58	10,53	12,63
Osiedle Roztocze	Obszar 2	0,52	1,04	4,15	27,00	13,50	6,23	0,00	1,56	50,88	1 597,65	46 758,57	10,38	0,00
Osiedle Rapy	Obszar 3	5,42	-18,97	10,84	27,10	10,84	37,94	16,26	2,71	289,97	7 848,35	133 563,69	46,07	0,00
Osiedle Sitarska - Kępy	Obszar 4	2,43	2,43	2,13	24,61	11,55	8,51	3,34	3,04	36,77	1 169,36	26 867,82	6,99	0,91
Osiedle Ogrody	Obszar 5	-2,55	-18,79	2,23	20,70	8,60	11,78	3,82	1,59	32,17	1 926,59	29 633,44	10,19	1,59
Osiedle Piaski	Obszar 6	-23,84	-20,78	1,83	33,01	11,61	15,89	9,78	3,06	63,57	4 501,27	49 990,83	11,00	3,67
Osiedle Puszcza Solska	Obszar 7	-3,12	-17,86	0,42	17,45	7,68	15,37	10,59	1,25	21,39	1 423,82	18 922,53	10,18	2,49
Osiedle Różnówka	Obszar 8	0,96	12,15	4,80	27,50	16,31	27,82	11,19	2,88	35,82	1 586,17	25 720,82	17,91	1,28
Osiedle Bagienna	Obszar 9	3,65	15,83	4,87	9,74	4,87	12,18	6,09	0,00	104,75	2 732,67	25 153,47	17,05	2,44
Osiedle Śródmieście	Obszar 10	-7,60	-14,75	2,46	32,41	13,41	23,25	12,29	1,79	22,13	2 547,11	34 313,14	13,63	6,71
Osiedle Nadstawna	Obszar 11	-7,38	-29,50	4,34	26,46	12,15	12,58	4,77	1,30	31,24	3 154,45	35 815,18	9,11	1,74
Osiedle Batorego	Obszar 12	2,46	-27,09	0,00	44,33	14,78	12,32	2,46	7,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Obszar całej gminy (zbiorczo)	Gmina razem	-3,66	-9,93	2,73	25,61	11,72	16,24	7,80	1,98	39,46	2 127,30	31 387,64	11,80	2,69
Miasto	ŚREDNIA	-2,95	-8,99	3,52	28,05	12,90	16,90	7,77	2,21	66,86	2 552,70	37 290,92	13,59	2,79
	ODCH. STANDARDOWE	7,91	15,93	2,83	10,27	6,10	8,96	5,00	1,94	77,78	2007,81	33001,98	11,21	3,63

Źródło: opracowanie własne

Tabela 8 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane

Jednostka porównawcza		Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba ofiar przemocy na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Kwota udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba osób z niepełnosprawnością na 1000 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik degradacji
Osiedle Bojary		0,43	-1,09	0,24	1,78	2,72	0,23	0,97	-1,14	0,60	-0,20	-0,50	-0,27	-2,71	1,04
Osiedle Roztocze		-0,44	-0,63	0,22	-0,10	0,10	-1,19	-1,55	-0,34	-0,21	-0,48	0,29	-0,29	0,77	-3,84
Osiedle Rapy		-1,06	0,63	2,58	-0,09	-0,34	2,35	1,70	0,26	2,87	2,64	2,92	2,90	0,77	18,11
Osiedle Sitarska - Kępy		-0,68	-0,72	-0,49	-0,33	-0,22	-0,94	-0,88	0,43	-0,39	-0,69	-0,32	-0,59	0,52	-5,31
Osiedle Ogrody		-0,05	0,62	-0,46	-0,72	-0,71	-0,57	-0,79	-0,32	-0,45	-0,31	-0,23	-0,30	0,33	-3,96
Osiedle Piaski		2,64	0,74	-0,60	0,48	-0,21	-0,11	0,40	0,43	-0,04	0,97	0,38	-0,23	-0,24	4,62
Osiedle Puszcza Solska		0,02	0,56	-1,10	-1,03	-0,86	-0,17	0,56	-0,50	-0,58	-0,56	-0,56	-0,30	0,08	-4,44
Osiedle Różnówka		-0,49	-1,33	0,45	-0,05	0,56	1,22	0,68	0,34	-0,40	-0,48	-0,35	0,39	0,42	0,95
Osiedle Bagienna		-0,83	-1,56	0,48	-1,78	-1,32	-0,53	-0,34	-1,14	0,49	0,09	-0,37	0,31	0,10	-6,40
Osiedle Śródmieście		0,59	0,36	-0,38	0,42	0,08	0,71	0,90	-0,22	-0,58	0,00	-0,09	0,00	-1,08	0,73
Osiedle Nadstawna		0,56	1,29	0,29	-0,15	-0,12	-0,48	-0,60	-0,47	-0,46	0,30	-0,04	-0,40	0,29	-0,01
Osiedle Batorego		-0,68	1,14	-1,24	1,59	0,31	-0,51	-1,06	2,67	-0,86	-1,27	-1,13	-1,21	0,77	-1,51
Miasto		0,09	0,06	-0,28	-0,24	-0,19	-0,07	0,01	-0,12	-0,35	-0,21	-0,18	-0,16	0,03	-1,63

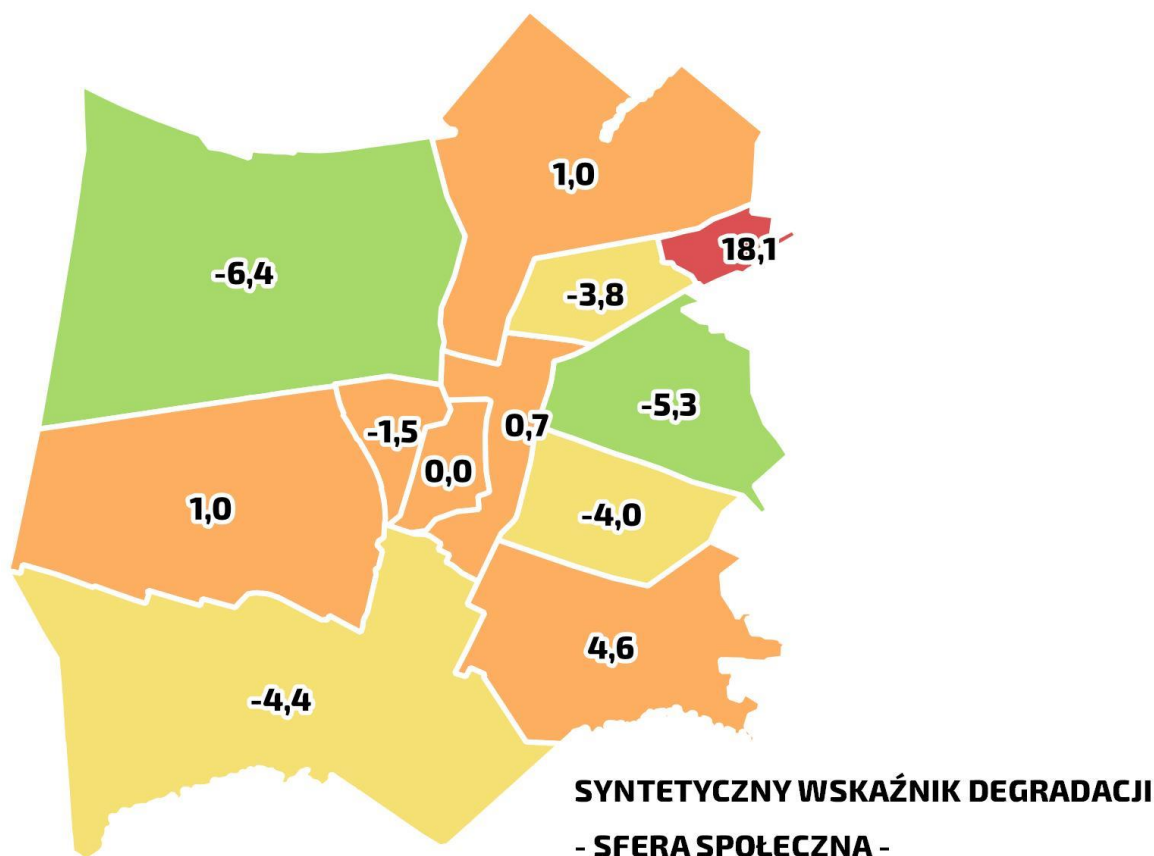
Źródło: opracowanie własne

Tabela 9 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery

Jednostka porównawcza	Obszar	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Liczba nieruchomości zawierających wyroby azbestowe / km ²	Udział terenów zielonych w zasobie gminnym	Jakość powietrza	Dostępność do usług społecznych i komercyjnych	Liczba udogodnień w przestrzeniach publicznych dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami	Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu	Liczba zabytków na km ²	Liczba pustych lokali na km ²	Liczba obiektów użyteczności publicznej dostosowanych w zakresie energooszczędności na km ²	Poziom degradacji infrastruktury technicznej	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami na km ²	Liczba budynków w przeliczeniu na powierzchnię
Osiedle Bojary	1	40,00	26,22	3,06%	Średni	0,00	4,49	Średni	0,00	2,25	0,00	Średni	0,00	82,77
Osiedle Roztocze	2	27,00	121,43	14,00%	Wysoki	0,52	33,33	Niski	4,76	4,76	2,38	Niski	0,00	716,67
Osiedle Rapy	3	29,81	90,32	69,46%	Niski	0,00	0,00	Bardzo niski	0,00	0,00	0,00	Bardzo wysoki	0,00	312,90
Osiedle Sitarska - Kępy	4	36,77	85,71	31,63%	Średni	0,00	19,84	Średni	0,00	4,76	0,79	Wysoki	0,79	630,16
Osiedle Ogrody	5	28,66	53,98	0,02%	Średni	0,96	7,08	Wysoki	0,00	3,54	1,77	Średni	0,00	376,99
Osiedle Piaski	6	77,02	40,11	5,21%	Średni	0,00	7,34	Niski	1,13	4,52	0,00	Wysoki	0,56	219,21
Osiedle Puszcza Solska	7	32,81	34,12	8,07%	Wysoki	3,32	11,37	Wysoki	1,42	0,95	1,18	Wysoki	0,24	166,35
Osiedle Różnówka	8	35,50	27,91	46,38%	Niski	2,24	7,06	Bardzo niski	0,61	2,45	0,00	Bardzo wysoki	0,31	173,01
Osiedle Bagienna	9	31,67	12,77	6,64%	Wysoki	1,22	0,22	Wysoki	0,43	0,65	0,00	Średni	0,00	45,24
Osiedle Śródmieście	10	33,53	53,25	19,45%	Niski	7,82	92,21	Średni	33,77	10,39	6,49	Wysoki	6,49	576,62
Osiedle Nadstawna	11	34,71	26,19	2,89%	Średni	0,00	6,21	Średni	19,05	0,00	2,38	Średni	2,38	176,19
Osiedle Batorego	12	36,95	76,00	21,36%	Średni	4,93	1,66	Średni	12,00	4,00	0,00	Średni	0,00	388,00
Obszar całej gminy (zbiorczo)	Średnia	35,80	35,73	15,27%	Średni	2,43	71,47	Średni	2,27	2,32	0,71	Średni	0,47	204,60
Ocena wartości wskaźnika		Mniej niż średnia	Więcej niż średnia	Mniej niż średnia	Średni	Mniej niż średnia	Mniej niż średnia	Średni	Więcej niż średnia	Więcej niż średnia	Mniej niż średnia	Średni	Więcej niż średnia	Więcej niż średnia

Źródło: opracowanie własne

Grafika 4 Syntetyczny wskaźnik degradacji w zakresie sfery społecznej

Źródło: opracowanie własne

Kluczową rolę w delimitacji obszaru zdegradowanego odgrywają negatywne zjawiska występujące w sferze społecznej. Dodatkowo, w trakcie delimitacji obszaru zdegradowanego, pod uwagę wzięto oceny w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Przeprowadzenie analizy również pod kątem wymienionych sfer, ujawnia i wskazuje problemy, jakimi dotknięte są poszczególne części Biłgoraja.

Analiza czynników potwierdziła, że wysokim poziomem zdegradowania charakteryzują się te obszary, które dotknięte są problemami społecznymi, co oznacza konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych na każdej płaszczyźnie, by proces rewitalizacji był skuteczny i efektywny.

Zaprezentowane wskaźniki z zakresu pozostałych sfer, jednoznacznie wskazują, że w odniesieniu do obszarów porównawczych, obszar zdegradowany mieści się w granicach obszaru 3 Osiedle Rapy, gdzie zdiagnozowano 9 problemów oraz obszaru 8 Osiedle Różnówka, gdzie zdiagnozowano 8 problemów o wysokim natężeniu, m.in. słabsza niż w pozostałych obszarach kondycja lokalnych przedsiębiorstw, zła jakość powietrza, niski poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu). Niniejsza diagnoza wskazała na dużą intensywność problemów

o charakterze społecznym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym oraz technicznym na obszarze 3 Osiedle Rapy i 8 Osiedle Różnówka.

5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Rewitalizacja stanowi proces, który poprzez kompleksowe działania ma na celu wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego. Działania te obejmują przede wszystkim kwestie społeczne, ale również gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Dodatkowo rewitalizacja zakłada wykorzystanie potencjałów oraz uwarunkowań, którymi charakteryzuje się jednostka wskazana do podjęcia działań. Wyprowadzanie ze stanu kryzysowego następuje poprzez realizację zintegrowanych działań na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni oraz gospodarki. Aby można było konsekwentnie realizować zaplanowane działania, istotne jest właściwe zdefiniowanie obszaru zdegradowanego. Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. i art. 9. ust. 1. jako obszar zdegradowany można wyznaczyć teren w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości,
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Zgodnie z art. 10 pkt. 1. Ustawy o rewitalizacji **obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa art. 9 ust.1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.** Dodatkowo zgodnie z art. 10 pkt. 2 **Obszar**

rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Na podstawie przeprowadzonej analizy dla Biłgoraja jako obszar zdegradowany, w którym koncentrują się negatywne zjawiska społeczne wskazano obszary: obszar 3 Osiedle Rapy oraz obszar 8 Osiedle Różnówka. Ze wskazanych obszarów wykazanych jako zdegradowane wydzielono obszar do rewitalizacji. Obszar ten został podzielony na podobszary stanowiące obszar rewitalizacji:

- **Podobszar Rapy o powierzchni 16,23 ha, co stanowi 0,77% całej powierzchni miasta, a liczba ludności zamieszkującej na tym obszarze to 369 osób, co stanowi 1,38% liczby ludności miasta. Zgodnie z przeprowadzonymi pracami diagnostycznymi jest to obszar o największym natężeniu problemów społecznych i współwystępujących problemach w sferze gospodarczej, technicznej środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.**

Diagnoza delimitacyjna wskazała szczególne nasilenie problemów społecznych (zobrazowane syntetycznym wskaźnikiem degradacji) w zakresie:

- niekorzystnego salda migracji,
- notowanego wysokiego poziomu uzależnienia mieszkańców od alkoholu,
- niskiego poziomu bezpieczeństwa (liczba przestępstw, liczba ofiar przestępstw oraz liczba zdarzeń w ruchu drogowym),
- wysokiego natężenia korzystania ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej (liczba klientów pomocy społecznej, liczba udzielonych świadczeń oraz wysokość udzielonych kwot pomocy),
- wysokiej liczby osób z niepełnosprawnościami, wymagających wsparcia z pomocy społecznej,
- niskiego poziomu aktywności społecznej wyrażonego niską liczbą zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców.

Ponadto poza wskazanymi problemami społecznymi zdiagnozowano problemy natury pozaspółecznej, do których należy przede wszystkim niższy wskaźnik przedsiębiorczości, niekorzystne czynniki środowiskowe (występowanie azbestu, niska jakość powietrza, hałas) a nade wszystko niedostosowanie przestrzeni (obiektów) publicznych do pełnienia funkcji społecznej (integracyjnej).

- **Podobszar Różnówka ma powierzchnię 27,37 ha, co stanowi 1,29% powierzchni miasta, a liczba mieszkańców dla podobszaru wynosi 1 251, co stanowi 4,67 % liczby ludności miasta. Podobszar Różnówka został wydzielony z jednostki porównawczej „obszar 8” ze względu na wysokie natężenie problemów społecznych, tereny zielone i zabudowę, wymagającą znacznych**

nakładów finansowych w celu dostosowania do osób o specjalnych potrzebach. Co więcej ze względu na pełnione funkcje społeczne i gospodarcze, wskazany podobszar ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Diagnoza delimitacyjna wskazała szczególne nasilenie problemów społecznych (zobrazowane syntetycznym wskaźnikiem degradacji) w zakresie:

- notowanego wysokiego poziomu uzależnienia mieszkańców od alkoholu,
- wysokiego wskaźnika długotrwałego bezrobocia,
- niskiego poziomu bezpieczeństwa (liczba przestępstw, liczba ofiar przestępstw oraz liczba zdarzeń drogowych),
- wysokiej liczby osób z niepełnosprawnościami, wymagających wsparcia z pomocy społecznej,
- niskiego poziomu aktywności społecznej wyrażonego niską liczbą zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców.

Ponadto poza wskazanymi problemami społecznymi zdiagnozowano problemy natury pozaspółecznej, do których należy przede wszystkim niższy wskaźnik przedsiębiorczości, niekorzystne czynniki środowiskowe (niska jakość powietrza) a nade wszystko niedostosowanie przestrzeni (obiektów) publicznych do pełnienia funkcji społecznej (integracyjnej). Na uwagę zasługuje przede wszystkim niska funkcjonalność i dostosowanie do oczekiwań mieszkańców Parku Stanisława Nowakowskiego w Biłgoraju.

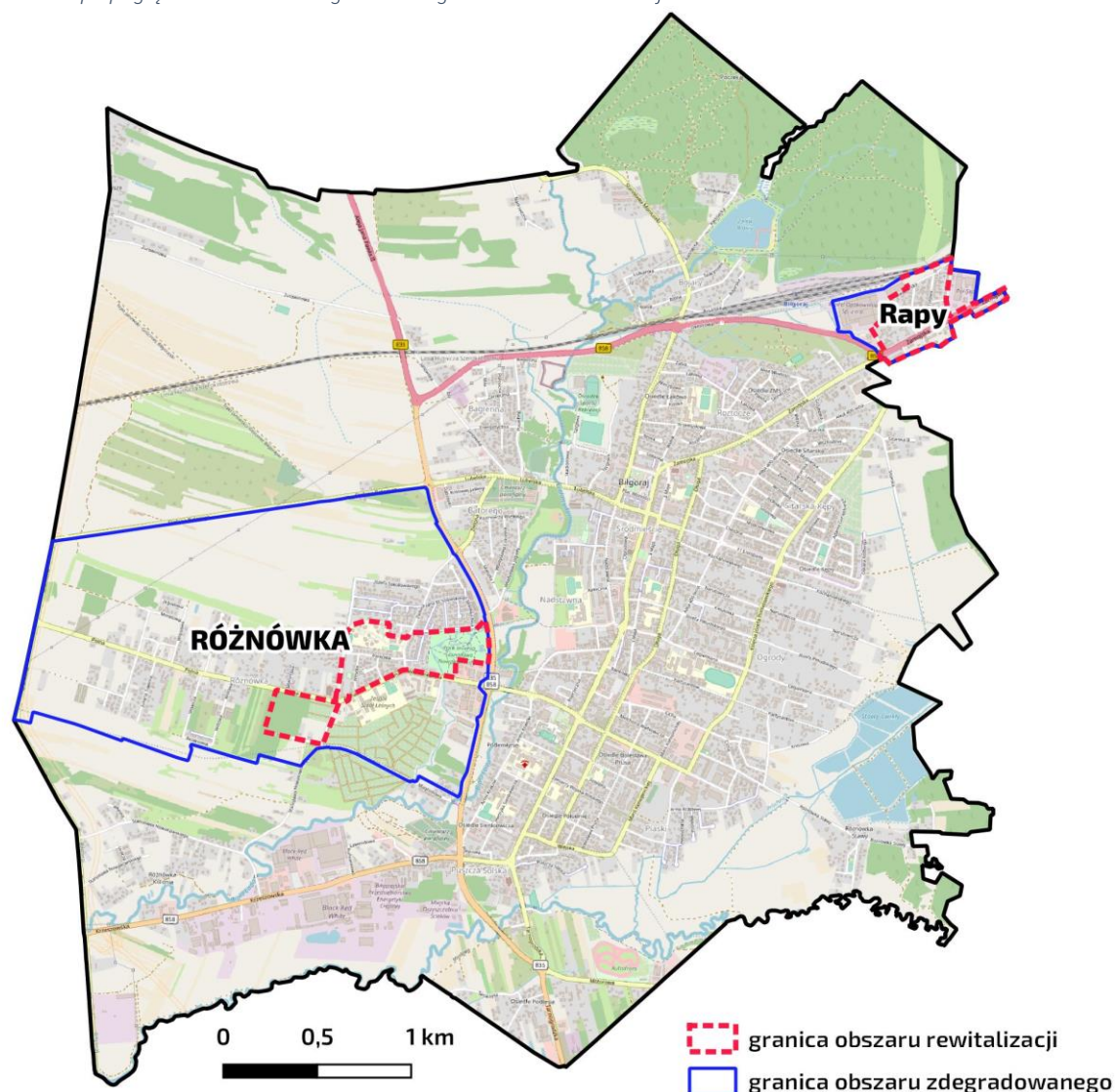
Łącznie obszar rewitalizacji ma powierzchnię 43,61 ha, stanowiącą 2,1% powierzchni miasta i jest zamieszkały przez 1 620 osób stanowiących 6,04 % ludności Biłgoraja. Oznacza to, że wytyczony obszar spełnia wymagania zawarte w ustawie. **Obszar rewitalizacji jest mniejszy niż obszar zdegradowany i składa się z dwóch podobszarów – podobszaru Rapy i Różówka.**

Tabela 10 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych

Obszar	Ludność [os.]	% Ludności	Powierzchnia [ha]	% Powierzchni
Obszar zdegradowany	3 496	13,05	357	16,88
Obszar rewitalizacji	1 620	6,05	35,96	1,70
Podobszar Rapy	369	1,38	16,24	0,77
Podobszar Różówka	1 251	4,67	27,37	1,29
Gmina Miasto Biłgoraj	26 785	100,00	2 115	26,90

Źródło: opracowanie własne

Grafika 5 Mapa poglądowa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

podkład mapowy: © autorzy OpenStreetMap

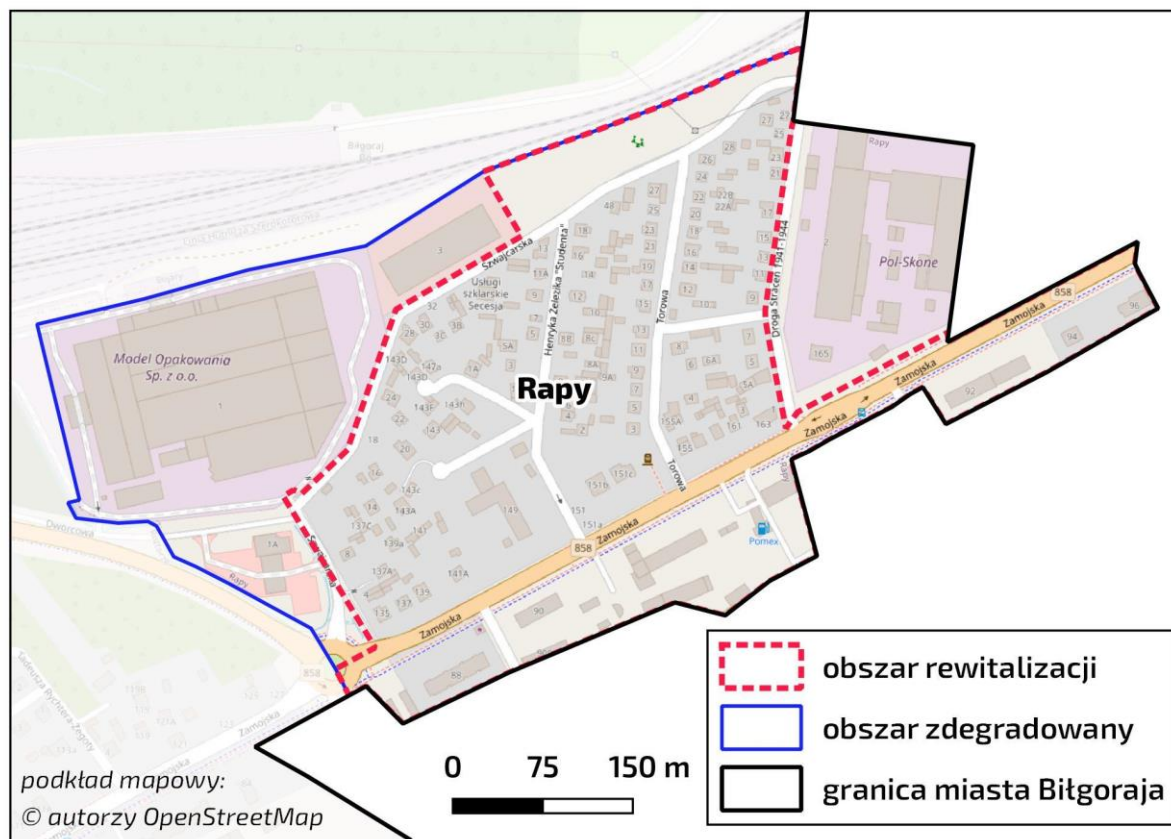
Źródło: opracowanie własne

Osiedle Rapy znajduje się w północno-wschodniej części Biłgoraja. Sąsiaduje z osiedlami Roztocze (od strony zachodniej) i osiedlem Bojary (od strony północnej). Po stronie wschodniej osiedle Rapy sięga granicy miasta. Osią urbanistyczną dzielnicy jest droga wojewódzka nr 858 - ulica Zamojska biegnąca stąd na północny wschód, w kierunku Zamościa. Północną granicę obszaru osiedla Rapy wyznaczają torowiska linii kolejowych nr 65 i nr 66, biegnące równoległe do siebie. Po stronie zachodniej (w kierunku osiedla Roztocze i centrum miasta) osiedle Rapy sięga do ronda, na którym ulica Zamojska krzyżuje się z Północną Obwodnicą miasta.

Zabudowa dzielnicy ma charakter mieszkalny oraz przemysłowo - usługowo - magazynowy. Budownictwo mieszkaniowe to bloki (wzdłuż ulicy Zamojskiej) i domy jednorodzinne (przy ulicach bocznych). W latach 60., 70. i 80. XX w. Rapy były przedmieściem o charakterze przemysłowym. Wzdłuż ulicy Zamojskiej zlokalizowane były obiekty Przedsiębiorstwa Budownictwa Kolejowo-

Drogowego. Po 1989 roku zakłady kolejowo-drogowe przestały istnieć, a z ich obiektów korzystają dziś inne, prywatne przedsiębiorstwa z różnych branż. Wydzielony obszar rewitalizacji obejmuje kwartał, zamykający się ulicami: Drogą Straceń 1941-1944, Szwajcarską i terenami Gminy Biłgoraj (gminy wiejskiej).

Grafika 6 Podobszar rewitalizacji Rapy

Źródło: opracowanie własne

Osiedle Różnówka znajduje się w zachodniej części Biłgoraja. Sąsiaduje z osiedlem Bagienna (od strony północno-wschodniej), osiedlem Batorego (od strony wschodniej) i osiedlem Puszcza Solska (od strony południowej). Po stronie zachodniej osiedle Różnówka sięga granicy miasta. Północną granicę obszaru osiedla wyznacza ulica Stefana Batorego, natomiast wschodnią - Aleja Jana Pawła II, znajdująca się w ciągu drogi wojewódzkiej nr 835. Od centrum miasta oraz od większej części jego terenów zabudowanych osiedle Różnówka jest oddzielone płynącą z północy na południe rzeką Biała Łada.

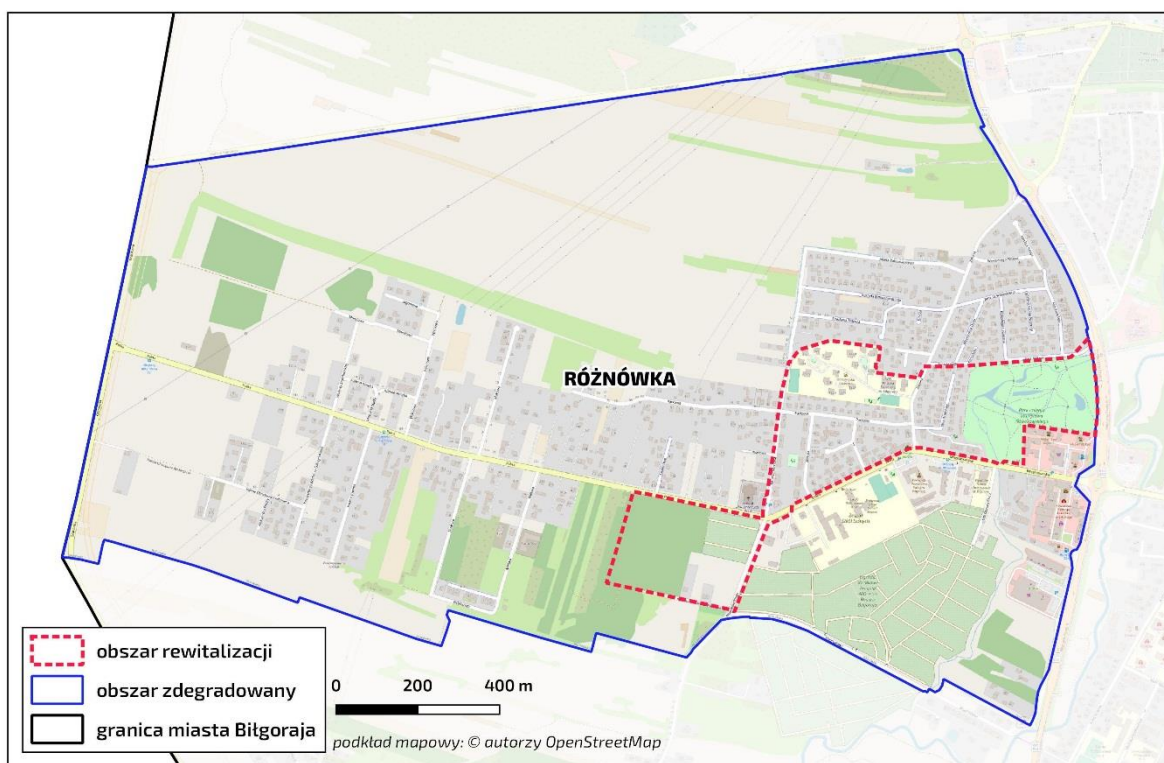
Biorąc pod uwagę sposób użytkowania terenu, na obszarze osiedla Różnówka należy wyróżnić:

- Obszary o charakterze zabudowy mieszkalnej - dominują domy jednorodzinne, istnieje też pewna liczba bloków.
- Tereny zielone – ogrody działkowe przy ulicy Ligi Obrony Kraju (w granicach dzielnicy ok. 17,2 ha), las doświadczalny Zespołu Szkół Leśnych (ok. 4,8 ha) oraz Park Stanisława Nowakowskiego (ok. 6,6 ha).

- Obszary niezagospodarowane przeznaczone głównie pod zabudowę jednorodzinną, bloki i tereny usługowe.

Głównymi osiami urbanistycznymi osiedla Różnówka są trzy arterie, mające status dróg powiatowych. Są to ulice Włosiankarska, Zielona i Polna. W granicach osiedla Różnówka znajduje się szereg obiektów usługowych, w tym handlowych; ponadto zlokalizowane są tu instytucje administracyjne i samorządowe. Wokół obiektów szkolnych istnieją place sportowe. W kwartale pomiędzy ulicami Zieloną, Parkową, Janusza Korczaka i Gabrieli Zapolskiej znajduje się zespół obiektów Wioski Dziecięcej SOS - osiedla mieszkalnego, zbudowanego dla rodzin zastępczych. Przy ulicy Janusza Korczaka zlokalizowany jest kościół katolicki, siedziba parafii pw. Chrystusa Króla. Wydzielony obszar rewitalizacji obejmuje kwartał ulic zamykający się ulicami Jana Pawła II, Jana Matejki, Gabrieli Zapolskiej, Janusza Korczaka, Polną i Włosiankarską. Obszar rewitalizacji obejmuje również kwartał ograniczony ulicami: Polną, Willową, ks. Stanisława Matrasia. Dominantą na obszarze jest Park Stanisława Nowakowskiego.

Grafika 7 Podobszar rewitalizacji Różnówka

Źródło: opracowanie własne

5.1 Metoda wyodrębnienia obszaru rewitalizacji z obszaru zdegradowanego

W ramach prac nad delimitacją obszaru rewitalizacji, wydzielono go z uprzednio wyznaczono obszaru zdegradowanego. Kierowano się przy tym zapisami art. 10. 1. *Ustawy o rewitalizacji*, który wskazuje, że obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją

negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

W przypadku podobszaru rewitalizacji osiedla Rapy, z obszaru zdegradowanego wyłączono obszary, na których znajdują się zakłady przemysłowe, tj. Model Opakowania Sp. z o.o. oraz POL-SKONE Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny nr 3 w Biłgoraju. Są to obszary, na których nie mogą być prowadzone działania rewitalizacyjne, ze względów własnościowych oraz z uwagi na ich przeznaczenie (tereny aktywnej produkcji przemysłowej). Wyłączenie tych terenów z obszaru rewitalizacji jest zasadne z punktu widzenia skuteczności rewitalizacji jako procesu będącego synergią działań społecznych i infrastrukturalnych.

W przypadku podobszaru rewitalizacji osiedla Różnówka z obszaru zdegradowanego wyłączono obszary o zabudowie typowo jednorodzinnej i tereny niezamieszkałe, a skoncentrowano się na obszarach o zabudowie wielorodzinnej, jednocześnie będącymi najważniejszymi z punktu widzenia potrzeb mieszkańców w zakresie dostępu do zagospodarowanych terenów zielonych na cele społeczne (Park Stanisława Nowakowskiego) oraz na kwartale pomiędzy ulicami Janusza Korczaka - Wesoła - Parkowa - Polna w Biłgoraju. Jest to obszar zabudowany budynkami wielorodzinnymi (częściowo obejmujący zasób komunalny), na którym w sposób szczególny koncentrują się problemy społeczne i infrastrukturalne. Rekomendacja w kwestii wyodrębnienia obszaru do działań rewitalizacyjnych została podjęta w toku spotkań roboczych i konsultacji Zespołu ds. rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem opinii pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Komendy Powiatowej Policji w Biłgoraju.

6. Analiza pogłębiona obszaru rewitalizacji

Celem diagnozy szczegółowej podobszarów rewitalizacji w gminie miejskiej Biłgoraj jest pogłębienie wiedzy o tym obszarze. Zadaniem diagnozy jest precyzyjne i szczegółowe wskazanie przyczyn negatywnych zjawisk występujących na podobszarach rewitalizacji, ich lokalizacji i istniejących między nimi powiązań – głównie w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach (gospodarczej, technicznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej). Oprócz dogłębnego zbadania negatywnych zjawisk przeanalizowano lokalne potencjały, które występują na podobszarach rewitalizacji, które można wykorzystać, aby zminimalizować lub zlikwidować zidentyfikowane negatywne zjawiska.

6.1 Wyniki badania ankietowego dla obszarów rewitalizacji

Na potrzeby opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców. Celem badania było pozyskanie opinii lub propozycji w kwestii rewitalizacji w gminie, w kontekście opracowywanego Gminnego

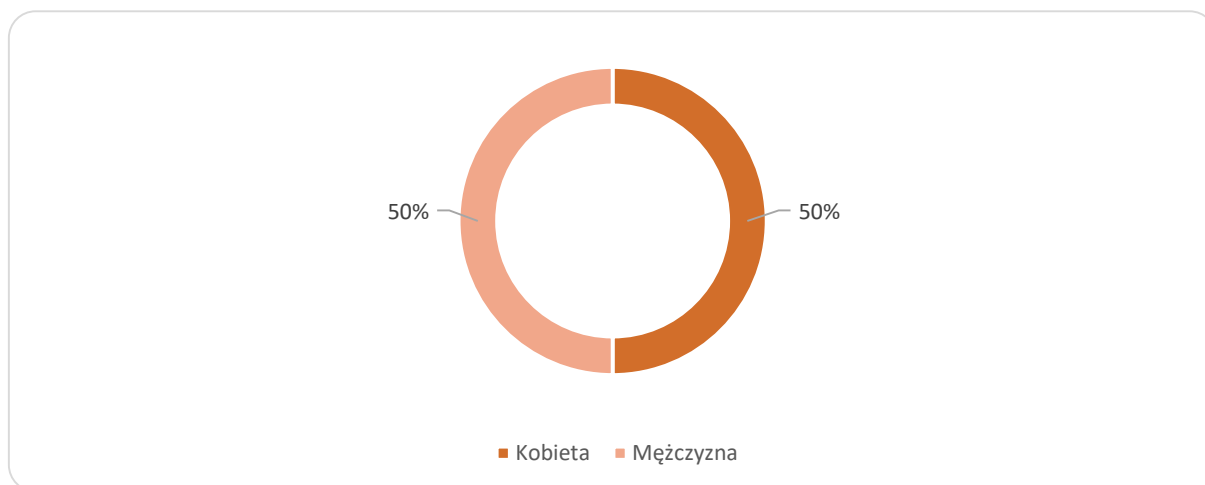
Programu Rewitalizacji. Przedmiotem badania ankietowego było zdiagnozowanie deficytów i potencjałów wyznaczonych w procesie delimitacji dwóch następujących podobszarów rewitalizacji:

- Rapy,
- Różnówka.

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone on-line w okresie od 7 marca 2022 r. do dnia 6 kwietnia 2022 r. Ankieta miała za zadanie poznanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców związanych z kierunkami zmian, jakie w przyszłości mogą zostać wdrożone w celu poprawy funkcjonowania wskazanych do rewitalizacji podobszarów.

W badaniu przyjęto następującą tezę badawczą: w procesie delimitacji wyznaczono właściwe tereny pod rewitalizację, czyli obszary które w skali miasta w sposób szczególny są dotknięte problemami w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, a jednocześnie zachowują endemiczny potencjał, który przyczyni się do powodzenia procesu rewitalizacji. W badaniu ankietowym wzięło udział 136 respondentów, w tym 68 kobiet (50%) oraz 68 mężczyzn (50,0%). Uzyskane informacje oraz opinie stanowią ważny punkt odniesienia podczas konstruowania przedmiotowego dokumentu.

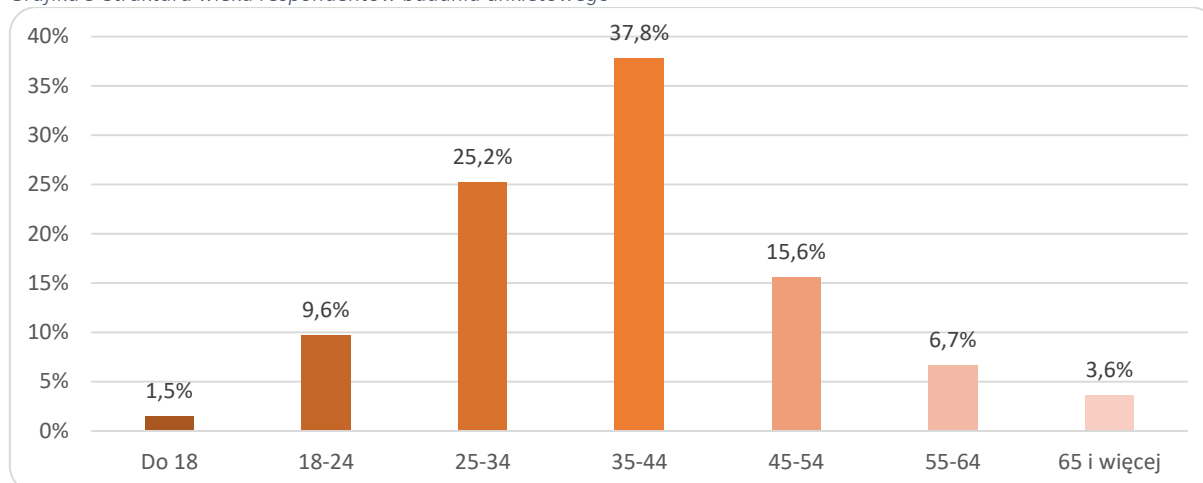
Grafika 8 Struktura płci respondentów [%]

Źródło: opracowanie własne

Struktura wieku respondentów wykazuje większe zróżnicowanie. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 36-45 lat - 37,8%. Najmniejsze zainteresowanie badaniem uzyskano wśród osób w wieku do 25 lat oraz u osób powyżej 67 roku życia. Szczegółowy wykaz respondentów z podziałem na wiek przedstawiony jest na grafice poniżej.

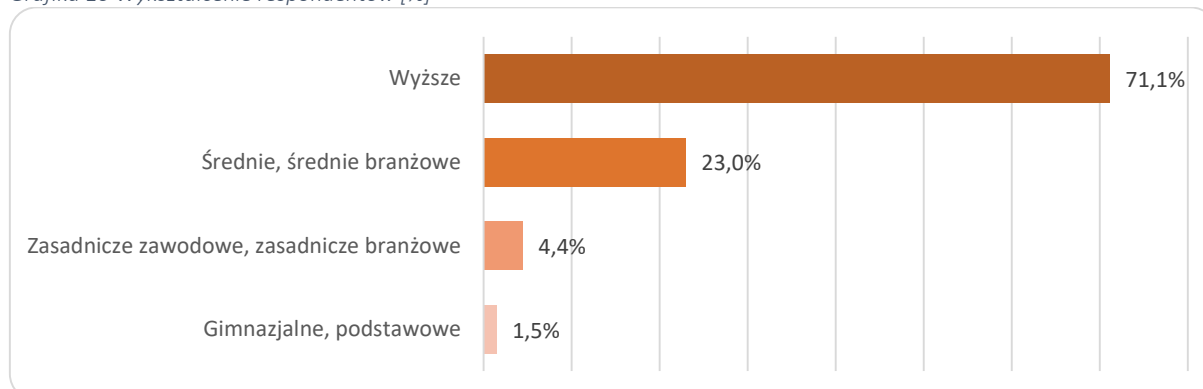
Grafika 9 Struktura wieku respondentów badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne

W strukturze wykształcenia respondentów dominują osoby z wykształceniem wyższym, stanowiąc 71% wszystkich ankietowanych. Najmniej jest osób posiadających wykształcenie zawodowe, gimnazjalne i podstawowe - łącznie 6,1 %. Taki rozkład może sugerować, że osoby z wyższym wykształceniem, są bardziej zainteresowane losami gminy i aktywnie angażują się w rozwój lokalny miasta. Szczegółowy wykaz respondentów z podziałem na wykształcenie przedstawiony jest na grafice poniżej.

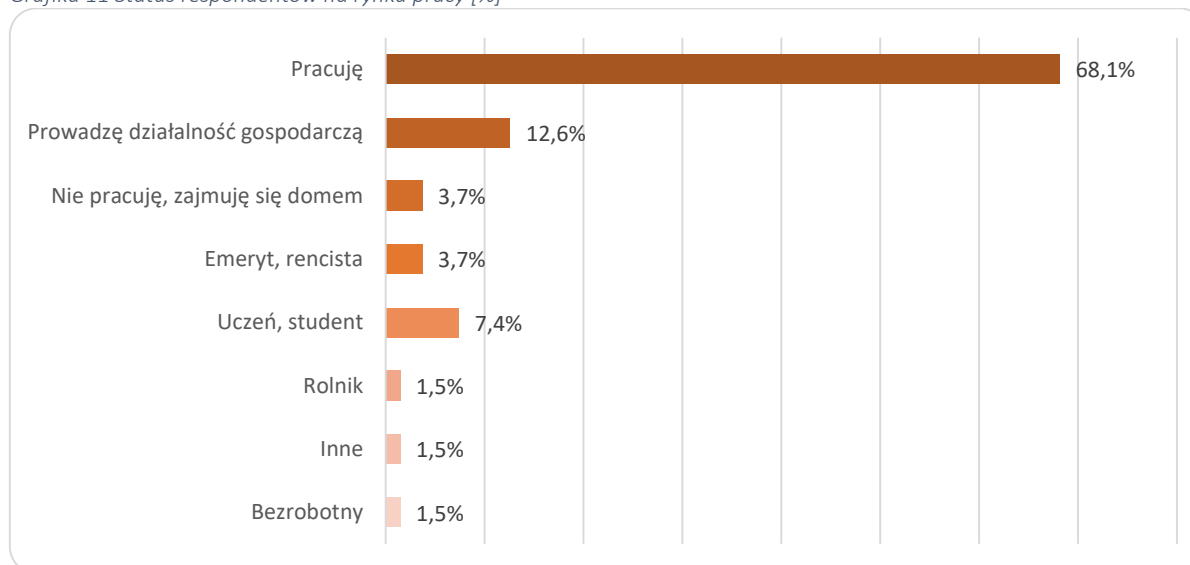
Grafika 10 Wykształcenie respondentów [%]

Źródło: opracowanie własne

Przeważającą grupę respondentów w badaniu ankietowym stanowiły osoby pracujące – 68,1%. Liczną grupę stanowili też respondenci prowadzący działalność gospodarczą (12,6%). Stosunkowo niski odsetek stanowiły osoby uczące się - 7,4%. Szczegółowy wykaz respondentów z podziałem na wykształcenie przedstawiony jest na poniższej grafice.

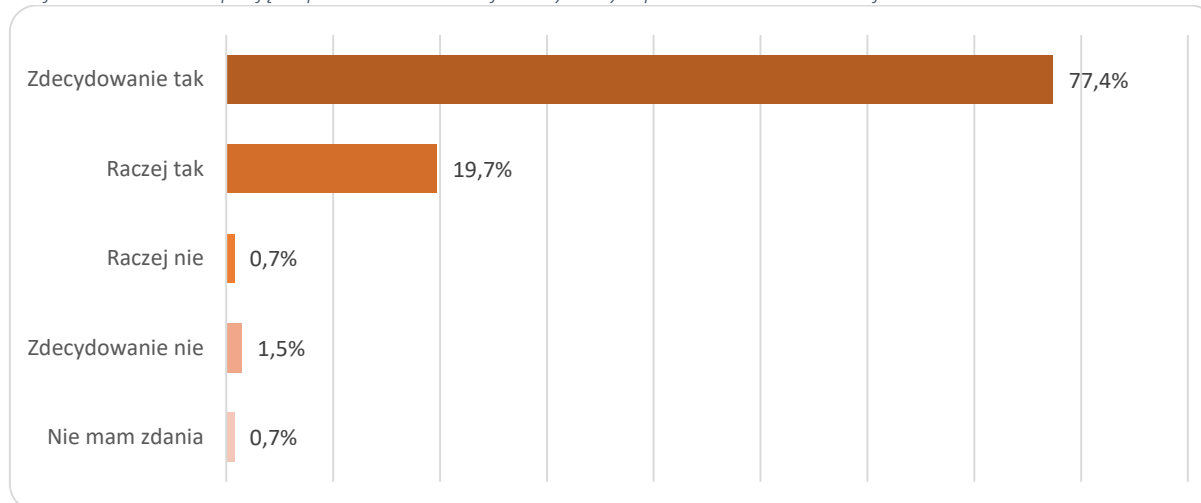
Grafika 11 Status respondentów na rynku pracy [%]

Źródło: opracowanie własne

Respondenci mieli za zadanie odpowiedzieć na pytanie, czy podobszary rewitalizacji wskazane w delimitacji, tj. osiedle Rapy oraz osiedle Różnówka powinny zostać poddane procesowi rewitalizacji, czyli procesowi odnowy tego obszaru, poprawy jego funkcjonalności, rozwoju oferty usług społecznych, przestrzennych, gospodarczych, środowiskowych itp. Szczegółowy zestaw odpowiedzi przedstawiony został na grafice poniżej.

Grafika 12 Zasadność podjęcia procesu rewitalizacji na wybranym podobszarze rewitalizacji

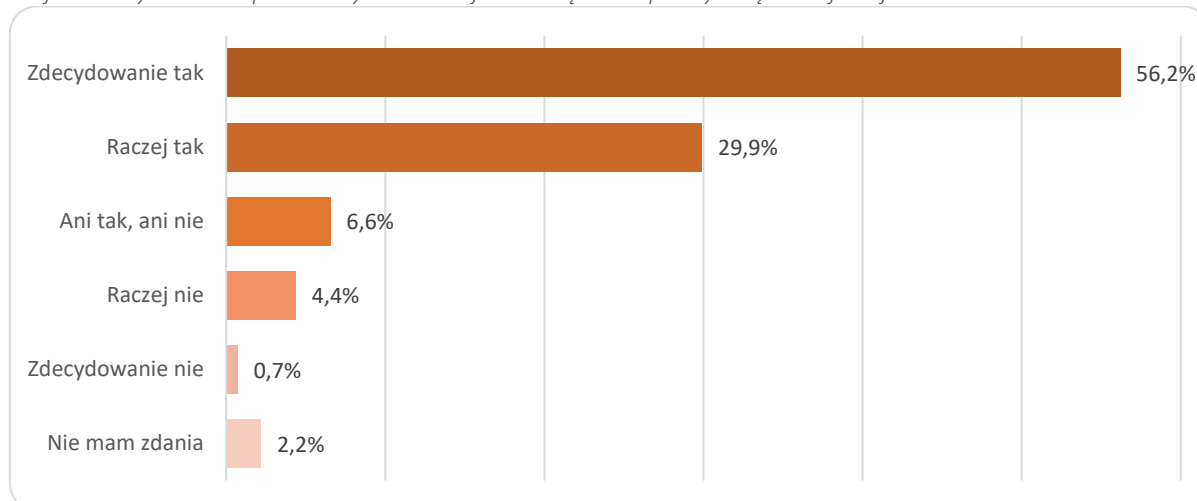

Źródło: opracowanie własne

Wyniki badania ankietowego wskazują, że zdecydowana większość respondentów uważa, że wybrane podobszary rewitalizacji powinny zostać poddane rewitalizacji. Aż 77,4% respondentów uznała, że zdecydowanie tak, a 19,7% że raczej tak. Osoby mające przeciwne zdanie stanowią jedynie 1,5% ankietowanych, a 0,7% nie ma w tej kwestii zdania. Dowodzi to trafności decyzji w zakresie wyboru podobszarów do rewitalizacji. Znaczące poparcie dla wybranych obszarów świadczy o dużej legitymacji społecznej dla władz lokalnych do prowadzenia działań rewitalizacyjnych właśnie na tych obszarach.

Respondenci odpowiadali również na pytanie czy wskazane podobszary rewitalizacji (podobszar Rapy oraz podobszar Różnówka) stanowią ważny punkt / miejsce związane z funkcjonowaniem miasta. Szczegółowy zestaw odpowiedzi przedstawiony został na grafice poniżej.

Grafika 13 Czy wskazane podobszary rewitalizacji stanowią ważne punkty związane z funkcjonowaniem miasta

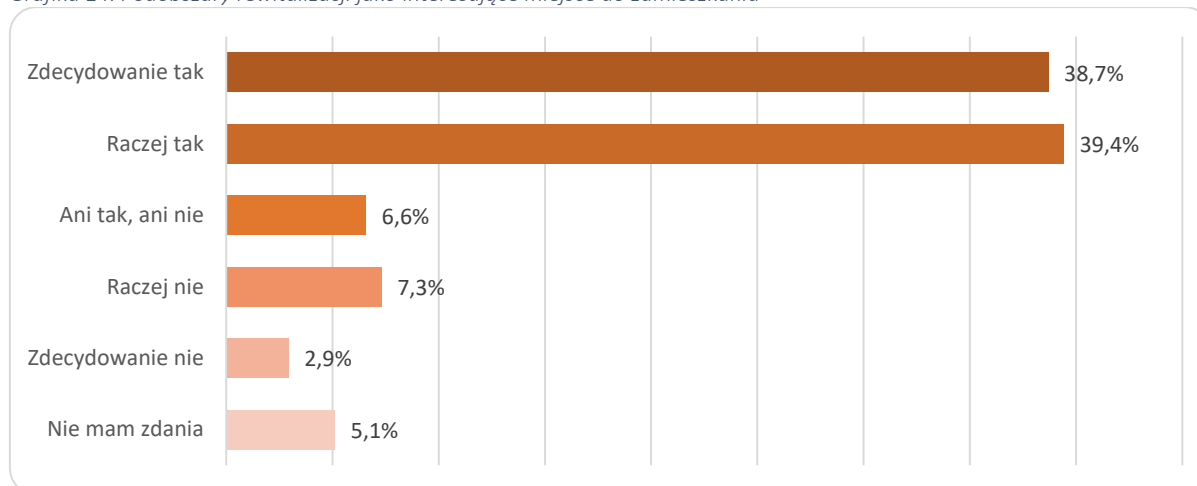

Źródło: opracowanie własne

Mieszkańcy Biłgoraja jednoznacznie wskazują, że rekomendowane do rewitalizacji podobszary są ważne z punktu widzenia funkcjonowania miasta. Tego zdania jest zdecydowana większość respondentów - aż 56,2% zdecydowanie tak, a 29,9% raczej tak. Dowodzi to temu, że przewidziany proces rewitalizacji będzie odbywał się na terenach, które są bardzo ważne z punktu widzenia rozwoju miasta. Przeciwnego zdania jest jedynie 5,1% respondentów, a 2,2% nie ma w tej kwestii zdania.

Kolejne pytanie w ankiecie dotyczy pozyskania opinii o tym, w jakim stopniu osoby mieszkające poza wskazanymi podobszarami rewitalizacji uznają zaproponowany podobszar rewitalizacji za interesujące miejsce zamieszkania. Pytanie to było próbą zbadania opinii mieszkańców dotyczącej procesu migracji mieszkańców oraz czy jakość życia na podobszarze rewitalizacji jest lepsza niż poza nim. Szczegółowy zestaw odpowiedzi przedstawiony został na grafice poniżej.

Grafika 14. Podobszary rewitalizacji jako interesujące miejsce do zamieszkania

Źródło: opracowanie własne

Wyniki badania ankietowego jednoznacznie wskazują, że podobszary rewitalizacji są interesującym miejscem zamieszkania. Taką opinię wyraziło 78,1% ankietowanych. Na uwagę zasługuje dość niski odsetek odpowiedzi negatywnych - 10,2% ankietowanych wskazało, że podobszary rewitalizacji są atrakcyjnym miejscem do zamieszkania. Niski odsetek odpowiedzi negatywnych wskazuje na znaczny potencjał podobszarów rewitalizacji w zakresie atrakcyjności osiedleńczej.

Tabela 11 Potencjał i atrakcyjność podobszarów rewitalizacji – wyniki badania ankietowego

Wskazane podobszary rewitalizacji stanowią ważne punkty związane z funkcjonowaniem miasta	Podobszary rewitalizacji jako atrakcyjne miejsca do zamieszkania
86,1%	78,1%

Źródło: opracowanie własne

Ważnym elementem przeprowadzonego badania ankietowego była ocena jakości życia mieszkańców przedstawiona za pomocą szeregu elementów / czynników decydujących o atrakcyjności danego miejsca z punktu widzenia polityki rozwoju jednostki samorządu terytorialnego. Ocena ta powinna mieć znaczny wpływ na rodzaj podejmowanych działań społecznych i infrastrukturalnych na podobszarach rewitalizacji. Szczegółowy zestaw odpowiedzi przedstawiony został na grafice poniżej

Tabela 12 Ocena stanu czynników decydujących o jakości życia na podobszarach rewitalizacji

Ocena bardzo dobrze / dobrze		Ocena bardzo źle / źle	
Dostępność szkół	51,8%	Dostępność miejsc spędzania wolnego czasu – place zabaw, miejsca zielone itp.	81,0%
Jakość dróg	51,8%	Oferta sportowa i rekreacyjna	78,8%
Poczucie bezpieczeństwa	41,6%	Oferta instytucji kultury	78,1%
Stan techniczny oświetlenia	38,0%	Dostępność lokali gastronomicznych	75,9%
Jakość powietrza	38,0%	Jakość oferty i programów kierowanych do dzieci i młodzieży	73,0%
Czystość na terenie obszaru	36,5%	Dostępność usług medycznych	69,3%
Stan techniczny chodników	35,8%	Liczba ścieżek rowerowych	67,2%
Dostępność miejsc usługowych i handlu	35,8%	Dostępność żłobków i klubów dziecięcych	61,3%
Możliwość wynajmu/zakupu mieszkania	33,6%	Jakość oferty i programów kierowanych do seniorów	60,6%
Zabezpieczenie przed hałasem	31,4%	Atrakcyjność turystyczna	60,6%

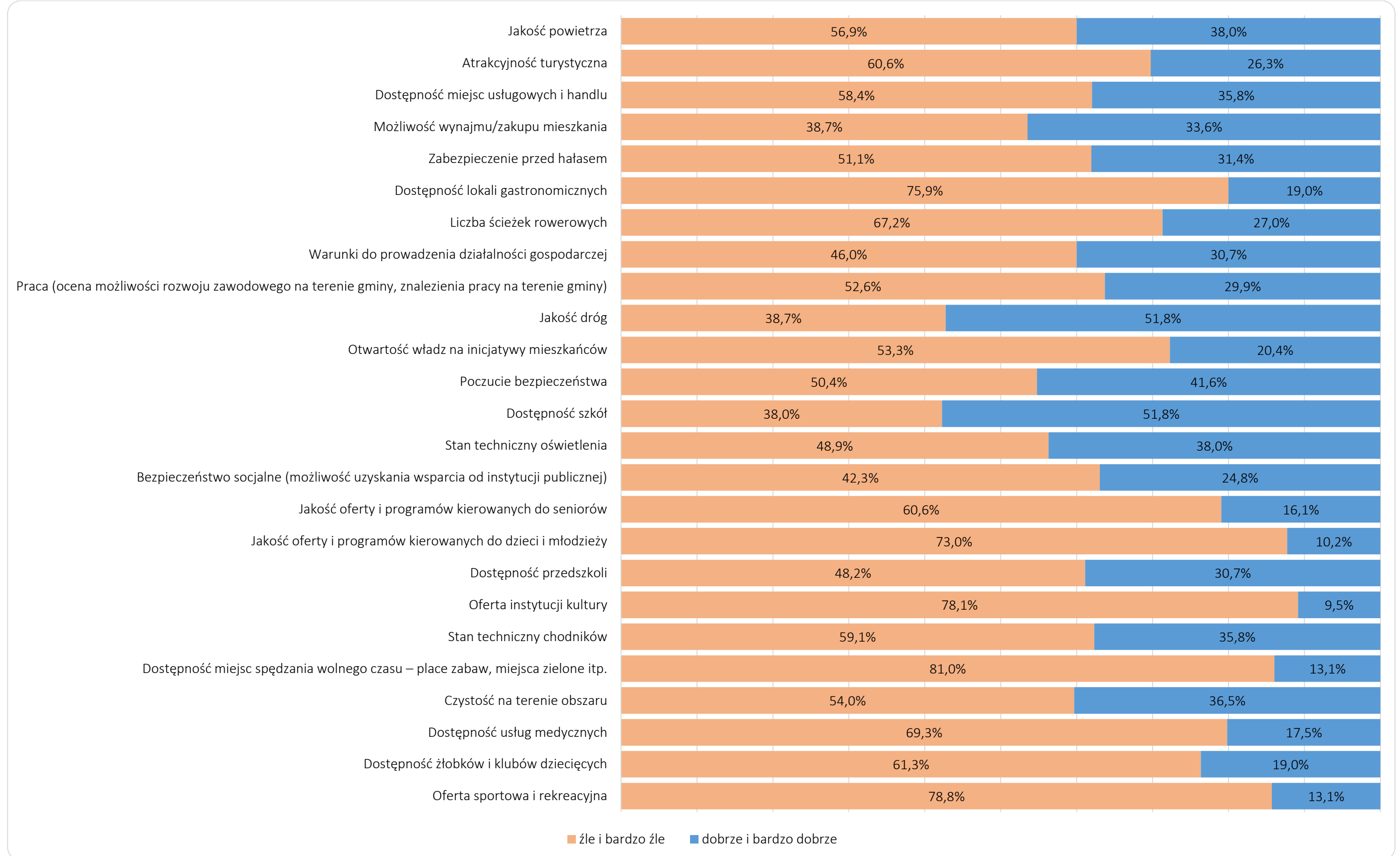
Źródło: opracowanie własne

Kluczowe z punktu widzenia podejmowanych działań rewitalizacyjnych jest zbadanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców w zakresie elementów decydujących o jakości życia. Biłgorajanie i Biłgorajanki w badaniu sondażowym oceniali 25 różnych czynników decydujących o jakości i komforcie życia na podobszarach rewitalizacji. Najlepiej oceniona została dostępność placówek

edukacji oraz jakość infrastruktury drogowej (51,8% ocen pozytywnych). Wysoko ocenione zostało również poczucie bezpieczeństwa, stan techniczny oświetlenia oraz jakość powietrza.

W odniesieniu do deficytów - krytycznych ocen, ankietowani mieszkańcy negatywnie ocenili przede wszystkim dostępność miejsc spędzania wolnego czasu (81% ocen negatywnych). Można w tym miejscu wprost stwierdzić, że proces rewitalizacji w mieście Biłgoraj powinien być oparty w sferze infrastrukturalnej przede wszystkim na zapewnieniu otwartych, zagospodarowanych przestrzeni publicznych. Mieszkańcy Biłgoraja oczekują, aby zapewnienie miejsc spędzania wolnego czasu, rekreacji, a docelowo miejsc spotkań stało się priorytetem dla władz samorządowych w zakresie rewitalizacji. W sposobie swojego miejsca zamieszkania ankietowani dokonali negatywnej oceny również jakości oferty i programów kierowanych do dzieci, młodzieży oraz seniorów. Na uwagę zasługuje fakt, że mieszkańcy są bardziej krytyczni wobec tych elementów jakości życia, które dotyczą zadań / działań społecznych, m. in. w zakresie adekwatnej oferty spędzania wolnego czasu, dostępności miejsc aktywizacji, wypoczynku. W opinii mieszkańców podobszary rewitalizacji potrzebują realizacji projektów miękkich, aktywizacyjnych, stanowiących głównie ofertę spędzania wolnego czasu w mieście. Poniżej w zestawieniu przedstawiono całokształt ocen mieszkańców dotyczących poszczególnych elementów kształtujących jakość życia na podobszarach rewitalizacji.

Grafika 15 Ocena jakości życia na podobszarach rewitalizacji – całościowy wynik

Źródło: opracowanie własne

Poniżej w tabeli zaprezentowano rozkład odpowiedzi na pytanie o ocenę poszczególnych elementów decydujących o jakości życia na podobszarach rewitalizacji, ale z uwzględnieniem podziału respondentów ze względu na płeć. W przypadku kobiet najwyżej ocenionymi czynnikami były: jakość dróg, możliwości zakupu mieszkania (czy też wynajmu) oraz dostęp do placówek edukacyjnych. Z kolei mężczyźni najwyżej ocenili dostępność szkół, jakość dróg i chodników.

Kobiety biorące udział w badaniu bardzo negatywnie oceniły ofertę instytucji kultury, sportową i rekreacyjną oraz tę skierowaną do dzieci i młodzieży. Podobnie oceny wyglądały po stronie mężczyzn (negatywne oceny oferty w zakresie kultury i oferty kierowanej do dzieci i młodzieży), z tym że najbardziej dotkliwy jest brak miejsc spędzania wolnego czasu – place zabaw, miejsca zielone. Niezależnie od płci respondentów, w procesie rewitalizacji należy w sposób szczególny uwzględnić poprawę jakości oferty kierowanej do mieszkańców, zwłaszcza tej świadczonej przez samorządowe instytucje działające w dziedzinie sportu, kultury i edukacji, ale również organizacje pozarządowe. Szczegółowy zestaw odpowiedzi przedstawiony został w tabeli poniżej.

Tabela 13 Ocena stanu czynników decydujących o jakości życia na obszarze rewitalizacji ze względu na płeć

Płeć respondentów	Ocena bardzo dobrze / dobrze		Ocena bardzo źle / źle	
Kobiety	Jakość dróg	63,8%	Oferta instytucji kultury	92,7%
	Możliwość wynajmu/zakupu mieszkania	56,1%	Oferta sportowa i rekreacyjna	89,7%
	Dostępność szkół	55,7%	Jakość oferty i programów kierowanych do dzieci i młodzieży	88,7%
Mężczyźni	Dostępność szkół	60,0%	Dostępność miejsc spędzania wolnego czasu – place zabaw, miejsca zielone itp.	88,7%
	Jakość dróg	53,2%	Jakość oferty i programów kierowanych do dzieci i młodzieży	87,5%
	Stan techniczny chodników	44,3%	Oferta instytucji kultury	86,7%

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono ocenę jakości życia na podobszarach rewitalizacji ze względu na status na rynku pracy. Zastosowano podział na osoby pracujące (zatrudnione, prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą), z drugiej strony osoby niepracujące, tj. bezrobotni, emeryci, renciści, uczniowie, studenci. Pracujący najwyżej ocenili czynnik edukacyjny, czyli dostępność szkół oraz jakość infrastruktury drogowej. Niepracujący z kolei najlepiej ocenili te czynniki, które odnoszą się do infrastruktury (jakość dróg, zabezpieczenie przed hałasem i oświetlenie). W przypadku negatywnych ocen, to zarówno pracujący jak i niepracujący wskazali na czynniki związane z ofertą usług publicznych w dziedzinie kultury, sportu oraz tej kierowanej do młodzieży i seniorów. Szczegółowy zestaw odpowiedzi przedstawiony został w tabeli poniżej.

Tabela 14 Ocena stanu czynników decydujących o jakości życia na podobszarach rewitalizacji ze względu na status na rynku pracy

Status na rynku pracy	Ocena bardzo dobrze / dobrze		Ocena bardzo źle / źle	
Pracujący	Dostępność szkół	59,0%	Oferta instytucji kultury	92,8%
	Jakość dróg	54,9%	Dostępność miejsc spędzania wolnego czasu – place zabaw, miejsca zielone itp.	90,3%
	Możliwość wynajmu/zakupu mieszkania	47,0%	Jakość oferty i programów kierowanych do dzieci i młodzieży	89,4%
Niepracujący	Jakość dróg	65,0%	Jakość oferty i programów kierowanych do dzieci i młodzieży	77,8%
	Zabezpieczenie przed hałasem	63,2%	Jakość oferty i programów kierowanych do seniorów	77,8%
	Stan techniczny oświetlenia	60,0%	Oferta sportowa i rekreacyjna	75,0%

Źródło: opracowanie własne

Na potrzeby opracowania przedstawiono również ocenę poszczególnych elementów jakości życia na obszarze rewitalizacji ze względu na wiek. Może się to przełożyć na podejmowanie działań naprawczych, tj. konkretnych projektów, przedsięwzięć społecznych. Respondenci w wieku do 24 lat bardzo źle ocenili dostępność lokali gastronomicznych, seniorzy (osoby od 55 roku życia) z kolei - dostępność miejsc spędzania wolnego czasu (place zabaw, miejsca zielone), a osoby w wieku 25-54 - jakość oferty i programów kierowanych do dzieci i młodzieży. Szczegółowy zestaw odpowiedzi przedstawiony został w tabeli poniżej.

Tabela 15 Ocena stanu czynników decydujących o jakości życia na obszarze rewitalizacji ze względu na wiek

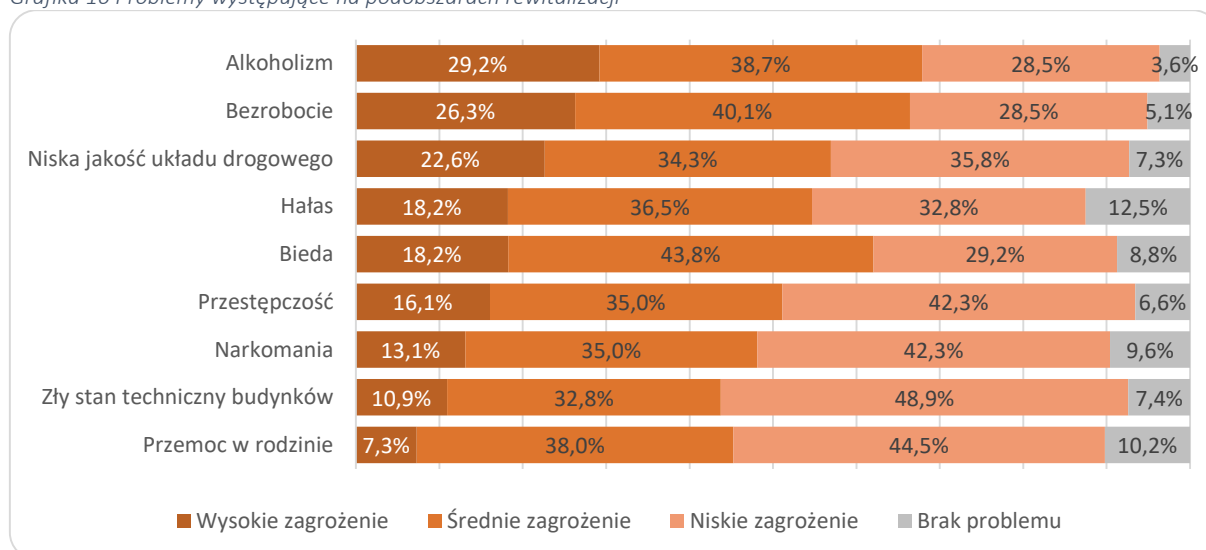
Wiek respondentów	Ocena bardzo dobrze / dobrze		Ocena bardzo źle / źle	
Do 24 roku życia	Jakość dróg	75,0%	Dostępność lokali gastronomicznych	93,3%
	Praca (ocena możliwości rozwoju zawodowego na terenie gminy, znalezienia pracy na terenie gminy)	61,5%	Oferta instytucji kultury	84,6%
	Zabezpieczenie przed hałasem	60,0%	Jakość oferty i programów kierowanych do dzieci i młodzieży	84,6%
25 – 54	Dostępność szkół	55,9%	Jakość oferty i programów kierowanych do dzieci i młodzieży	90,8%
	Jakość dróg	51,5%	Oferta instytucji kultury	90,2%
	Poczucie bezpieczeństwa	43,9%	Dostępność miejsc spędzania wolnego czasu – place zabaw, miejsca zielone itp.	89,0%
55 i więcej	Możliwość wynajmu/zakupu mieszkania	90,0%	Dostępność miejsc spędzania wolnego czasu – place zabaw, miejsca zielone itp.	84,6%
	Dostępność szkół	78,6%	Oferta instytucji kultury	84,6%
	Jakość dróg	76,9%	Oferta sportowa i rekreacyjna	75,0%

Źródło: opracowanie własne

Jednym z ważniejszych kryteriów w zakresie wyboru danego obszaru do rewitalizacji są występujące na nim problemy społeczne. Ich nasilenie na poszczególnych podobszarach rewitalizacji zostało wykazane na etapie prac delimitacyjnych. Badania ankietowe w tym zakresie pozwoliły uzyskać kolejne ważne informacje.

W ocenie respondentów, najbardziej widocznym problemem na podobszarach rewitalizacji jest alkoholizm – 29,2% respondentów zakwalifikowało go do czynników stanowiących wysokie zagrożenie na podobszarach rewitalizacji. Kolejnym problemem występującym na podobszarach rewitalizacji jest bezrobocie (26,6%) oraz niska jakość układu drogowego (22,6%). Respondenci wskazali również na problem biedy, przestępczości oraz narkomanii. Wyniki sondażu w tym zakresie mogą dać pogląd w jakim kierunku bądź dla jakich grup docelowych należy kierować główne działania rewitalizacyjne. Istotnym wnioskiem wynikającym z tej części badania ankietowego jest konieczność podejmowania działań na rzecz profilaktyki, aktywizacji społecznej i zawodowej oraz wszechstronnego wsparcia mieszkańców, a zwłaszcza rodzin na obszarze rewitalizacji. W tym miejscu bardzo ważne jest spójne i skoordynowane działanie instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych, przy wsparciu społeczności lokalnej oraz wolontariuszy.

Grafika 16 Problemy występujące na podobszarach rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Badanie ankietowe służyło pozyskaniu jak najszerszej opinii mieszkańców o problemach występujących na podobszarach rewitalizacji. Wynik badania ankietowego wskazał, że aż 30,7% respondentów odpowiedziało twierdząco na pytanie dotyczące innych problemów rozwojowych.

Tabela 16. Pozostałe problemy występujące na obszarze rewitalizacji

Czy dostrzega Pan(i) jakiś inny problem niż wymienione?	
TAK	NIE
30,7%	69,3%

Źródło: opracowanie własne

Respondenci, którzy odpowiedzieli tak na powyższe pytanie mogli wpisać również w formularzu swoje sugestie w zakresie problemu występującego na podobszarach rewitalizacji. Ankietowani zwrócili uwagę na następujące aspekty problemowe:

- Niska aktywność organizacji pozarządowych,
- Brak placów zabaw i boisk sportowych dla dzieci i młodzieży,
- Brak możliwości zaangażowania się w działalność wolontariacką,
- Brak otoczenia, wsparcia dla zawiązywania start-upów,
- Brak miejsc odpoczynku i spotkań dla rodzin, młodzieży,
- Brak dróg rowerowych,
- Brak zadbanej zieleni parkowej,
- Wysoka liczba bezpańskich psów, zagrażających bezpieczeństwu mieszkańców,
- Zbyt mała ilość miejsc parkingowych i słaba komunikacja miejska,
- Brak wystarczającej inicjatywy ze strony Rady Osiedla Różnówka,
- Brak inicjatyw oddolnych mieszkańców.

Ważnym aspektem dla planowanych działań rewitalizacyjnych obszaru jest poznanie opinii mieszkańców na temat mocnych i słabych stron tego obszaru. Ankietowani odpowiadali na pytanie, co jest największą zaletą, mocną stroną, atutem podobszarów rewitalizacji. Największa liczba ankietowanych uznała, że mocną stroną podobszaru rewitalizacji są jego walory środowiskowe, krajobrazowe (46,4% wskazań). Kolejne to atrakcyjność turystyczna oraz potencjał do dalszego rozwoju. Szczegółowy rozkład odpowiedzi znajduje się na grafice poniżej.

Grafika 17 Najważniejsza zaleta, mocna strona, atut podobszarów rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Do największych wad obszaru rewitalizacji ankietowani zaliczyli stan infrastruktury i terenów rekreacyjnych. Dużym problemem jest również brak miejsc rekreacji dla mieszkańców, niska jakość układu drogowego i zanieczyszczenie powietrza. Ankietowani zwrócili jeszcze uwagę na brak perspektyw dla młodych mieszkańców miasta.

Grafika 18 Najważniejsza wada, słaba strona podobszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Wyniki badania ankietowego wskazują na jedno podstawowe oczekiwanie mieszkańców podobszarów rewitalizacji. Jest to aktywizacja mieszkańców na bazie występujących zasobów kulturowych i przyrodniczych miasta Biłgoraja. Kluczowym wyzwaniem na podobszarach rewitalizacji jest kształtowanie atrakcyjnych i dostępnych miejsc aktywizacji mieszkańców (zwłaszcza terenów przyrodniczych, parkowych) oraz zapewnienia ciekawej oferty spędzania wolnego czasu przez mieszkańców. Nie bez znaczenia jest także potrzeba podejmowania działań z zakresu aktywnej integracji, mającej na celu przeciwdziałanie występującym problemom społecznym.

6.2 Obszar rewitalizacji – charakterystyka i potencjał

Na wyodrębnionych podobszarach rewitalizacji występują znaczne potencjały (zasoby), które mogą usprawnić bądź wręcz umożliwić planowany proces rewitalizacji. Poniżej zaprezentowano zestawienie potencjałów dla podobszarów rewitalizacji. Wykorzystanie tych potencjałów znacznie ułatwi zaplanowany proces rewitalizacji. Poniżej zaprezentowano występujące potencjały w podziale na sferę: społeczno - gospodarczą, środowiskową, przestrzenno - funkcjonalną i techniczną.

Tabela 17 Potencjał wyodrębnionych podobszarów rewitalizacji w Biłgoraju

Sfera społeczna	
Podobszar Rapy	<ul style="list-style-type: none"> – kapitał ludzki - potencjał zawodowy, twórczy mieszkańców, – dostępność usług społecznych, – społeczność lokalna przywiązana do tradycji,
Podobszar Różniówka	<ul style="list-style-type: none"> – funkcjonowanie Wioski Dziecięcej (Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięcej), – kapitał ludzki - potencjał zawodowy, twórczy mieszkańców, – dostępność usług społecznych, – społeczność lokalna przywiązana do tradycji,
Sfera gospodarcza	
Podobszar Rapy	<ul style="list-style-type: none"> – potencjał handlowo-usługowy, – korzystne skomunikowanie, – położenie, umożliwiające wymianę gospodarczą,

Podobszar Różniówka	<ul style="list-style-type: none"> – potencjał handlowo-usługowy, – korzystne skomunikowanie, – położenie, umożliwiające wymianę gospodarczą, – działalność instytucji wspierających rozwój biznesu, 	
Sfera środowiskowa		
Podobszar Rapy	<ul style="list-style-type: none"> – tereny zielone z możliwością zagospodarowania (bliskość natury), – rozpoznawalne zasoby przyrodniczo-rekreacyjne, – bliskość Puszczy Solskiej, 	
Podobszar Różniówka	<ul style="list-style-type: none"> – występujące tereny zielone (np. Park Stanisława Nowakowskiego) – tereny zielone, parkowe z możliwością zagospodarowania (bliskość natury), – rozpoznawalne zasoby przyrodniczo-rekreacyjne, – korytarz ekologiczny rzeki Biała Łada, 	
Sfera przestrzenno-funkcyjna		
Podobszar Rapy	<ul style="list-style-type: none"> – Genius loci – duch miejsca; historia, tradycje, dziedzictwo kulturowe, – dobra dostępność komunikacyjna, – uporządkowana zabudowa, zagospodarowana przestrzeń mieszkaniowa, – Biłgoraj - miasto oryginalnych tradycji i specyficznych funkcji w regionie, – występowanie terenów „do zagospodarowania” na miejsca rekreacyjne i integracyjne. 	
Podobszar Różniówka	<ul style="list-style-type: none"> – Genius loci – duch miejsca; historia, tradycje, dziedzictwo kulturowe, – dobra dostępność komunikacyjna, – uporządkowana zabudowa, zagospodarowana przestrzeń mieszkaniowa, – Biłgoraj - miasto oryginalnych tradycji i specyficznych funkcji w regionie, – występowanie terenów „do zagospodarowania” na miejsca rekreacyjne i integracyjne. 	
Sfera techniczna		
Podobszar Rapy	<ul style="list-style-type: none"> – potencjał przestrzeni publicznych, – warunki terenowe do uprawiania sportu i rekreacji, 	
Podobszar Różniówka	<ul style="list-style-type: none"> – potencjał obiektów infrastrukturalnych oraz przestrzeni publicznych, – obecność ciekawych obiektów turystycznych, – warunki terenowe do uprawiania sportu i rekreacji, – atrakcyjne tereny osiedleńcze. 	

Źródło: opracowanie własne

Najważniejszą dominantą w krajobrazie przestrzennym podobszarze rewitalizacji Różniówka, a zarazem miejscem dla działań rewitalizacyjnych jest Park Stanisława Nowakowskiego w Biłgoraju. Jest to obszar rezydencji dawnych właścicieli miasta. Założenie dworsko - parkowe pochodzi z XIX wieku. Z dawnego budynku dworskiego pozostały ruiny. Park wyróżnia piękny starodrzew i krajobrazowe założenie wodne (tzw. „angielska rzeka”). Jest to największy Park w Biłgoraju, który mógłby zostać przekształcony np. w park naturalistyczny. Taki park mógłby być ewenementem w okolicy, przyciągać turystów i pozytywnie wpływać na krajobraz przyrodniczy całego miasta.

Na podobszarze rewitalizacji Różniówka działa jedna z ważniejszych organizacji prospołecznych działających w Polsce tj. Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce. Misją tego stowarzyszenia jest niesienie pomocy dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej oraz zagrożonym jej utratą. Stowarzyszenie

prowadzi w Biłgoraju (na obszarze rewitalizacji) Wioskę Dziecięcą. Jest to jedna z czterech Wiosek prowadzonych w Polsce. Koncepcja Wiosek Dziecięcych zakłada konieczność zapewnienia dziecku troskliwej opieki ze strony opiekuna/opiekunów zastępczych i nierozdzielanie rodzeństwa, a także zamieszkiwanie przez dziecko wraz z opiekunem i rodzeństwem w jednym domu, będącym częścią składową Wioski Dziecięcej SOS.

Stowarzyszenie zajmuje się dziećmi, którym trudno jest znaleźć miejsce w rodzinie zastępczej lub adopcyjnej z powodu licznego rodzeństwa (i konieczności rozdzielania dzieci w wypadku adopcji) bądź traumatycznej historii życia. Zapewnia dzieciom rodzinną opiekę w Wioskach Dziecięcych, które składają się zazwyczaj z 14 domów. W każdym z nich mieszka rodzina SOS, czyli mama zastępcza/rodzice zastępczy z 6-7 dzieci.

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego znajduje się zapis, że w rozwoju Miasta przyjmuje się zasadę, że niepowtarzalność, oryginalność i specyfika (położenia, funkcji, zasad gospodarowania przestrzenią, walorów przyrodniczych) jest sposobem osiągnięcia statusu „miasta sukcesu” oraz instrumentem jego promocji. Obszar rewitalizacji posiada miejsca, które mają potencjał na stworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców. Potencjałem obszaru są również tereny dotychczas niezainwestowane (np. znaczny obszar terenów zielonych osiedla Różnówka, teren dawnej Szkołki Leśnej). Wykorzystanie tego potencjału jest ważne z punktu widzenia powodzenia całego procesu rewitalizacji.

6.3 Problemy rozwojowe podobszarów rewitalizacji

Zgodnie z metodologią opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji, kluczową jego częścią jest szczegółowa analiza problemów wyodrębnionych podobszarów rewitalizacji. Opracowanie diagnozy szczegółowej służy pogłębieniu wiedzy o poszczególnych podobszarach rewitalizacji, przedstawienia szczegółowo ich problemów. Ta część GPR pokazuje również precyzyjne i szczegółowe badania przyczyn negatywnych zjawisk występujących na tych obszarach, ich lokalizacji i istniejących między nimi powiązań - głównie w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach (gospodarczej, technicznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej).

Szczegółowa analiza obszaru, występujących na nim zjawisk kryzysowych i tkwiących w nim potencjałów, pozwoliła na znalezienie odpowiednich rozwiązań w postaci adekwatnie dobranych przedsięwzięć (inwestycyjnych i społecznych). Trafne zdefiniowanie problemów społecznych i infrastrukturalnych jest podstawą do zaproponowania działań naprawczych, które w optymalny sposób przyczynią się do korzystnego przekształcenia wyodrębnionego obszaru.

6.3.1 Podobszar rewitalizacji Rapy

Podobszar rewitalizacji Rapy to obszar, na którym w sposób szczególny koncentrują się problemy społeczne. W pierwszej kolejności jest to niekorzystne saldo migracji, które wynika przede wszystkim z niskiej atrakcyjności osiedleńczej. Na tym podobszarze więcej osób dokonuje wymeldowania niż zameldowania w biurze ewidencji ludności Urzędu Miasta Biłgoraja. Na taką sytuację mają wpływ zarówno mniej korzystne warunki mieszkaniowe, jak i dostępność usług publicznych i komercyjnych na tym terenie. Relevantnym problemem dla podobszaru rewitalizacji Rapy jest identyfikowany (rejestrowany oficjalnie) alkoholizm, który wywołuje negatywne skutki społeczne. Posiłkując się danymi MOPS w Biłgoraju, wskaźnik liczby osób uzależnionych od alkoholu na 1 000 mieszkańców na podobszarze rewitalizacji wynosi 10,84 i jest większy niż średnia dla całego miasta. Problem ten również jest zauważany w badaniu ankietowym, w którym aż 68% ankietowanych wskazało, że ten problem występuje (jest widoczny). Wskazane przez respondentów problemy stanowią bardzo ważny sygnał dla konieczności rewitalizacji wybranego podobszaru. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest zjawisko „dziedziczenia wzorców uzależnień”, niechęć do podjęcia leczenia oraz zbyt mała liczba organizacji pozarządowych zajmujących się problemami uzależnień.

Podobszar rewitalizacji Rapy jest miejscem o szczególnej koncentracji przestępczości. Jest to jedna z ważniejszych okoliczności mających wpływ na niską jakość życia mieszkańców. Podając za statystykami Policji notuje się tu najwyższy wskaźnik liczby przestępstw na 1 000 mieszkańców. Problemem jest również przemoc (zwłaszcza domowa). Przemocy sprzyja sytuacja rodzinna i mieszkaniowa osób tam zamieszkujących, połączona często z bezrobociem i ubóstwem. Podobszar rewitalizacji cechuje niewystarczające wsparcie dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc. Problemem są niewystarczająco wypracowane standardy i procedury monitorowania i interweniowania w sytuacjach przemocy w rodzinie.

Podobszar rewitalizacji Rapy jest również w sposób szczególny dotknięty problemem braku bezpieczeństwa w ruchu drogowym. W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym, aż 50,4% respondentów potwierdza bardzo niskie poczucie bezpieczeństwa na podobszarze rewitalizacji.

Elementem potwierdzającym występowanie problemów społecznych jest wysoki wskaźnik liczby udzielonych świadczeń ze środków pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców. Na podobszarze rewitalizacji Rapy udzielono łącznie 2 896 świadczeń z pomocy społecznej, które przypadały na 369 mieszkańców. Łącznie liczba udzielonych świadczeń na 1 000 mieszkańców była najwyższa spośród wszystkich analizowanych obszarów porównawczych. Widoczne jest nasilenie negatywnych zjawisk społecznych. Wskazuje na to również fakt, że na tym obszarze liczba klientów pomocy społecznej na 1

000 mieszkańców jest najwyższa w całym mieście. Wynosi ona 289,97 przy średniej dla całego miasta wynoszącej 39,46. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że na 369 mieszkańców obszaru, aż 107 to klienci ośrodka pomocy społecznej, korzystający z jego wsparcia materialnego i niematerialnego. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest:

- rozpad rodzin powodowany emigracją zarobkową, długotrwałym bezrobociem oraz patologiami,
- zjawisko starzejącego się społeczeństwa,
- zjawisko „wyuczonej bezradności”.

Ważną okolicznością (i wyzwaniem) z punktu widzenia społecznego funkcjonowania jest wysoka liczba osób z niepełnosprawnością wymagających systemowego wsparcia. Połączone jest to z brakiem rozwiniętego wolontariatu dla osób niepełnosprawnych.

Podstawowym czynnikiem pobudzającym aktywność obywatelską na danym obszarze są organizacje pozarządowe. Analiza wykazała, że aktywność społeczna wyrażona liczbą organizacji pozarządowych, mających siedzibę na podobszarach rewitalizacji jest niska. Mimo stosunkowo dużej liczby organizacji pozarządowych działających w mieście, na podobszarze rewitalizacji Rapy żadna z nich nie ma swojej siedziby. W przeprowadzonym badaniu ankietowym, mieszkańcy zwrócili uwagę na następujące aspekty problemowe występujące na obszarze rewitalizacji:

- Niska aktywność organizacji pozarządowych,
- Brak możliwości zaangażowania się w działalność wolontariacką,
- Brak otoczenia, wsparcia dla zawiązywania start-upów.

Przyczyną takiego stanu rzeczy jest niska aktywność społeczna mieszkańców oraz organizacji pozarządowych działających w obszarze aktywności obywatelskiej. Podobszar rewitalizacji Rapy cechuje niska jakość przestrzeni publicznych służących integracji, rekreacji, wypoczynkowi. Czynniki takie jak: niska jakość powietrza, niski poziom dostępności usług społecznych i komercyjnych, brak w przestrzeniach publicznych udogodnień dla osób ze specjalnymi potrzebami, duże zagęszczenie budynków, bezpośrednie sąsiedztwo z drogą wojewódzką oraz torami kolejowymi obniżają jakość życia w osiedlu, utrudniają wypoczynek poza miejscem zamieszkania, zwiększają poziom wykluczenia społecznego osób z trudnościami w poruszaniu się, nie zapewniają warunków do wypoczynku dzieciom i młodzieży z tego terenu. Jednoczesne skoncentrowanie niekorzystnych zjawisk jak: najwyższy wskaźnik osób uzależnionych od alkoholu czy wysoki wskaźnik przestępstw czynią osiedle Rapy miejscem silnie koncentrującym negatywne zjawiska społeczne, koniecznym do przeprowadzenia działań zaradczych, odwracających niekorzystne zjawiska, angażujące i rozwijające młodzież w celu zmniejszenia wpływu problemowego środowiska na ich dalszy rozwój. Teren zielony przy ul. Szwajcarskiej, będący własnością Miasta Biłgoraja nie pełni oczekiwanej funkcji miejsca integracji

mieszkańców, stanowiącego bazę niezbędną do przeprowadzania działań integracyjnych, kulturalnych i edukacyjnych. Działania te z kolei mogłyby odwrócić niekorzystne zjawiska społeczne występujące na przedmiotowym obszarze.

Podobszar rewitalizacji zmagają się również z problemami natury środowiskowej. W związku z rosnącym natężeniem ruchu pociągów zarówno po linii kolejowej normalnotorowej nr 66 i linii kolejowej szerokotorowej nr 65 występuje zwiększenie natężenia hałasu w obszarze oddziaływania bezpośredniego tj. osiedla Rapy. Przebiegające linie kolejowe graniczą bezpośrednio z jedynym miejscem na ww. osiedlu stanowiącym miejsce spotkań mieszkańców oraz placem zabaw.

Tabela 18 Wyniki pomiarów hałasu drogowego dla dróg przebiegających przez miasto Biłgoraj

Nazwa odcinka pomiarowego	Nr drogi	LAeqD [dB]	LAeqN [dB]	Wartość przekroczenia (dla zabudowy zagrodowej i rekreacyjnej)	
				Dzień [dB]	Noc [dB]
Biłgoraj ul. Zamojska	DW 858	66,3	60,8	11,3	10,08
Przy ocenie klimatu akustycznego w zakresie hałasu komunikacyjnego wykorzystuje się także opracowaną przez Państwowy Zakład Higieny skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych hałasów komunikacyjnych tj.: <ul style="list-style-type: none"> • mała uciążliwość - LAeq ≤ 52 dB • średnia uciążliwość - 52 dB 70 dB • duża uciążliwość - 63 dB 70 dB • bardzo duża uciążliwość - LAeq > 70 dB 					

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2018-2021 z prognozą do roku 2025

Ponadto przebiegająca przez podobszar rewitalizacji Rapy ulica Zamojska generuje znaczny i odczuwalny hałas, co wpływa na obniżenie jakości życia mieszkańców. Zauważalne jest przekroczenie norm hałasu, kwalifikowane jako duża uciążliwość. Droga wojewódzka nr 858 łącząca Szczepczyszyn w województwie lubelskim z Zarzeczem w województwie podkarpackim stanowi wygodny łącznik pomiędzy Zamościem, Biłgorajem i Stalową Wolą. Jej długość wynosi 76,573 km. Biegnie na linii wschód - zachód.

6.3.2. Podobszar rewitalizacji Różnówka

Podobszar rewitalizacji Różnówka to teren, na którym koncentrują się problemy społeczne. W pierwszej kolejności jest to identyfikowane nasilenie zjawiska długotrwałego bezrobocia wśród mieszkańców (dotyczy osób poszukujących pracy przez okres 12 miesięcy i dłużej). Diagnoza delimitacyjna pokazała, że obszar zdegradowany Różnówka zamieszkiwało ponad 16% wszystkich osób długotrwale bezrobotnych w Biłgoraju, a wskaźnik w przeliczeniu na 1000 mieszkańców był znacznie wyższy niż średnia dla miasta. Przyczyn takiego stanu należy upatrywać w występowaniu zjawiska dziedziczenia bezrobocia oraz nieadekwatność posiadanego zawodu do aktualnych potrzeb rynkowych.

Problemowi długotrwałego bezrobocia towarzyszy również niższy wskaźnik przedsiębiorczości wyrażony liczbą podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców. Niekorzystnie kształtuje się

również dynamika rozwoju przedsiębiorczości na tym podobszarze, która jest określona relacją nowo rejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej do tych likwidowanych. Niższa dynamika rozwoju przedsiębiorczości wynika z barier rozwojowych tego obszaru, zarówno tych społecznych, jak i infrastrukturalnych (brak dobrze zagospodarowanych przestrzeni, obiektów, mogących być miejscem prowadzenia działalności gospodarczej). Problemem tego podobszaru rewitalizacji jest niewykorzystany potencjał turystyczny, a zwłaszcza:

- niedostatecznie rozwinięta infrastruktura turystyczna między innymi w zakresie hotelowo-gastronomicznym,
- zbyt mała dostępność do produktów turystycznych, brak powiązania i zintegrowania produktów, niedoinwestowanie i mała atrakcyjność kluczowych produktów turystycznych;
- zdegradowane tereny zielone;
- brak odpowiedniej promocji atrakcji turystycznych obszaru.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym 46% respondentów negatywnie oceniło warunki do prowadzenia działalności gospodarczej na podobszarze rewitalizacji, a 58,4% badanych negatywnie ustosunkowało się do dostępności miejsc usługowych i handlu.

Mimo niskiej liczby organizacji pozarządowych na tym obszarze, należy wziąć tu pod uwagę fakt, że na obszarze rewitalizacji prowadzi aktywną działalność Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce, które ma siedzibę w Warszawie. Prowadzi ono bardzo ważne działania z zakresu wsparcia dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej. Organizacja napotyka problemy związane z kosztochłonnością projektów infrastrukturalnych poprawiających jakość świadczonych usług opiekuńczych.

Relevantnym problemem dla podobszarów rewitalizacji jest alkoholizm, który wywołuje negatywne skutki społeczne. Poziom korzystania mieszkańców tego podobszaru z pomocy społecznej jest ponadprzeciętna. Posiłkując się diagnozą delimitacyjną obszar zdegradowany Różnówka zamieszkuje aż 20,5% ogółu uzależnionych na terenie Biłgoraja.

Ponadto podobszar charakteryzuje niski poziom bezpieczeństwa publicznego. Najbardziej widocznym przejawem tego stanu rzeczy jest wysoki wskaźnik liczby przestępstw na 1 000 mieszkańców występujący na obszarze zdegradowanym Różnówka (wynosi on 27,8 przy średniej dla miasta wynoszącej 16,2). Jest to jedna z ważniejszych okoliczności mających wpływ na jakość życia mieszkańców.

Najważniejszym oczekiwaniem mieszkańców w kontekście planowanego procesu rewitalizacji jest poprawa dostępności miejsc spędzania wolnego czasu, tj. place zabaw, miejsca zielone, parki, tereny rekreacji. Deficyt tego rodzaju miejsc jest mocno odczuwany przez mieszkańców. W Biłgoraju tereny zielone zajmują powierzchnię 15,27% ogólnej powierzchni miasta i stanowią tereny tzw. zieleni zagospodarowanej. Dostęp do terenów zielonych (parków, zieleńców) ma wymierny wpływ na jakość

życia mieszkańców, szczególnie w związku z zachodzącymi zmianami klimatycznymi. Zgodnie ze zgromadzonymi danymi podobszary rewitalizacji są terenem o znacznym zagęszczeniu terenów zielonych, zwłaszcza podobszar rewitalizacji Różnówka, którego połowa powierzchni to tereny zieleni miejskiej. Najważniejszym wyzwaniem inwestycyjnym w tym zakresie jest Park Pałacowy Różnówka którego historia sięga XIX wieku, wpisany do rejestru Gminnej Ewidencji Zabytków pod nr A/1479 zwany dalej Parkiem Stanisława Nowakowskiego (nazwa nadana Uchwałą Nr XLV/368/14 Rady Miasta Biłgoraj z dnia 4 listopada 2014 r.). Park Stanisława Nowakowskiego jest jedynym obiektem parkowym w mieście Biłgoraju. Aktualnie jest bardzo zaniedbany, wymaga fachowej rekonstrukcji. Brak zagospodarowania Parku (w tym brak monitoringu) generuje również zachowania przestępcze, niepożądane i przyczyniające się do znaczącego obniżenia jakości życia. Park znajduje się na terenie osiedla Różnówka, na którym zostały zdiagnozowane problemy społeczne: wysokie saldo migracji, najwyższy wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej, problemy alkoholowe, najwyższy wskaźnik osób z niepełnosprawnością, niska jakość powietrza i infrastruktury technicznej. Osiedle cechuje również niska jakość wspólnych przestrzeni publicznych oraz mała liczba miejsc wspólnych, mogących pełnić funkcje integracyjne i rekreacyjne.

Park Stanisława Nowakowskiego po uprzednim uporządkowaniu terenu, utworzeniu w nim stref służących różnego rodzaju aktywnościom dla wszystkich grup wiekowych, może stanowić osiedlowe centrum społeczne, kulturalne i rekreacyjne sprzyjając integracji zarówno mieszkańców osiedla, jak i całego ogółu mieszkańców miasta. Niska jakość powietrza w osiedlu wymaga działań zapobiegawczych i zapewniających mieszkańcom możliwość przebywania w miejscach otoczonych zielenią, naturalnie filtrowanych, zachęcających do aktywności na „świeżym powietrzu”. Młodzież zamieszkująca na osiedlu Różnówka potrzebuje przestrzeni do wielu aktywności kulturalnych, edukacyjnych i społecznych. Istnienie tego rodzaju przestrzeni z pewnością pozytywnie wpłynie na odwrócenie niekorzystnych zjawisk, w otoczeniu których przebywają młode osoby. Ukierunkowanie młodzieży na działania w obszarze kultury, edukacji, kreatywności oraz zapewnienie im przestrzeni do rozwijania swoich talentów i pasji korzystnie wpłynie na ich rozwój. Starsze osoby zamieszkujące Osiedle nierzadko samotne i niepełnosprawne, potrzebują przyjaznego i dostępnego obszaru do aktywności fizycznej oraz integracji społecznej. Dostępna i przyjazna przestrzeń pomoże zniwelować zagrożenie tych osób wykluczeniem społecznym.

Kolejnym ważnym obiektem na podobszarach rewitalizacji, który wymaga działań z zakresu zagospodarowania przestrzeni to Arboretum. Arboretum to teren dawnej szkółki eksperymentalnej Zespołu Szkół Leśnych w Biłgoraju. W przeszłości były w nim prowadzone hodowle drzewek i krzewów na potrzeby edukacyjne Szkoły Leśnej. Obecnie obszar ten nie jest wykorzystywany. Wizja w terenie przeprowadzona na potrzeby poznania wyzwań rewitalizacyjnych wskazała, że teren Arboretum

porastają gęste zarośla, które uniemożliwiają przebywanie na jego terenie. Nadto miejsce to jest zlokalizowane w osiedlu Różnówka, które silnie koncentruje problemy społeczne (alkoholizm, bezrobocie, bieda, przestępczość).

Osiedle Różnówka w części kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka - Wesola - Parkowa - Polna w Biłgoraju (działki nr: 19/14, od 19/18 do 19/41, 19/45, od 19/49 do 19/56 ark. 59) koncentruje wiele problemów społecznych. Jest to również miejsce o dużym nasileniu problemów infrastrukturalnych i środowiskowych. Obszar zabudowany jest 10 budynkami wielorodzinnymi. Dwa z nich stanowią własność gminną, znajdują się w nich mieszkania komunalne i socjalne. W pozostałych budynkach właścicielem części mieszkań jest Miasto Biłgoraj (lokale te stanowią mieszkania socjalne bądź komunalne), pozostała część mieszkań jest własnością osób fizycznych. Mieszkańcami bloków w większości są osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji życiowej, często niepełnosprawne bądź dotknięte alkoholizmem. Jednocześnie, budynki te znajdują się w złym stanie technicznym do tego stopnia, że przeprowadzenie w nich prac remontowych jest nieopłacalne lub wręcz niemożliwe z punktu widzenia prawa budowlanego. Budynki te nie spełniają również standardów dostępności, uniemożliwiając normalne funkcjonowanie osobom ze specjalnymi potrzebami. Dużym problemem są także źródła ogrzewania lokali mieszkalnych - w większości są one nieefektywne, stanowią największe źródło niskiej emisji pyłów i szkodliwych gazów w osiedlu (piece węglowe - każde mieszkanie ma swoje własne źródło ogrzewania). Ponadto, teren wokół budynków jest mocno zaniedbany i zdegradowany.

Podając za Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Biłgoraj, „obszar rewitalizacji, który sąsiaduje bezpośrednio z obszarem charakteryzującym się nasileniem konfliktów o znaczeniu w skali całego miasta i kwalifikuje pewne miejsca do obszarów problemowych. Jest to obszar przy ul. Włosiankarskiej, u stóp Parku Różnówka. Główne problemy, występujące na tym obszarze to:

- zlokalizowanie w dolinie Białej Łady funkcji, które w zdecydowanym stopniu wpływają na jej degradację,
- zabudowa o charakterze składów i magazynów,
- przemieszanie funkcji - na obszarze mieszczą się siedziby instytucji publicznych i przedsiębiorstw,
- położenie przy głównym ciągu ulic (Polna - Włosiankarska – Sikorskiego - Komorowskiego) łączącym miasto „wschodnie” z miastem „zachodnim”.”

6.4 Problemy społeczne i pozaspołeczne podobszarów rewitalizacji - podsumowanie

Podejmowane w trakcie prac nad GPR konsultacje społeczne dotyczące np. projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj pokazały, że podobszary rewitalizacji wymaga pilnej interwencji w zakresie działań na rzecz aktywnej integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Znaczna grupa osób na podobszarach rewitalizacji nie jest w stanie uzyskać samodzielności życiowej lub społecznej. Widoczny jest pogłębiający się proces ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Badania ankietowe jednoznacznie wskazują na problemy związane z wykluczeniem społecznym, występujące na podobszarach rewitalizacji. Respondenci wskazali, że najpoważniejszym problemem w obszarze społecznym jest alkoholizm (29,2% respondentów wskazało to jako ważny problem), bezrobocie (26,3%) i bieda (18,2%). Bardzo istotnym problemem na wyodrębnionych podobszarach rewitalizacji, zgłaszanym przez pracowników socjalnych zatrudnionych w MOPS w Biłgoraju jest problem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych.

Przeprowadzona na potrzeby niniejszego opracowania pogłębiona analiza podobszarów rewitalizacji wykazała występujące istotne problemy, które przesądzają o konieczności podjęcia działań naprawczych. Problemy występują zarówno w sferze społecznej, jak i infrastrukturalnej. Główne problemy podobszarów rewitalizacji ogniskują się wokół niezagospodarowanych przestrzeni publicznych oraz problemów społecznych związanych z rynkiem pracy, funkcjonowaniem osób / rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, niską aktywnością społeczną oraz bezpieczeństwem. Na uwagę zasługuje fakt społecznego oczekiwania na zmianę (wyrażoną w badaniu ankietowym). Mieszkańcy oczekują wyraźnej poprawy w zakresie dostępności terenów rekreacyjnych oraz bogatszej oferty programowej instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych.

Tabela 19 Schemat problemowy GPR Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 dla podobszaru Rapy i Różnówka

Symbol	Zdiagnozowane problemy społeczne	Symbol	Zdiagnozowane problemy pozaspołeczne
PS 1	Niski wskaźnik przedsiębiorczości	PI 1	Niedostosowanie przestrzeni publicznych (zwłaszcza terenów zielonych) do potrzeb i oczekiwań społecznych, a zwłaszcza grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
PS 2	Niska aktywności społeczna wyrażona liczbą organizacji pozarządowych oraz aktywności społecznej		
PS 3	Funkcjonowanie grup / osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, problemy osób i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym	PI 2	Występowanie obszarów zabudowanych o dużym nasileniu problemów infrastrukturalnych i środowiskowych
PS 4	Niski poziom bezpieczeństwa publicznego		

Źródło: opracowanie własne

7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wybrane do rewitalizacji podobszary miasta Biłgoraja posiadają mocną legitymację społeczną jako miejsce do podejmowania działań naprawczych, przywracania do właściwego stanu zarówno w sferze społecznej, jak i infrastrukturalnej. Wyniki dedykowanego temu badaniu ankietowemu wskazują, że 97,1% respondentów uważa, że wybrane podobszary powinny zostać poddane rewitalizacji. Ponadto, mieszkańcy miasta Biłgoraja jednoznacznie wskazują, że rekomendowane do rewitalizacji podobszary są ważne z punktu widzenia funkcjonowania miasta, a to gwarantuje, że zaprogramowany proces rewitalizacji będzie miał pozytywny wpływ na całe miasto. Podstawą założeń planistycznych Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 jest wizja, która ma charakter projekcji przyszłości, do jakiej dąży samorząd lokalny i interesariusze procesu rewitalizacji. Podstawę do sformułowania wizji obszaru rewitalizacji w Gminie Miejskiej Biłgoraj stanowiły następujące elementy:

- Analiza danych zastanych, pozyskanych w dokumentach źródłowych, jak i danych z instytucji samorządowych, powiatowych oraz wojewódzkich,
- Dedykowana analiza uwarunkowań, wyzwań, potencjałów i potrzeb obszaru,
- Analiza ekspercka poparta badaniem społecznym wśród mieszkańców Miasta Biłgoraja,
- Szeroka informacja odnośnie potrzeb i problemów pochodząca od pracowników samorządowych Gminy Miasto Biłgoraj oraz zespołu ds. rewitalizacji powołanego na potrzeby opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- Opinii mieszkańców (interesariuszy), szerokiej partycypacji w zakresie trafności przedstawionych wniosków oraz realności potrzeb w zakresie rewitalizacji.

Wizja jest odpowiedzią na problemy przedstawione w diagnozie oraz jest rodzajem projekcji, życzenia, marzenia, rodzajem obrazu jaki mieszkańcy chcieliby widzieć po przeprowadzeniu rewitalizacji. Nadrzędnym celem jaki jej przyświeca jest ograniczenie zjawisk kryzysowych przy wykorzystaniu dostępnych potencjałów po to, by podnieść jakość życia mieszkańców podobszarów rewitalizacji. **Wizja stanu podobszarów po przeprowadzeniu rewitalizacji** została zdefiniowana następująco:

Rysunek 3 Wizja rozwoju obszaru rewitalizacji

Wizja obszaru rewitalizacji

Miasto Biłgoraj w wyniku podjętych działań rewitalizacyjnych zniwelowało problemy społeczne i infrastrukturalne obszarów uznanych za zdegradowane i poddane planowej rewitalizacji.

Przeprowadzone działania społeczne i infrastrukturalne znacznie zniwelowały problemy społeczne i infrastrukturalne obszaru, co przekłada się na stabilny i zrównoważony rozwój całego miasta.

Tereny zielone i obszary zabudowane zyskały nową funkcję, są miejscem do komfortowego

zamieszkania, spędzania wolnego czasu, miejscem wielu działań społecznych skierowanych do różnych grup społecznych. Widoczna jest większa aktywność instytucji publicznych i organizacji pozarządowych w działania prospołeczne.

Poddany rewitalizacji Park Stanisława Nowakowskiego jest prawdziwą wizytówką miasta, symbolem korzystnej zmiany, które jest wynikiem podjętych działań inwestycyjnych i społecznych.

Podjęta rewitalizacja przełożyła się na zniwelowanie problemów związanych z wykluczeniem społecznym i zawodowym mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Podobszar rewitalizacji Rapy to miejsce udanej rewitalizacji polegającej na znacznej poprawie bezpieczeństwa i stworzenia miejsc integracji, wypoczynku i rekreacji. Mieszkańcy odczuwają wyraźną poprawę jakości życia. Wizytówką jest aktywność społeczna i obywatelska.

Podobszar rewitalizacji Różanówka to miejsce udanej rewitalizacji, a Park Stanisława Nowakowskiego to tętniące życiem, estetyczne i funkcjonalne miejsce aktywności mieszkańców i spędzania wolnego czasu – wizytówka miasta. To miejsce aktywnej działalności organizacji pozarządowych. Jakość życia mieszkańców jest wysoka.

7.1. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań

Za pomocą wizji został przedstawiony oczekiwany obraz podobszarów po przeprowadzeniu rewitalizacji. Aby jego osiągnięcie było możliwe, kluczowe jest wyznaczenie celów rewitalizacji, które będą określały konkretne kierunki działań. Poniżej prezentowana jest zakładana logika interwencji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Rysunek 4 Logika interwencji dla procesu rewitalizacji

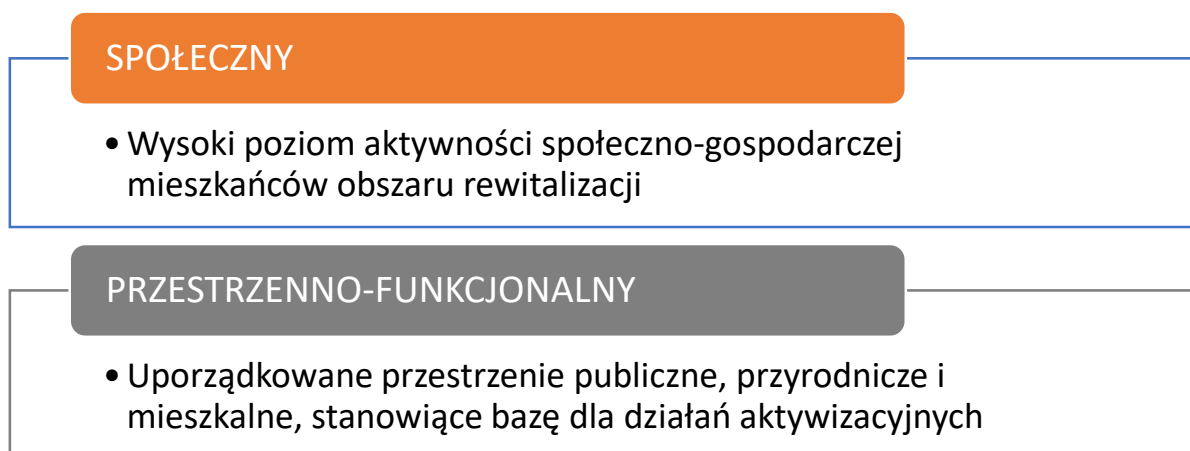
Źródło: opracowanie własne

Celem głównym rewitalizacji jest nadanie nowych funkcji miejscom, obiektom, przestrzeniom w Gminie Miasto Biłgoraj oraz zniwelowanie problemów społecznych poprzez podjęcie skoordynowanych zabiegów aktywizacyjnych na rzecz społeczności lokalnej podobszarów rewitalizacji.

Proces rewitalizacji będzie realizowany przy współudziale wszystkich interesariuszy i partnerów procesu rewitalizacji, w tym przede wszystkim mieszkańców, organizacji pozarządowych, instytucji

publicznych oraz przedsiębiorstw. Kluczowym elementem planistycznym, służącym realizacji celu głównego, jest układ celów strategicznych w oparciu o dwa podsystemy:

Rysunek 5 Układ celów rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne

Kierunki działań wskazują na sposób osiągnięcia celów strategicznych w zakresie planowanych przedsięwzięć służących wychodzeniu z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są odpowiedzią na diagnozowane problemy oraz identyfikowane potencjały obszaru rewitalizacji. Skupiają się na celach i kierunkach działań rewitalizacji w obrębie dwóch podsystemów. Logika interwencji rewitalizacyjnej dla poszczególnych podsystemów została przedstawiona poniżej.

Tabela 20 Założenia interwencji rewitalizacyjnej w Gminie Miasto Biłgoraj

Podsystem	Cel strategiczny	Kierunki działań	Diagnozowane zjawiska kryzysowe	Identyfikowane potencjały	Spodziewane efekty
Społeczny	1. Wysoki poziom aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji	<p>1.1 Wzrost poziomu przedsiębiorczości, rozwój rynku pracy obszaru rewitalizacji</p> <p>1.2 Tworzenie warunków do integracji różnych grup społecznych, w tym grup zagrożonych marginalizacją</p> <p>1.3 Aktywizacja i włączenie społeczne grup zagrożonych marginalizacją, wykluczeniem społecznym</p> <p>1.4 Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego</p>	<p>PS. 1 Niski wskaźnik przedsiębiorczości</p> <p>PS. 2 Niska aktywności społeczna wyrażona liczbą organizacji pozarządowych oraz aktywności społecznej</p> <p>PS. 3 Funkcjonowanie grup / osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, problemy osób i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>PS. 4 Niski poziom bezpieczeństwa publicznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – kapitał ludzki - potencjał zawodowy, twórczy mieszkańców – dostępność usług społecznych – funkcjonowanie Wioski Dziecięcej (Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce) – potencjał handlowo-usługowy – korzystne skomunikowanie, położenie, umożliwiające wymianę gospodarczą – Biłgoraj - miasto oryginalnych tradycji i specyficznych funkcji w regionie – wydarzenia z przeszłości, mogące stanowić podstawę działań społecznych – Genius loci – duch miejsca, historia, tradycje, dziedzictwo kulturowe 	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost liczby miejsc pracy, osób prowadzących działalność gospodarczą – poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji – wzrost liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem – spadek liczby zdarzeń drogowych, zwłaszcza z udziałem pieszych – większa liczba wydarzeń i imprez integracyjnych, edukacyjnych, sportowo-rekreacyjnych – rozwinięte inicjatywy edukacyjne, kulturalne i sportowe – zwiększone uczestnictwo seniorów, osób z niepełnosprawnością w życiu społeczno-kulturalnym gminy
Przestrzenno-funkcyjny	2. Uporządkowane przestrzenie publiczne, przyrodnicze i mieszkalne, stanowiące bazę dla działań aktywizacyjnych	<p>2.1 Zagospodarowanie i uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców</p> <p>2.2 Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów użyteczności publicznej</p> <p>2.3 Poprawa parametrów użytkowych układu komunikacyjnego obszaru rewitalizacji</p>	<p>PI. 1 Niedostosowanie przestrzeni publicznych (zwłaszcza terenów zielonych) do potrzeb i oczekiwań społecznych, a zwłaszcza grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>PI.2 Występowanie obszarów zabudowanych o dużym nasileniu problemów infrastrukturalnych i środowiskowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – tereny zielone, parkowe z możliwością zagospodarowania (bliskość natury) – zasoby przyrodniczo-rekreacyjne – bliskość Puszczy Solskiej sąsiadujący z obszarem korytarza ekologicznego rzeki Biała Łada – dobra dostępność komunikacyjna – uporządkowana zabudowa, zagospodarowana przestrzeń mieszkaniowa – występowanie terenów „do zagospodarowania” 	<ul style="list-style-type: none"> – zaprowadzenie ładu przestrzennego na obszarze rewitalizacji – poprawa wizerunku, estetyki przestrzeni publicznych – wzrost zainteresowania aktywnymi formami spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji – aktywne korzystanie z lokalnych miejsc, przestrzeni publicznych – powstanie przestrzeni przyjaznych mieszkańcom – poprawa jakości dostępności obiektów użyteczności publicznej i terenów rekreacyjnych

Źródło: opracowanie własne

8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Przedsięwzięcia (projekty) rewitalizacyjne w ramach GPR Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 pozyskano w ramach otwartego naboru projektów. Nabór został przeprowadzony w terminie od 20 czerwca do 11 lipca 2022 r. Otwarcie naboru poprzedziło spotkanie promocyjno-informacyjne. Spotkanie miało za zadanie zainicjować aktywność potencjalnych wnioskodawców do składania wniosków zawierających propozycje projektów rewitalizacyjnych. Łącznie w ramach otwartego naboru zebrano 27 wniosków. W ostatecznym zestawieniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych GPR znalazło się 27 kart projektowych (17 projektów infrastrukturalnych i 10 społecznych), które zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 21 Zestawienie pozycji projektowych zebranych w otwartym naborze projektów do GPR

Nr	Projekty infrastrukturalne	Infrastrukturalny / Społeczny	Wnioskodawca
1	Zagospodarowanie terenu Arboretum na skwer społeczny	Infrastrukturalny	Gmina Miasto Biłgoraj -Urząd Miasta Biłgoraja - Referat Strategii i Planowania Inwestycji
2	Rewitalizacja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka - Wesoła - Parkowa - Polna	Infrastrukturalny	Gmina Miasto Biłgoraj -Urząd Miasta Biłgoraja - Referat Strategii i Planowania Inwestycji
3	Budowa ekranu akustycznego pomiędzy liniami kolejowymi 66 i 65, a osiedlem Rapy	Infrastrukturalny	Rada Osiedla Rapy w Biłgoraju
4	Koncepcja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka - Wesoła - Parkowa - Polna w Biłgoraju	Infrastrukturalny	Gmina Miasto Biłgoraj -Urząd Miasta Biłgoraja - Referat Strategii i Planowania Inwestycji
5	Rewitalizacja Parku Stanisława Nowakowskiego w Biłgoraju	Infrastrukturalny	Gmina Miasto Biłgoraj -Urząd Miasta Biłgoraja - Referat Strategii i Planowania Inwestycji
6	Utworzenie miejsca integracji i rekreacji w osiedlu Rapy	Infrastrukturalny	Rada Osiedla Rapy w Biłgoraju
7	Odbudowa klasycystycznego pałacyku Nowakowskiego wraz z bramą, amfiteatrem i rewitalizacją parku oraz układu wodnego	Infrastrukturalny	Osoba fizyczna / indywidualna inicjatywa
8	Utworzenie Parku Polna	Infrastrukturalny	Osoba fizyczna / indywidualna inicjatywa
9	Zielone miejsce spotkań na Rapach	Infrastrukturalny	Osoba fizyczna/ indywidualna inicjatywa
10	Podniesienie konkurencyjności sektora MMŚP	Społeczny	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
11	Zielona energia dla firm	Społeczny	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
12	Program rozwoju przedsiębiorczości	Społeczny	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
13	Wioska dziecięca i teren dawnej szkółki	Infrastrukturalny	Osoba fizyczna / indywidualna inicjatywa
14	Park Stanisława Nowakowskiego – osiedle Różnówka	Infrastrukturalny	Osoba fizyczna / indywidualna inicjatywa

Nr	Projekty infrastrukturalne	Infrastrukturalny / Społeczny	Wnioskodawca
15	Osiedle Rapy – Pawilon usługowo – handlowy ze świetlicą	Infrastrukturalny	Biłgorajska Rada Seniorów
16	Rewitalizacja Parku Stanisława Nowakowskiego – budowa muszli koncertowej, zagospodarowanie przestrzeni, budowa placu zabaw i siłowni na wolnym powietrzu, udrożnienie kanałów wodnych, oznakowanie, budowa tężni, oświetlenie, ogrodzenie, wydzielenie strefy ciszy.	Infrastrukturalny	Biłgorajska Rada Seniorów
17	Rewitalizacja osiedla Różnówka – oznakowanie, mała infrastruktura, plac zabaw, nowe oświetlenie, poprawa bezpieczeństwa (progi zwalniające), alejki i chodniki, zabezpieczenie kontenerów na odpady, ogrodzenie kontenerów na śmieci	Infrastrukturalny	Propozycje złożone przez osoby fizyczne, dotyczące tego samego obszaru (17 zgłaszających osób)
18	Rewitalizacja Parku Miejskiego - upamiętnienie dawnego pałacu – odkopanie fundamentów, przeniesienie kolumn, postawienie tablicy informacyjnej oraz tablicy pamiątkowej	Infrastrukturalny	Biłgorajskie Towarzystwo Regionalne
19	KULTURA w Parku Stanisława Nowakowskiego	Społeczny	Biłgorajskie Centrum Kultury
20	Program pomocy rodzinie	Społeczny	Gmina Miasto Biłgoraj - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biłgoraju
21	Program profilaktyczny: Stop uzależnieniom!	Społeczny	Gmina Miasto Biłgoraj - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biłgoraju
22	Bezpieczeństwo to podstawa	Społeczny	Gmina Miasto Biłgoraj - Urząd Miasta Biłgoraja
23	Inkubator społecznej przedsiębiorczości	Społeczny	Gmina Miasto Biłgoraj - Urząd Miasta Biłgoraja
24	Biłgorajski Klub Wolontariatu	Społeczny	Gmina Miasto Biłgoraj - Urząd Miasta Biłgoraja
25	Utworzenie Centrum Specjalistycznego SOS z gabinetami terapeutycznymi	Infrastrukturalny	Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce
26	Termomodernizacja budynków mieszkalnych Wioski Dziecięcej SOS wraz z zagospodarowaniem terenu obiektu	Infrastrukturalny	Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce
27	Cykl warsztatów dla dzieci i młodzieży	Społeczny	Gmina Miasto Biłgoraj -Urząd Miasta Biłgoraja - Referat Strategii i Planowania Inwestycji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Przeprowadzony nabór propozycji projektowych pokazał bardzo wysoki poziom zaangażowania społeczności lokalnej w proces rewitalizacji. Propozycje projektowe złożyło Miasto Biłgoraj, jednostki miejskie, organizacje pozarządowe, podmioty o charakterze konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym, grupy nieformalne oraz osoby fizyczne. Dowodzi to wysokiemu poziomowi

uspółecznienia procesu budowania warstwy wykonawczej programu rewitalizacji w gminie miejskiej Biłgoraj.

Przedstawione propozycje projektowe zostały szczegółowo zweryfikowane przez Zespół ds. rewitalizacji, a zwłaszcza pracowników Urzędu Miasta Biłgoraja. Dokonano pewnej rewizji propozycji projektowych, w oparciu o następujące zasady:

1. Pozostawiono w całości jako projekt w pełni zgodny z zasadami rewitalizacji, podmiot składający propozycje posiada tytuł własności do terenu projektu,
2. Scalono projekty obejmujące ten sam obszar, teren. W wyniku tego zabiegu do projektu z nr 5 Rewitalizacja Parku Nowakowskiego w Biłgoraju dołączono projekty z nr 7, 14, 16 oraz 18.
3. Odrzucono projekty, co do których nie było prawa własności terenu. Były to sytuacje, w której osoby fizyczne składały propozycje projektowe dla obszarów będących we władaniu innych podmiotów / instytucji. W wyniku tego zabiegu nie przyjęto projektu nr 8, 15 oraz 17.
4. Wprowadzono projekty uzupełniające w ramach GPR. W wyniku tego zabiegu projekty z nr 9, 13 zostały uznane jak projekty uzupełniające.

W wyniku tak przeprowadzonej weryfikacji wyodrębniono 18 projektów rewitalizacyjnych. Spośród nich 8 to projekty infrastrukturalne, a 10 to projekty społeczne (aktywizujące społeczność na obszarze rewitalizacji). Szczegółowe zestawienie projektów wybranych do rewitalizacji przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 22 Zestawienie pozycji wybranych do realizacji w ramach GPR

Nr	Projekty infrastrukturalne	Infrastrukturalny / Społeczny	Wnioskodawca
1	Zagospodarowanie terenu Arboretum na skwer społeczny	Infrastrukturalny	Gmina Miasto Biłgoraj -Urząd Miasta Biłgoraja - Referat Strategii i Planowania Inwestycji
2	Rewitalizacja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka - Wesola - Parkowa - Polna	Infrastrukturalny	Gmina Miasto Biłgoraj -Urząd Miasta Biłgoraja - Referat Strategii i Planowania Inwestycji
3	Budowa ekranu akustycznego pomiędzy liniami kolejowymi 66 i 65, a osiedlem Rapy	Infrastrukturalny	Rada Osiedla Rapy w Biłgoraju
4	Koncepcja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka - Wesola - Parkowa - Polna w Biłgoraju	Infrastrukturalny	Gmina Miasto Biłgoraj -Urząd Miasta Biłgoraja - Referat Strategii i Planowania Inwestycji
5	Rewitalizacja Parku Stanisława Nowakowskiego w Biłgoraju	Infrastrukturalny	Gmina Miasto Biłgoraj -Urząd Miasta Biłgoraja - Referat Strategii i Planowania Inwestycji
6	Utworzenie miejsca integracji i rekreacji w osiedlu Rapy	Infrastrukturalny	Rada Osiedla Rapy w Biłgoraju
7	Podniesienie konkurencyjności sektora MMŚP	Społeczny	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
8	Zielona energia dla firm	Społeczny	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
9	Program rozwoju przedsiębiorczości	Społeczny	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.

Nr	Projekty infrastrukturalne	Infrastrukturalny / Społeczny	Wnioskodawca
10	KULTURA w Parku Stanisława Nowakowskiego	Społeczny	Biłgorajskie Centrum Kultury
11	Program pomocy rodzinie	Społeczny	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biłgoraju
12	Program profilaktyczny: Stop uzależnieniom!	Społeczny	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biłgoraju
13	Bezpieczeństwo to podstawa	Społeczny	Urząd Miasta Biłgoraja
14	Inkubator społecznej przedsiębiorczości	Społeczny	Urząd Miasta Biłgoraja
15	Biłgorajski Klub Wolontariatu	Społeczny	Urząd Miasta Biłgoraja
16	Utworzenie Centrum Specjalistycznego SOS z gabinetami terapeutycznymi	Infrastrukturalny	Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięcej w Polsce
17	Termomodernizacja budynków mieszkalnych Wioski Dziecięcej SOS wraz z zagospodarowaniem terenu obiektu	Infrastrukturalny	Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięcej w Polsce
18	Cykl warsztatów dla dzieci i młodzieży	Społeczny	Gmina Miasto Biłgoraj -Urząd Miasta Biłgoraja - Referat Strategii i Planowania Inwestycji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

8.1 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w Gminie Miasto Biłgoraj mają charakter zarówno społeczny, jak i przestrzenno-funkcjonalny i środowiskowy. Finalnie GPR zakłada realizację 18 przedsięwzięć, które przyczynią się do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych identyfikowanych na obszarze rewitalizacji, poprawy jakości życia mieszkańców oraz uporządkowania ładu przestrzennego i ożywienia gospodarczego całego miasta. Założeniem programu jest interwencja zakładająca niwelację problemów społecznych (w tym gospodarczych) oraz tych, które możemy nazwać technicznymi, infrastrukturalnymi. Chodzi o problemy natury pozaspołecznej, tj. przestrzenno - funkcjonalne, środowiskowe i techniczne. Przedsięwzięcia infrastrukturalne są komplementarne i powiązane z celami społecznymi interwencji rewitalizacyjnej GPR.

Priorytetem w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest rozwój w zakresie sfery społecznej, a mianowicie wzrost integracji oraz aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wartością dodaną rewitalizacji będzie zwiększony poziom odpowiedzialności ekologicznej oraz dbałość o przestrzeń publiczną gminy. Przedstawione w tabeli poniżej przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały przyjęte jako spójny i kompleksowy wachlarz przedsięwzięć podstawowych w ramach GPR Gminy Miasto Biłgoraj. Mogą one przyczynić się do rozwoju całego miasta oraz pozytywnie wpłynąć na jakość życia wszystkich mieszkańców Biłgoraja. Zrównoważony rozwój miasta zakłada taki sposób zagospodarowania przestrzeni miejskich, by możliwe stało się zaspokojenie

potrzeb wszystkich mieszkańców obszaru oraz by stanowiły one bezpieczną i funkcjonalną bazę osiedleńczą dla przyszłych pokoleń. Konieczne jest więc podjęcie działań na rzecz odnowy tych części miasta, które z różnych powodów oferują gorsze warunki do zamieszkania, funkcjonowania i prowadzenia działalności zawodowej. Dzięki interwencji podjętej z pomocą narzędzia jakim jest Program Rewitalizacji, zdegradowane części Biłgoraja zyskają nowe funkcjonalności i możliwości rozwoju, zwiększy się również jakość życia mieszkańców tych obszarów, ale też ogółu Biłgorajan.

Projekty infrastrukturalne, takie jak: zagospodarowanie terenu Arboretum, odnowa Parku Stanisława Nowakowskiego czy utworzenie miejsca integracji i rekreacji w osiedlu Rapy, zwiększą ilość miejsc rekreacji i wypoczynku na terenie miasta, miejsca te staną się wizytówką miasta oraz miejscem integracji ogółu mieszkańców Biłgoraja. Miejsca te będą otwarte i dostępne dla wszystkich, staną się również miejscem działalności kulturalnej i edukacyjnej, angażującej wiele środowisk miejskich. Działania polegające na termomodernizacji budynków SOS Wioski Dziecięcej oraz odbudowa budynków w kwartale ulic Korczaka – Wesołej – Parkowej – Polnej, stanowiących obecnie źródło niskiej emisji i gazów cieplarnianych, pomogą poprawić jakość powietrza w całym mieście i zmniejszyć tym samym zapotrzebowanie na energię budynków znajdujących się na terenie miasta. Jednocześnie budowa nowych domów wielorodzinnych poprawi jakość życia osób zamieszkałych na zdegradowanym terenie a wraz z programami profilaktycznymi i wspierającymi rodzinę, pozwoli zmniejszyć liczbę osób wymagających wsparcia i zakresu działań koniecznych do odwracania skutków niepożądanych zjawisk społecznych. Zmianie na lepsze ulegnie również estetyka całego obszaru miasta. Również projekty dla przedsiębiorców wsparte Programem zwiększą ogólny wskaźnik przedsiębiorczości Biłgoraja, potencjał miasta jako miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej i poprawi „klimat” dla rozwoju przedsiębiorczości w mieście. Organizowane w ramach rewitalizacji przedsięwzięcia kulturalne, rozrywkowe oraz społeczne i edukacyjne będą dostępne dla wszystkich Biłgorajan, uczestniczyć w nich będą różne środowiska miejskie i grupy wiekowe mieszkańców miasta. Dzięki temu zwiększy się oferta kulturalna i edukacyjna miasta, możliwy stanie się rozwój społeczeństwa obywatelskiego będącego podstawą nowoczesnego ośrodka miejskiego. Wszystkie projekty rewitalizacyjne zwiększają atrakcyjność miasta jako miejsca do osiedlania się, pracy i prowadzenia działalności gospodarczej oraz pomagają odpowiedzieć na potrzeby wszystkich mieszkańców, oferując pomoc grupom w niekorzystnej sytuacji życiowej wzmacniają potencjał społeczeństwa stanowiącego podstawę Miasta Biłgoraja.

Tabela 23 Wykaz projektów rewitalizacyjnych dla Biłgoraja na lata 2022-2028 z podziałem na społeczne i infrastrukturalne

Nr	Projekty infrastrukturalne	Nr	Projekty miękkie / społeczne
1	Zagospodarowanie terenu Arboretum na skwer społeczny	9	Podniesienie konkurencyjności sektora MMŚP
2	Koncepcja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka - Wesoła - Parkowa - Polna w Biłgoraju	10	Zielona energia dla firm
3	Rewitalizacja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka - Wesoła - Parkowa – Polna w Biłgoraju	11	Program rozwoju przedsiębiorczości
4	Budowa ekranu akustycznego pomiędzy liniami kolejowymi 66 i 65, a osiedlem Rapy	12	KULTURA w Parku Stanisława Nowakowskiego
5	Rewitalizacja Parku Stanisława Nowakowskiego w Biłgoraju	13	Program pomocy rodzinie
6	Utworzenie miejsca integracji i rekreacji na osiedlu Rapy	14	Program profilaktyczny: Stop uzależnieniom!
7	Utworzenie Centrum Specjalistycznego SOS z gabinetami terapeutycznymi	15	Bezpieczeństwo to podstawa
8	Termomodernizacja budynków mieszkalnych Wioski Dziecięcej SOS wraz z zagospodarowaniem terenu obiektu	16	Inkubator społecznej przedsiębiorczości
		17	Biłgorajski Klub Wolontariatu
		18	Cykl warsztatów dla dzieci i młodzieży

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

8.2 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poniżej w układzie tabelarycznym przedstawione zostały fiszki projektowe do programu rewitalizacji. Zawierają one podstawowe informacje o planowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych i stanowią oś wykonawczą planowanej rewitalizacji w mieście Biłgoraj. Propozycje projektowe pochodzą z otwartego naboru, są ważnym czynnikiem wpływającym na uspołecznienie budowy planu wykonawczego dla programu rewitalizacji w mieście Biłgoraj. Ponadto, zgłoszone propozycje zostały w dalszej części opracowania ułożone w wiązki projektowe, w układzie projekt infrastrukturalny – projekt społeczny, co nadaje programowi znacznej przejrzystości.

8.2.1 Projekty infrastrukturalne programu rewitalizacji

Tabela 24 Fiszka projektowa Zagospodarowanie terenu Arboretum na skwer społeczny

1. Nazwa przedsięwzięcia
Zagospodarowanie terenu Arboretum na skwer społeczny
2. Nazwa wnioskodawcy - podmiot realizujący
Gmina Miasto Biłgoraj - Urząd Miasta Biłgoraja.
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych
Arboretum to teren dawnej szkółki eksperymentalnej Zespołu Szkół Leśnych w Biłgoraju. W przeszłości były w nim prowadzone hodowle drzewek i krzewów na potrzeby edukacyjne Szkoły Leśnej. Obecnie obszar ten nie jest wykorzystywany. Teren Arboretum porastają gęste zarośla, które uniemożliwiają przebywanie na jego

terenie. Miejsce to jest zlokalizowane w osiedlu Różnówka, które silnie koncentruje problemy społeczne. Duży poziom degradacji infrastruktury społecznej, brak miejsc zieleni pomiędzy budynkami wielorodzinnymi koncentrującymi szereg problemów społecznych jego mieszkańców, niska jakość powietrza stanowią o niskiej atrakcyjności osiedla jako miejsca do mieszkania. Zagospodarowanie terenu Arboretum jako ogrodu społecznego pomoże zwiększyć atrakcyjność osiedla oraz odwrócić niekorzystne zjawiska społeczne poprzez angażowanie mieszkańców osiedla w działania ekologiczne i integracyjne. Ogród społeczny stanowiąc może wspólną przestrzeń, o którą będą dbać sami mieszkańcy, oni też zdecydują o zagospodarowaniu swoich części terenu. Teren zielony z miejscami do wypoczynku oraz rekreacji (np. park linowy) pozytywnie wpłynie na jakość życia w osiedlu, może przeciwdziałać zjawisku wykluczenia społecznego, zintegruje lokalną społeczność wokół wspólnego przedsięwzięcia, wyrobi poczucie sprawczości w dbaniu o swoje najbliższe otoczenie.

4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych

Cel ogólny:

- Integracja społeczności osiedla poprzez stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej w osiedlu Różnówka.

Cele uzupełniające:

- Poprawa jakości życia w osiedlu,
- Aktywizacja mieszkańców,
- Edukacja przyrodnicza.

Projekt wpłynie na poprawę dostępności do zagospodarowanych miejsc spędzania wolnego czasu, rekreacji. Będzie to idealne miejsce dla plenerowych działań z zakresu integracji społecznej.

5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia

- Uporządkowanie terenu (wycinka samosiejek, usunięcie zachwaszczonych części itp.),
- Zagospodarowanie przestrzeni Arboretum (oświetlenie, elementy małej architektury, skrzynie ogrodowe, instalacje zraszające i nawadniające, urządzenia związane z edukacją przyrodniczą, monitoring),

Utworzenie parku linowego na bazie istniejących drzew.

6. Miejsce realizacji przedsięwzięcia

Teren Arboretum działka: 70/2 ark. 13, Biłgoraj.

Podobszar rewitalizacji Różnówka.

7. Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania

Przebieg obiektu będzie zmodernizowana w sposób uwzględniający osoby ze specjalnymi potrzebami. Szlaki komunikacyjne nie będą zawierały barier uniemożliwiających poruszanie się ww. osób, tablice informacyjne będą uwzględniały potrzeby osób niewidomych i słabowidzących, w miejscach do wypoczynku pojawią się udogodnienia dla osób mających trudności w poruszaniu się, zamontowane zostaną ławki z podłokietnikami. Miejsca do nasadzeń roślin będą znajdowały się na różnej wysokości, dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami, mapa Arboretum będzie wykonana w formie tablicy tyflograficznej, a informacja na temat Arboretum - w formie tablicy dotykowej w alfabecie Braille'a.

8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
-	-	850 000,00 zł	150 000,00 zł
Łączna wartość przedsięwzięcia			
1 000 000,00 zł			
9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			

<p>Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia zrewitalizowanych terenów zieleni osiedlowej (protokół odbioru) – 5000m². – Liczba miejsc integracji społecznej w osiedlu Różnówka (protokół odbioru) – 1. – Liczba zestawów do edukacji przyrodniczej (protokół odbioru urządzeń edukacyjnych) - 4
<p>Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba przedsięwzięć społecznych realizowanych na obszarze rewitalizacji -2.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Tabela 25 Fiszka projektowa Koncepcja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka – Wesoła – Parkowa – Polna w Biłgoraju

1. Nazwa przedsięwzięcia
Koncepcja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka - Wesoła - Parkowa - Polna w Biłgoraju
2. Nazwa wnioskodawcy - podmiot realizujący
Gmina Miasto Biłgoraj - Urząd Miasta Biłgoraja
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych
<p>Osiedle Różnówka w części kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka – Wesoła – Parkowa - Polna w Biłgoraju (działki nr: 19/14, od 19/18 do 19/41, 19/45, od 19/49 do 19/56 ark. 59) koncentruje wiele problemów społecznych, jest to również miejsce o dużym nasileniu problemów infrastrukturalnych i środowiskowych. Obszar zabudowany jest 10 budynkami wielorodzinnymi. 2 z nich stanowią własność gminną, znajdują się w nich mieszkania komunalne i socjalne. W pozostałych budynkach właścicielem części mieszkań jest miasto Biłgoraj (lokale te stanowią mieszkania socjalne bądź komunalne), a pozostała część mieszkań jest własnością osób fizycznych. Mieszkańcami bloków w większości są osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji życiowej, często niepełnosprawne bądź dotknięte alkoholizmem. Jednocześnie budynki te znajdują się w złym stanie technicznym do tego stopnia, że przeprowadzenie w nich prac remontowych jest nieopłacalne lub wręcz niemożliwe z punktu widzenia prawa budowlanego. Budynki te nie spełniają również standardów dostępności, uniemożliwiając normalne funkcjonowanie osobom ze specjalnymi potrzebami. Problemem są również źródła ogrzewania lokali mieszkalnych - w większości są one nieefektywne, stanowią największe źródło niskiej emisji pyłów i szkodliwych gazów w osiedlu (każde mieszkanie ma swoje własne źródło ogrzewania – w większości piece węglowe). Ponadto teren wokół budynków jest mocno zaniedbany i zdegradowany.</p> <p>Planowane przedsięwzięcie polegało będzie na opracowaniu koncepcji zagospodarowania kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka – Wesoła – Parkowa – Polna, czyli koncepcji odbudowy i rozbudowy zdegradowanych budynków wielorodzinnych oraz koncepcji zagospodarowania terenu wokół budynków wielorodzinnych (miejsca zielone, miejsca integracji i odpoczynku, parkingi, miejsca na gromadzenie odpadów, itd.).</p>
4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych
Celem ogólnym jest określenie założeń zagospodarowania zdegradowanego terenu w celu poprawy jego jakości i funkcjonalności.
5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia
Opracowanie koncepcji zagospodarowania terenu kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka – Wesoła – Parkowa – Polna w Biłgoraju.
6. Miejsce realizacji przedsięwzięcia
Nie dotyczy. Dotyczy podobszary rewitalizacji Różnówka.
7. Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania
W projekcie opracowanym na podstawie koncepcji zostaną uwzględnione standardy dostępności.

8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
15 000,00 zł	-	100 000,00 zł	-
Łączna wartość przedsięwzięcia			
115 000,00 zł			
9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
– Liczba opracowanych koncepcji dla działań rewitalizacyjnych – 1 szt.			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
Nie dotyczy			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Tabela 26 Rewitalizacja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka – Wesoła – Parkowa - Polna

1. Nazwa przedsięwzięcia
Rewitalizacja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka - Wesoła - Parkowa - Polna
2. Nazwa wnioskodawcy - podmiot realizujący
Gmina Miasto Biłgoraj - Urząd Miasta Biłgoraja
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych
Osiedle Różnówka w części kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka – Wesoła – Parkowa - Polna w Biłgoraju (dz. nr 19/14, od 19/18 do 19/41, 19/45, od 19/49 do 19/56 ark. 59) koncentruje wiele problemów społecznych, jest to również miejsce o dużym nasileniu problemów infrastrukturalnych i środowiskowych. Obszar zabudowany jest 10 budynkami wielorodzinnymi. Dwa z nich stanowią własność gminną, znajdują się w nich mieszkania komunalne i socjalne. W pozostałych budynkach właścicielem części mieszkań jest Miasto Biłgoraj (lokale te stanowią mieszkania socjalne bądź komunalne), a pozostała część mieszkań jest własnością osób fizycznych. Mieszkańcami bloków w większości są osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji życiowej, często niepełnosprawne bądź dotknięte alkoholizmem. Osoby te w większości są klientami ośrodka pomocy społecznej i generują wysoki wskaźnik udzielanych świadczeń. Jednocześnie budynki te znajdują się w złym stanie technicznym do tego stopnia, że przeprowadzenie w nich prac remontowych jest nieopłacalne lub wręcz niemożliwe z punktu widzenia prawa budowlanego. Bloki te nie spełniają również standardów dostępności, uniemożliwiając normalne funkcjonowanie osobom ze specjalnymi potrzebami. Problemem są również źródła ogrzewania lokali mieszkalnych - w większości są one nieefektywne, stanowią największe źródło niskiej emisji pyłów i szkodliwych gazów w osiedlu (każde mieszkanie ma swoje własne źródło ogrzewania – w większości piece węglowe). Planowane przedsięwzięcie polegało będzie na odbudowie i rozbudowie zdegradowanych bloków, na podstawie zleconej koncepcji zagospodarowania całego terenu. Działania podzielone będą na etapy, pierwszy obejmie odbudowę i rozbudowę 2 budynków - nr 12 i nr 10, na działkach 19/50, 19/19 wraz z zagospodarowaniem terenu. Kolejne budynki, których struktura właścicielska nie jest jednolita (tzn. znajdują się w nich zarówno lokale komunalne jak i należące do innych właścicieli – osób fizycznych), będą w przyszłości poddane podobnym działaniom modernizacyjnym sukcesywnie po pozyskaniu przez Gminę Miasto Biłgoraj praw własnościowych do wszystkich lokali w danym budynku - na podstawie opracowanej dla tego terenu koncepcji.
4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych
Celem projektu jest rewitalizacja warunków bytowych i odnowa przestrzeni publicznej. Planowane działanie poprawi jakość życia osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, zlikwiduje również źródło niskiej emisji, dzięki ekologicznym źródłom ogrzewania w nowopowstałym budynku wielorodzinnym. Dodatkowo, teren pomiędzy budynkami na działkach nr 19/52, 19/54, 19/20 i 19/22, 19/28, 19/30, 19/41 i 19/45 ark. 59

zostanie zagospodarowany w sposób przyjazny środowisku, utworzy miejsce integracji i odpoczynku. Poprawa warunków życia i jakości przestrzeni publicznej wokół miejsca zamieszkania stanowić może dodatkową motywację mieszkańców tego obszaru do zmiany swojej sytuacji życiowej, co w konsekwencji może pozytywnie wpłynąć na zmniejszenie koncentracji problemów społecznych w tej części Osiedla.

5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia

- Odbudowa i rozbudowa dwa budynków wielorodzinnych będących w złym stanie technicznym (ul. Janusza Korczaka 12 i 10) po opracowaniu koncepcji zagospodarowania kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka – Wesoła – Parkowa – Polna w Biłgoraju.
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół budynków.
- Wykonanie oświetlenia przy nowopowstałym budynku oraz na pozostałym terenie kwartału pomiędzy ulicami na podstawie koncepcji zagospodarowania terenu.
- Zakup i montaż czujników parametrów jakości powietrza oraz udostępnienie tych danych dla mieszkańców na stronie internetowej miasta.

6. Miejsce realizacji przedsięwzięcia

Kwartał pomiędzy ulicami Janusza Korczaka – Wesoła – Parkowa – Polna w Biłgoraju.

Podobszar rewitalizacji Różnówka.

7. Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania

Budynki zostaną wykonane zgodnie z ustawowymi standardami dostępności. Teren wokół budynków nie będzie zawierał barier architektonicznych dla osób z trudnościami w poruszaniu się.

Wprowadzenie w budynkach elementów aranżacji i oznakowania części wspólnych ułatwiających samodzielną orientację (system odnajdowania drogi), wprowadzenie systemu identyfikacji wizualnej (różnorodne oznaczenia kondygnacji, piktogramy, plany, drogowskazy), wprowadzenie czytelnych napisów informacyjnych umieszczanych na drzwiach wejściowych lub obok drzwi, stosowanie informacji dotykowej, umieszczenie ogólnego planu budynku w strefie wejściowej lub w pobliżu dźwigu osobowego, z zaznaczeniem punktu „tu jesteś” oraz dodatkowo plan budynku z informacjami w alfabecie Braille’a, montaż dźwigu osobowego, dostawa i montaż innych sprzętów, urządzeń i wykonanie innych robót ułatwiających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami w przestrzeni publicznej.

8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
2 500 000,00 zł	-	25 500 000,00 zł	2 000 000,00

łącznie wartość przedsięwzięcia

30 000 000,00 zł

9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):

- Liczba budynków wielorodzinnych powstałych zgodnie ze standardami dostępności – 2 szt.
- Liczba lokali przystosowanych dla osób ze specjalnymi potrzebami – 2 szt.
- Powierzchnia terenów zielonych służących integracji – 200 m²

Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):

- Poprawa warunków bytowych mieszkańców w trudnej sytuacji życiowej (analiza porównawcza, ankieta ewaluacyjna)
- Zmniejszenie niskiej emisji w osiedlu (analiza porównawcza na podstawie zamontowanego czujnika parametrów jakości powietrza w osiedlu Różnówka)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Tabela 27 Fiszka projektowa Budowa ekranu akustycznego pomiędzy liniami kolejowymi 66 i 65, a osiedlem Rapy

1. Nazwa przedsięwzięcia			
Budowa ekranu akustycznego pomiędzy liniami kolejowymi 66 i 65, a osiedlem Rapy			
2. Nazwa wnioskodawcy - podmiot realizujący			
Gmina Miasto Biłgoraj - Urząd Miasta Biłgoraja			
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych			
W związku z rosnącym natężeniem ruchu pociągów zarówno po linii kolejowej normalnotorowej nr 66 i linii kolejowej szerokotorowej nr 65 występuje zwiększenie natężenia hałasu w obszarze oddziaływania bezpośredniego tj. osiedla Rapy. Przebiegające linie kolejowe graniczą bezpośrednio z jedynym miejscem na ww. osiedlu stanowiącym miejsce spotkań mieszkańców oraz plac zabaw. Budowa ekranu akustycznego na północnej granicy działki nr 1/30 ark. 23 od torów kolejowych zmniejszy natężenie oddziaływania hałasu na mieszkańców osiedla Rapy i poprawi jakość życia mieszkańców tego osiedla.			
4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych			
Budowa ekranu akustycznego poprawi komfort życia mieszkańców. Jest również komplementarny z projektami dotyczącymi zagospodarowania przestrzeni wspólnej tj. działki nr 1/30 ark. mapy 23 o powierzchni około 1,1 ha, tj. „Utworzenie miejsca integracji i rekreacji w osiedlu Rapy”. Projekt możliwy do zrealizowania przy partycypacji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.			
5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Budowa ekranu akustycznego na długości około 280 m pomiędzy liniami kolejowymi 66 i 65, a osiedlem Rapy.			
6. Miejsce realizacji przedsięwzięcia			
Działka ark. mapy 23 dz. 1/30 przy ulicy Szwajcarskiej w Biłgoraju. Podobszar rewitalizacji Rapy.			
7. Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania			
Nie dotyczy			
8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
500 000,00 zł	-	1 000 000,00 zł	500 000,00 zł
łącznie wartość przedsięwzięcia			
2 000 000,00 zł			
9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
– Długość wybudowanych ekranów akustycznych – 280 m.			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
– Poprawa jakości życia mieszkańców – zmniejszenie hałasu (ankieta ewaluacyjna przed i po)			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Tabela 28 Fizyka projektowa Rewitalizacja Parku Stanisława Nowakowskiego w Biłgoraju

1. Nazwa przedsięwzięcia
Rewitalizacja Parku Stanisława Nowakowskiego w Biłgoraju
2. Nazwa wnioskodawcy - podmiot realizujący
Gmina Miasto Biłgoraj - Urząd Miasta Biłgoraja
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych
<p>Park Stanisława Nowakowskiego jest jedynym obiektem parkowym w Biłgoraju. Jest obiektem zabytkowym wpisanym do rejestru Gminnej Ewidencji Zabytków pod nr A/1479. Znajduje się na terenie osiedla Różnówka, na którym zostały zdiagnozowane problemy społeczne: wysokie saldo migracji, najwyższy wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej, problemy alkoholowe, najwyższy wskaźnik osób z niepełnosprawnością, niska jakość powietrza i infrastruktury technicznej. Osiedle cechuje również niska jakość wspólnych przestrzeni publicznych oraz mała ilość miejsc wspólnych, mogących pełnić funkcje integracyjne i rekreacyjne. Park Stanisława Nowakowskiego po uprzednim uporządkowaniu terenu, utworzeniu w nim stref służących różnego rodzaju aktywnościom dla wszystkich grup wiekowych, może stanowić osiedlowe centrum społeczne, kulturalne i rekreacyjne sprzyjając integracji zarówno mieszkańców osiedla, jak i ogółu mieszkańców miasta. Niska jakość powietrza w osiedlu wymaga działań zapobiegawczych i zapewniających mieszkańcom możliwość przebywania w miejscach otoczonych zielenią, naturalnie filtrowanych, zachęcających do aktywności na „świeżym powietrzu”. Młodzież skoncentrowana w osiedlu Różnówka potrzebuje przestrzeni do wielu aktywności kulturalnych, edukacyjnych i społecznych. Istnienie tego rodzaju przestrzeni z pewnością pozytywnie wpłynie na odwrócenie niekorzystnych zjawisk w otoczeniu których przebywają młode osoby. Ukierunkowanie młodzieży na działania w obszarze kultury, edukacji, kreatywności oraz zapewnienie im przestrzeni do rozwijania swoich talentów i pasji korzystnie wpłynie na rozwój młodych ludzi, także tych przebywających w środowiskach o silnej koncentracji problemów społecznych i odwrócenie ich negatywnych skutków. Starsze osoby zamieszkujące osiedle, nierzadko samotne i niepełnosprawne, potrzebują przyjaznego i dostępnego obszaru do aktywności fizycznej oraz integracji społecznej. Dostępna i przyjazna przestrzeń pomoże zniwelować zagrożenie osób starszych wykluczeniem społecznym. Rewitalizacja Parku pozwoli zaktywizować lokalną społeczność, umożliwi zaangażowanie jej w działalność kulturalną, edukacyjną oraz społeczną, co w dalszej perspektywie korzystnie wpłynie na rozwój osiedla oraz odwrócenie i zmniejszenie występujących w nim niekorzystnych zjawisk społecznych. Działania ekologiczne pomogą w budowaniu świadomości mieszkańców w zakresie selektywnej zbiórki odpadów oraz promowania postaw ekologicznych wśród mieszkańców oraz odwiedzających miasto Biłgoraj. Podjęte działania zwiększą również bezpieczeństwo mieszkańców przebywających w parku.</p>
4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych
<p>Cel główny:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rewitalizacja zabytkowego parku jako osiedlowej przestrzeni publicznej w celu nadania jej nowej funkcji integracyjnej, społecznej, gospodarczej, kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjnej. <p>Cele uzupełniające:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości życia mieszkańców. – Ochrona środowiska. – Poprawa bezpieczeństwa. – Odwrócenie silnie skoncentrowanych w osiedlu niekorzystnych zjawisk społecznych. – Upowszechnianie dziedzictwa narodowego.
5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia
<p>Zakres rzeczowy przedsięwzięcia rewitalizacyjnego przedstawia się następująco:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Uporządkowanie terenu (przywrócenie naturalnej retencji, oczyszczenie cieków wodnych). – Wyznaczenie i urządzenie stref aktywności: budowa „zielonego amfiteatru” – miejsca wyznaczonego do organizowania imprez typu koncert, pokaz taneczny itp., wyposażenie go w niezbędne instalacje elektryczne, sanitarne, budowa placu zabaw dla dzieci, wyznaczenie strefy „dla młodych” oraz strefy spokoju dla osób starszych. – Poprawa dostępności Parku, wyposażenie go w infrastrukturę pomocną w poruszaniu się osobom ze specjalnymi potrzebami (m.in. tablic informacyjnych z planem Parku, w tym tablicy tyflograficznej

<p>z planem Parku, ławki z oparciem i podłokietnikami wzdłuż ścieżek, informacje wizualne, dotykowe i głosowe na temat historii Parku, flory i fauny występującej w Parku, rozmieszczone w różnych jego miejscach, zastosowanie na terenie Parku technologii wspomagających oraz asystujących np.: system dźwiękowy naprowadzający dla osób niewidomych typu system głosowy beacon lub totupoint; toalety dla osób niepełnosprawnych i ze szczególnymi potrzebami, w tym matek z małymi dziećmi).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wykonanie oświetlenia wskazującego granice stref parkowych (energooszczędne). – Wykonanie elementów małej architektury. – Wykonanie dodatkowych nasadzeń roślin przyjaznych środowisku, oszczędzających i zatrzymujących wodę. – Wykonanie systemu monitoringu wizyjnego. – Odkopanie fundamentów dawnego pałacu w celu ukazania zarysu budynku. – Przeniesienie do Parku fragmentów kolumn pochodzących ze zburzonego pałacu ze skwerku naprzeciwko kościoła pw. św. Jerzego w Biłgoraju. – Umieszczenie tablicy informacyjnej z archiwalnymi zdjęciami opowiadającymi o historii Parku. – Budowa/wyznaczenie miejsc parkingowych w pobliżu Parku dla osób niepełnosprawnych. – Ścieżki dydaktyczne wraz z infrastrukturą umożliwiającą selektywną zbiórkę odpadów komunalnych dla mieszkańców miasta, w tym dzieci i młodzieży szkolnej (zamontowanie dwóch zestawów wspomagających prowadzenie plenerowych lekcji ekologii). W skład wyposażenia wchodzić będą np.: plenerowe gry o tematyce związanej z gospodarką odpadami, pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów wraz z planszami informującymi o zasadach segregacji odpadów. 			
6. Miejsce realizacji przedsięwzięcia			
Park Stanisława Nowakowskiego, ark. 45, działki 33/2, 34, 35, 39, o łącznej powierzchni 6,4604 ha. Podobszar rewitalizacji Różnówka.			
7. Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania			
Szlaki komunikacyjne wewnątrz Parku będą dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami z możliwie najmniejszą liczbą barier architektonicznych / terenowych. W Parku zwiększona zostanie ilość miejsc wypoczynku. Obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe zostaną dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami i właściwie oznakowane. Dodatkowo teren zostanie wyposażony w tablice tyflograficzne z planem parku, informacje wizualne, dotykowe lub głosowe oraz elementy technologii wspomagających i asystujących dla osób niewidomych.			
8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
1 000 000 zł	-	8 500 000,00 zł	500 000,00 zł
Łączna wartość przedsięwzięcia			
10 000 000,00 zł			
9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrewitalizowanych obiektów służących integracji społecznej (protokoły odbioru) – 1 szt. – Liczba projektów z zakresu bioróżnorodności (ochrona powierzchni biologicznie użytkowej) – 1 szt. – Liczba nowych w pełni wyposażonych stref aktywności – 1 szt. – Powierzchnia terenów miejskich objęta monitoringiem oraz energooszczędnym oświetleniem – Liczba obiektów zabytkowych poddanych rewitalizacji – 1 szt. – Powierzchnia zrewitalizowanej przestrzeni publicznej – 6400 m² 			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości życia mieszkańców (ankiety ewaluacyjne – przed i po) – Liczba mieszkańców korzystających ze zrewitalizowanych terenów (pomiar liczby uczestników) 			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Tabela 29 Fiszka projektowa Utworzenie miejsca integracji i rekreacji w osiedlu Rapy

1. Nazwa przedsięwzięcia
Utworzenie miejsca integracji i rekreacji w osiedlu Rapy
2. Nazwa wnioskodawcy - podmiot realizujący
Gmina Miasto Biłgoraj - Urząd Miasta Biłgoraja
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych
Osiedle Rapy cechuje niska jakość przestrzeni publicznych służących integracji, rekreacji, wypoczynkowi. Czynniki takie jak: niska jakość powietrza, niski poziom dostępności usług społecznych i komercyjnych, brak w przestrzeniach publicznych udogodnień dla osób ze specjalnymi potrzebami, duże zagęszczenie budynków, bezpośrednie sąsiedztwo z drogą wojewódzką oraz torami kolejowymi generującymi duży poziom hałasu obniżają jakość życia w osiedlu. Ponadto, czynniki te utrudniają wypoczynek poza miejscem zamieszkania, zwiększają poziom wykluczenia społecznego osób z trudnościami w poruszaniu się, nie zapewnia warunków do wypoczynku dzieciom i młodzieży z tego terenu. Jednoczesne skoncentrowanie niekorzystnych zjawisk jak: najwyższy wskaźnik osób uzależnionych od alkoholu czy wysoki wskaźnik przestępstw czynią osiedle Rapy miejscem silnie koncentrującym negatywne zjawiska społeczne, koniecznym do przeprowadzenia działań zaradczych, odwracających niekorzystne zjawiska, angażujące i rozwijające młodzież w celu zmniejszenia wpływu problemowego środowiska na ich dalszy rozwój. Teren zielony będący własnością Gminy Miasto Biłgoraj przy ul. Szwajcarskiej mógłby stać się miejscem integracji mieszkańców, stanowić bazę niezbędną do przeprowadzania działań integracyjnych, kulturalnych i edukacyjnych. Przedsięwzięcie to jest komplementarne z zadaniem pn.: „Budowa ekranu akustycznego pomiędzy liniami kolejowymi 66 i 65, a osiedlem Rapy”.
4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych
Cel ogólny: <ul style="list-style-type: none"> – Stworzenie bezpiecznego miejsca integracji w osiedlu Rapy w celu nadania mu funkcji społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych. Cele uzupełniające: <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości życia mieszkańców osiedla. – Poprawa atrakcyjności osiedla jako miejsca do zamieszkania. – Poprawa jakości osiedlowych terenów zielonych służących rekreacji i wypoczynkowi. – Aktywizacja mieszkańców.
5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia
Zakres rzeczowy inwestycji przedstawia się następująco: <ol style="list-style-type: none"> 1. Uporządkowanie, wyrównanie i uprzątnięcie terenu skweru. 2. Wykonanie ogrodzenia zabezpieczającego teren od strony torów kolejowych oraz od ulicy Szwajcarskiej. 3. Wyznaczenie i zagospodarowanie stref aktywności. 4. Wykonanie niezbędnych instalacji elektrycznych i sanitarnych. 5. Wykonanie monitoringu wizyjnego. 6. Wyposażenie skweru w elementy małej infrastruktury. 7. Budowa miejsc parkingowych w pobliżu skweru dla osób niepełnosprawnych.
6. Miejsce realizacji przedsięwzięcia
Teren zielony przy ul. Szwajcarskiej, działka ark. 23 (działka 1/30). Podobszar rewitalizacji Rapy.
7. Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania
Teren zostanie zagospodarowany zgodnie z wytycznymi ustawy. Szlaki komunikacyjne nie będą zawierały barier utrudniających poruszanie się osób z niepełnosprawnościami, do odpoczynku zostaną zamontowane ławki z podłokietnikami, tablice informacyjne i elementy interaktywne będą uwzględniały potrzeby osób niewidomych i niedowidzących oraz głuchoniemych i słabosłyszących, na placu zostanie umieszczona tablica tyflograficzna. Miejsca wypoczynku będą zawierały udogodnienia dla osób z trudnościami w poruszaniu się.

8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
-	-	340 000,00 zł	60 000,00 zł
Łączna wartość przedsięwzięcia			
400 000,00 zł			
9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia zrewitalizowanych terenów służących integracji społecznej (protokoły odbioru) 300m² - Liczba nowych w pełni wyposażonych stref aktywności – 1 szt. - Powierzchnia terenów miejskich objęta monitoringiem 300m² 			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
<ul style="list-style-type: none"> - Poprawa jakości życia mieszkańców (ankiety ewaluacyjne – przed i po) - Liczba mieszkańców korzystających ze zrewitalizowanych terenów (pomiar liczby uczestników) 			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Tabela 30 Fiszka projektowa utworzenie Centrum Specjalistycznego SOS z gabinetami terapeutycznymi

1. Nazwa przedsięwzięcia:
Utworzenie Centrum Specjalistycznego SOS z gabinetami terapeutycznymi
2. Nazwa wnioskodawcy - podmiot realizujący
Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych
W celu podniesienia jakości opieki nad dzieckiem, umocnieniu rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych nad dzieckiem, optymalizacji edukacji opieki i wychowania dzieci niezbędne staje się utworzenie centrum wsparcia dla dzieci i rodzin. Utworzenie specjalistycznego ośrodka z gabinetami terapeutycznymi umożliwi udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży objętym pieczę zastępczą SOS i Programami Umocniania Rodziny „SOS Rodzinie”, których trudności w codziennym funkcjonowaniu w domu i w szkole wynikają z zaburzeń neurorozwojowych. Centrum Specjalistyczne SOS będzie funkcjonować w budynku Programu SOS Wioski Dziecięcej Biłgoraj. Należy przeprowadzić w nim modernizację, by dostosować go do pełnienia nowych funkcji oraz ułatwić korzystanie z obiektu osobom ze specjalnymi potrzebami. Centrum, we współpracy z władzami samorządowymi, będzie również wspierać dzieci i rodziny objęte pieczę zastępczą na terenie funkcjonowania Programu SOS (w przyszłości również we współpracy z OPS – rodziny z dziećmi potrzebującymi pomocy specjalistycznej).
4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych
Cele główne: <ul style="list-style-type: none"> - przekształcenie budynku mieszkalnego jednorodzinne na Centrum Specjalistyczne SOS z gabinetami terapeutycznymi, - stworzenie ośrodka pomocy specjalistycznej dla rodzin i dzieci w celu optymalizacji procesu opiekuńczo-wychowawczego nad dzieckiem i zminimalizowanie odchodzenia dzieci z ich rodzin pochodzenia. Cele uzupełniające: <ul style="list-style-type: none"> - poprawa dostępności.
5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia
Przedsięwzięcie przewiduje przekształcenie budynku nr 132F z budynku mieszkalnego jednorodzinne na budynek usługowy oraz utworzenie w nim Centrum Specjalistycznego SOS z gabinetami terapeutycznymi.

Zakres prac obejmuje: wymianę podłóg na piętrze, wyburzenie niektórych ścian, remont łazienek, wymianę drzwi wewnętrznych i zewnętrznych oraz prace elektryczne, hydrauliczne oraz wykończeniowe.

6. Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia

SOS Wioska Dziecięca w Biłgoraju ul. Zielona 132; budynek 132F.
Podobszar rewitalizacji Różnówka.

7. Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania

W zakresie dostępności architektonicznej:

- zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych modernizowanego budynku,
- instalacja urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w modernizowanym budynku, umożliwiających dostęp osób ze szczególnymi potrzebami do wszystkich pomieszczeń (w tym łazienki) oraz wykonanie podjazdu do budynku.

8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
-	-	425 000,00 zł	75 000,00 zł

Łączna wartość przedsięwzięcia

500 000,00 zł

9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):

- Liczba obiektów poddanych modernizacji – 1 szt.
- Powierzchnia obiektów poddanych modernizacji – 100 m²

Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):

Poprawa funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych (ankiety ewaluacyjne – przed i po)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Tabela 31 Fiszka projektowa Termomodernizacja budynków mieszkalnych Wioski Dziecięcej SOS wraz z zagospodarowaniem terenu obiektu

1. Nazwa przedsięwzięcia:

Termomodernizacja budynków mieszkalnych Wioski Dziecięcej SOS wraz z zagospodarowaniem terenu obiektu

2. Nazwa wnioskodawcy - podmiot realizujący

Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięcej w Polsce

3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych

Wiele domów jednorodzinnych będących placówkami opiekuńczo-wychowawczymi zostało wybudowanych w latach 70-tych i mimo sukcesywnie przeprowadzanych remontów nadal występują w nich problemy z pleśnią oraz utratą ciepła. Docieplenie budynków oraz izolacja fundamentów zlikwidują problemy z wilgocią oraz zmniejszy koszty ogrzewania obiektów. Ciągi komunikacyjne w Wiosce są mocno uszkodzone - asfalt zawiera wiele ubytków. Budowa nowych chodników, alejek, parkingów oraz placu wokół budynków zlikwiduje bariery uniemożliwiające poruszanie się osób z niepełnosprawnościami oraz poprawi komfort użytkowania infrastruktury mieszkańcom Wioski oraz pracownikom i osobom odwiedzającym obiekt.

4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych

Cele główne:

- poprawa warunków życia w Wiosce oraz poprawa efektywności energetycznej obiektów.

Cele uzupełniające:

– poprawa dostępności obiektów dla ich użytkowników.			
5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Przedsięwzięcie przewiduje izolację ścian fundamentowych i docieplenie ścian budynków mieszkalnych oraz naprawę alejek asfaltowych, parkingów i placu wokół budynków poprzez ułożenie nowej nawierzchni z kostki brukowej.			
6. Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
SOS Wioska Dziecięca w Biłgoraju ul. Zielona 132; budynki: 132A, 132B, 132C, 132D, 132E, 132G, 132H, 132I i 132J. Podobszar rewitalizacji Różnówka.			
7. Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania			
W zakresie dostępności architektonicznej:			
– ciągi komunikacyjne nie będą zawierały barier architektonicznych dla osób z trudnościami w poruszaniu się.			
8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
-	-	1 700 000,00 zł	300 000,00 zł
łącznie wartość przedsięwzięcia			
2 000 000,00 zł			
9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
– Powierzchnia zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych – 100 m ² .			
– Liczba obiektów poddanych termomodernizacji – 3 szt.			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
Poprawa jakości życia mieszkańców i pracowników Wioski (ankiety ewaluacyjne – przed i po)			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

8.2.2 Projekty społeczne programu rewitalizacji

Tabela 32 Fiszka projektowa Podniesienie konkurencyjności sektora MMŚP

1. Nazwa przedsięwzięcia
Podniesienie konkurencyjności sektora MMŚP
2. Nazwa wnioskodawcy - podmiot realizujący
Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych
Problemem obszaru rewitalizacji jest niski wskaźnik przedsiębiorczości wyrażony liczbą podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców. Wskaźnik ten dla obszaru rewitalizacji wynosi 32,10, przy średniej dla całego miasta wynoszącego 35,80. Niekorzystnie kształtuje się również dynamika rozwoju przedsiębiorczości, która jest określona relacją nowo rejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej do tych likwidowanych. Wskaźnik liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w stosunku do wyrejestrowanych dla obszaru rewitalizacji wynosi 1,85 i jest mniejszy niż średnia dla całego miasta wynosząca 2,57. Obszar rewitalizacji charakteryzuje niedostatecznie rozwinięty system usług około biznesowych wspierających rozwój małych i średnich przedsiębiorstw. Realizacja projektu przyczyni się do rozwiązania problemu aktywizacji osób niepracujących w wieku produkcyjnym i zmniejszenia poziomu bezrobocia na terenie rewitalizacji. Umożliwienie pozyskania przedsiębiorstwom kapitału na rozwój firm pozwoli na stworzenie nowych miejsc pracy, które umożliwią zatrudnienie osób niepracujących z terenu rewitalizacji. Ponadto dostarczenie kapitału na rozpoczęcie działalności gospodarczej przyczyni się do zwiększenia wskaźnika przedsiębiorczości mierzonego

liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. Rozwój przedsiębiorstw doprowadzi do podniesienia atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji jak również całego miasta, co z kolei przełoży się na podniesienie atrakcyjności miasta jako miejsca do zamieszkania.			
4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych			
Aktywizacja osób niepracujących w wieku produkcyjnym i zmniejszenie bezrobocia poprzez rozwój firm i zwiększenie ilości miejsc pracy.			
5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Udzielenie niskooprocentowanych pożyczek ze środków unijnych na rozwój istniejących firm i powstanie nowych. Zakres finansowania dotyczy zarówno pożyczek inwestycyjnych jak i inwestycyjno - obrotowych.			
6. Miejsce realizacji przedsięwzięcia			
Podobszar rewitalizacji Różnówka.			
7. Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania			
Nie dotyczy			
8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
-	25 000,00 zł	475 000,00 zł	-
Łączna wartość przedsięwzięcia			
500 000,00 zł			
9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
– Liczba przedsiębiorstw, którym udzielono finansowania zwrotnego - 4 (umowa pożyczki)			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
– Liczba utrzymanych / nowo utworzonych miejsc pracy - 3 (oświadczenie beneficjenta)			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Tabela 33 Fiszka projektowa Zielona energia dla firm

1. Nazwa przedsięwzięcia
Zielona energia dla firm
2. Nazwa wnioskodawcy - podmiot realizujący
Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych
Problemem obszaru rewitalizacji jest niski wskaźnik przedsiębiorczości wyrażony liczbą podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców. Wskaźnik ten dla obszaru rewitalizacji wynosi 32,10, przy średniej dla całego miasta wynoszącej 35,80. Niekorzystnie kształtuje się również dynamika rozwoju przedsiębiorczości, która jest określona relacją nowo rejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej do tych likwidowanych. Wskaźnik liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w stosunku do wyrejestrowanych dla

<p>obszaru rewitalizacji wynosi 1,85 i jest mniejszy niż średnia dla całego miasta wynosząca 2,57. Biłgoraj charakteryzuje niedostatecznie rozwinięty system usług około biznesowych wspierających rozwój małych i średnich przedsiębiorstw. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy jakości powietrza na terenie objętym rewitalizacją. Na terenie Biłgoraja notowane są przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężeń pyłu PM10, zwłaszcza w sezonie grzewczym. Inwestycje w OZE i termomodernizacja budynków przyczynią się do zmniejszenia emisyjności CO₂ do atmosfery, co z kolei przełoży się na poprawę jakości powietrza. Ponadto, inwestycje w odnawialne źródła energii pozwolą przedsiębiorstwom ograniczyć koszty prowadzenia działalności, co ma istotne znaczenie w aktualnej sytuacji gospodarczej.</p>			
<p>4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych</p>			
<p>Poprawa jakości powietrza, poprawa efektywności energetycznej obszaru.</p>			
<p>5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia</p>			
<p>Udzielenie niskooprocentowanych, w części umarzalnych lub w połączeniu z dotacją, pożyczek ze środków unijnych na wykorzystanie przez firmy OZE i termomodernizację budynków.</p>			
<p>6. Miejsce realizacji przedsięwzięcia</p>			
<p>Podobszar rewitalizacji Różnówka.</p>			
<p>7. Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania</p>			
<p>Nie dotyczy</p>			
<p>8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:</p>			
<p>pochodzące ze źródeł krajowych publicznych</p>	<p>pochodzące ze źródeł prywatnych</p>	<p>pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS</p>	<p>pochodzące z innych źródeł</p>
<p>-</p>	<p>25 000,00 zł</p>	<p>475 000,00 zł</p>	<p>-</p>
<p>łącznie wartość przedsięwzięcia</p>			
<p>500 000,00 zł</p>			
<p>9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>			
<p>Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba przedsiębiorstw, którym udzielono finansowania zwrotnego / mieszanego - 3 (umowa pożyczki) 			
<p>Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):</p> <ul style="list-style-type: none"> - ilość zaoszczędzonej energii w ciągu roku (MWh) - 180 (dokumentacja techniczna) 			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Tabela 34 Fiszka projektowa Program rozwoju przedsiębiorczości

<p>1. Nazwa przedsięwzięcia</p> <p>Program rozwoju przedsiębiorczości</p>
<p>2. Nazwa wnioskodawcy - podmiot realizujący</p> <p>Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.</p>
<p>3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych</p> <p>Problemem obszaru rewitalizacji jest niski wskaźnik przedsiębiorczości wyrażony liczbą podmiotów</p>

gospodarczych na 1 000 mieszkańców. Wskaźnik ten dla obszaru rewitalizacji wynosi 32,10, przy średniej dla całego miasta wynoszącej 35,80. Niekorzystnie kształtuje się również dynamika rozwoju przedsiębiorczości, która jest określona relacją nowo rejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej do tych likwidowanych. Wskaźnik liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w stosunku do wyrejestrowanych dla obszaru rewitalizacji wynosi 1,85 i jest mniejszy niż średnia dla całego miasta wynosząca 2,57. Biłgoraj charakteryzuje niedostatecznie rozwinięty system usług około biznesowych wspierających rozwój małych i średnich przedsiębiorstw. Realizacja projektu przyczyni się do rozwiązania problemu aktywizacji osób niepracujących i zmniejszy poziom bezrobocia na terenie rewitalizacji. Organizacja szkoleń dla osób bezrobotnych z zakresu jak założyć i prowadzić własną działalność będzie miała na celu zachęcić osoby bezrobotne do podjęcia działalności gospodarczej. Dzięki szkoleniom otrzymają one podstawową wiedzę, która umożliwi im prowadzenie własnej firmy. Ponadto powstanie nowych przedsiębiorstw przyczyni się do podniesienia atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji jak również całego miasta, co z kolei przełoży się na podniesienie atrakcyjności naszego regionu jako miejsca do zamieszkania.

4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych

Aktywizacja osób niepracujących i zmniejszenie bezrobocia poprzez rozwój firm i zwiększenie ilości miejsc pracy.

5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia

Organizacja szkoleń dla 3 grup po 10-15 osób z zakresu jak założyć i prowadzić własną działalność gospodarczą. Każde szkolenie obejmować będzie 70 godzin szkoleniowych.

6. Miejsce realizacji przedsięwzięcia

Podobszar rewitalizacji Różnówka.

7. Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania

Obiekty, w których przeprowadzone zostaną działania dotyczące przedsięwzięcia zapewnią:

W zakresie dostępności architektonicznej:

- wolne od barier poziomych i pionowych przestrzenie komunikacyjne budynku,
- instalacje urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, umożliwiające dostęp do wszystkich pomieszczeń,
- możliwość ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami lub ich uratowania w inny sposób.

W zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej: - na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, w zależności od potrzeb

8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
-	6 300,00 zł	35 700,00 zł	-
łącznie wartość przedsięwzięcia			
42 000,00 zł			

9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):

- Liczba szkoleń - 3 szt. (listy obecności)

Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):

- Liczba uczestników szkoleń - 30 osób (listy obecności)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Tabela 35 Fiszka projektowa Kultura w Parku Stanisława Nowakowskiego

1. Nazwa przedsięwzięcia
KULTURA w Parku Stanisława Nowakowskiego
2. Nazwa wnioskodawcy - podmiot realizujący
Biłgorajskie Centrum Kultury
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych
Problemem jest brak dostatecznego poziomu integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji. Obszar Parku Stanisława Nowakowskiego ma potencjał, który nie jest wykorzystywany przez miasto. Brak imprez oraz wydarzeń kulturalnych w Parku oraz jego kameralność sprzyja wykorzystaniu tego miejsca do spożywania alkoholu. Projekt „KULTURA w Parku Stanisława Nowakowskiego” przyczyni się do niwelacji problemów społecznych obszaru oraz aktywizacji lokalnej społeczności.
4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych
Celem głównym cyklu imprez jest integracja społeczności obszaru rewitalizacji i całego miasta poprzez zdobywanie inspiracji i pracę twórczą, popularyzację sztuki, lokalnej kultury, integracja środowiska twórców artystycznych, wymiana doświadczeń. Ważnym celem jest ożywienie miejsca (nadanie mu nowych artystycznych i kulturowych funkcji). Park Stanisława Nowakowskiego ma stać się tętniącym życiem miejscem spędzania wolnego czasu i korzystania w sposób aktywny z kultury.
5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia
<p>Przedsięwzięcie rewitalizacyjne KULTURA w Parku składa się z następujących imprez / eventów:</p> <ul style="list-style-type: none"> A. Festiwal zespołów rockowych B. Kino w Parku C. Plenery malarskie D. Podwieczorki artystyczne <p>Ad A) Festiwal zespołów rockowych ma na celu integrację mieszkańców miasta, aktywizację muzyków i zespołów młodego pokolenia oraz zwiększenie dostępu do wydarzeń kulturalnych. Sprzyjać ma również wzrostowi aktywności mieszkańców miasta (w szczególności młodych ludzi w przedziale wiekowym 16 – 35 lat) w życiu kulturalnym Biłgoraja.</p> <p>Organizacja festiwalu zespołów rockowych w Parku Stanisława Nowakowskiego ma na celu nadanie temu miejscu nowych funkcji: kulturalnej i rekreacyjnej. Teren Parku z bogatą zielenią i drzewostanem, wyposażony w infrastrukturę techniczną jest idealnym miejscem do organizowania wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych oraz wypoczynku dla mieszkańców miasta.</p> <p>Festiwal zespołów rockowych organizowany ma być corocznie, w miesiącach wakacyjnych w Parku Nowakowskiego (w amfiteatrze lub na scenie mobilnej). Uczestnikami będą młodzieżowe zespoły z Biłgoraja i okolic, grające muzykę rockową we wszelkich odmianach. Za występy będą przewidziane nagrody. Zabezpieczenie techniczne festiwalu (światło, dźwięk, obsługa) zapewni Biłgorajskie Centrum Kultury. Na potrzeby festiwalu planowane są zakupy leżaków w ilości 200 sztuk oraz konsoli do realizacji dźwięku.</p> <p>Ad. B) Kino w Parku ma na celu integrację mieszkańców miasta, zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży i rodzin, aktywizację osób starszych (w szczególności mieszkających w pobliżu) oraz zwiększenie dostępu do wydarzeń kulturalnych. Służyć ma również wzrostowi aktywności mieszkańców miasta w życiu kulturalnym i społecznym.</p> <p>Organizacja kina plenerowego w Parku Stanisława Nowakowskiego ma na celu nadanie temu miejscu nowych funkcji: kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjnej. Teren Parku z bogatą zielenią i drzewostanem, wyposażony w infrastrukturę techniczną jest dobrym miejscem do organizowania seansów filmowych w plenerze. Cykliczne seanse i systematyczna obecność widzów przyczynią się do promocji tego miejsca oraz do wzrostu liczby odwiedzających i wypoczywających tu osób. Kino w parku organizowane będzie w okresie wiosenno-letnim. Do realizacji zadania potrzebny będzie zakup sprzętu: dmuchanego ekranu, projektora umożliwiającego projekcję filmów w plenerze, przy braku całkowitego zaciemnienia. Planowane są projekcje filmów dla szerokiej grupy odbiorców, by zachęcić do przyjscia na seans całe rodziny.</p> <p>Ad. C) Plenery malarskie mają na celu aktywizację osób starszych oraz zwiększenie dostępu do wydarzeń kulturalnych. Plenery będą sprzyjać również wzrostowi aktywności mieszkańców miasta w życiu kulturalnym oraz umożliwiać im realizację pasji i zainteresowań artystycznych pod okiem instruktora plastyki.</p>

Plenery malarskie mają na celu wykorzystanie uroków tego miejsca do działalności artystycznej. Teren Parku z bogatą zielenią i drzewostanem oraz elementami starej architektury jest wymarzone miejsce dla twórczości malarskiej. Rewitalizacja Parku stworzy miejsce spotkań kulturalnych, edukacyjnych i rekreacyjnych dla mieszkańców miasta.

Organizacja plenerów malarskich zakłada dwa spotkania w ciągu roku dla osób dorosłych, które chcą rozpocząć lub rozwijać swoje zainteresowania malarstwem. Pod okiem instruktora plastyki będzie można namalować (naskicować lub użyć innej techniki) np. pejzaż, portret, martwą naturę itp. Przygotowane zostaną stanowiska pracy (sztalugi, stoliki) oraz zapewnione materiały plastyczne (zgodnie ze zgłoszonymi potrzebami uczestników).

Finałem działania będzie wystawa prac uczestników plenerów w galerii Biłgorajskiego Centrum Kultury połączona z uroczystym wernisażem. Częstotliwość spotkań oraz kontynuacja działań uzależnione będą od oczekiwań uczestników plenerów.

Ad. D) Podwieczorki artystyczne mają na celu integrację mieszkańców miasta, aktywizację osób starszych oraz zwiększenie dostępu do wydarzeń kulturalnych. Sprzyjać mają także wzrostowi aktywności mieszkańców miasta w życiu kulturalnym jako publiczność, ale też jako wykonawcy i autorzy spotkań, koncertów, spektakli. Organizacja imprez artystycznych w ramach Podwieczorków artystycznych w Parku Stanisława Nowakowskiego ma na celu nadanie temu miejscu nowych funkcji: kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjnej. Teren Parku z bogatą zielenią i drzewostanem, wyposażony w infrastrukturę techniczną jest idealnym miejscem do organizowania wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych oraz wypoczynku dla mieszkańców miasta. Planowane są spotkania ze znanymi osobami (twórcy kultury, dziennikarze, sportowcy), występy amatorskich zespołów Biłgorajskiego Centrum Kultury (Grupa Folklorystyczna Pokolenia, Kapela Wygibusy, Big Band, Orkiestra Dęta im. Czesława Nizia, Męski Chór Ziemi Biłgorajskiej Echo, Klubów Seniora: Złota Jesień, Złoty Wiek, Belferki), koncerty i spektakle zapraszanych artystów zawodowych, pociągówki.

Podwieczorki artystyczne będą miejscem prezentacji wydarzeń artystycznych i edukacyjnych dla instytucji kulturalno-społecznych współpracujących z BCK w organizacji życia kulturalnego miasta (Uniwersytet Trzeciego Wieku, Biłgorajskie Towarzystwo Literackie, Biłgorajskie Towarzystwo Regionalne, Młodzieżowy Dom Kultury, Muzeum Ziemi Biłgorajskiej, Gminny Ośrodek Kultury, organizacje pozarządowe i inne zainteresowane osoby).

6. Miejsce realizacji przedsięwzięcia

Park Stanisława Nowakowskiego w Biłgoraju.

Podobszar rewitalizacji Różnówka.

7. Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania

Imprezy mają charakter otwarty, a organizowane są w przestrzeni publicznej dostępnej dla osób z niepełnosprawnościami. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności nie będą wykluczone z udziału w organizowanej ofercie społeczno-kulturalnej, na które wstęp będzie otwarty dla wszystkich grup odbiorców.

8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
-	-	425 000,00 zł	75 000,00 zł

łącznie wartość przedsięwzięcia

500 000,00 zł

9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):

- Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach – 2 000 os./rok
- Liczba zakupionego sprzętu i wyposażenia – 3

Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):

- Liczba organizowanych wydarzeń – 4 wydarzenia/rok, w zależności od sytuacji epidemiologicznej kraju

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Tabela 36 Fiszka projektowa Program pomocy rodzinie

1. Nazwa przedsięwzięcia			
Program pomocy rodzinie			
2. Nazwa wnioskodawcy - podmiot realizujący			
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biłgoraju			
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych			
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych rodziców oznacza sytuację, w której rodzice lub opiekunowie nie sprawują odpowiedniej opieki nad dziećmi lub nie chcą wypełniać swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci w sposób społecznie akceptowalny. W związku z powyższym niezbędne jest zapewnienie rodzinie wsparcia, pomocy, objęcie działaniami profilaktycznymi. Pozwoli to na odbudowę prawidłowych relacji w rodzinie oraz wzmocni właściwe postawy rodzicielskie. Niezbędne jest także zwiększenie kompetencji osób i instytucji działających w obszarze wspierania rodziny.			
4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych			
Cel ogólny: Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem. Cele szczegółowe:			
<ul style="list-style-type: none"> – Wzmocnienie kompetencji rodzicielskich. – Rozwijanie w rodzinie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych. – Podnoszenie świadomości w zakresie funkcjonowania rodziny. – Zwiększenie kompetencji osób i instytucji działających w obszarze wspierania rodziny. 			
5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
<ul style="list-style-type: none"> – Poradnictwo psychologiczne dla rodziców i dzieci. – Warsztaty dla rodziców. – Szkolenia z zakresu systemu wspierania rodziny i opieki nad dzieckiem dla osób i instytucji działających w obszarze wspierania rodziny. 			
6. Miejsce realizacji przedsięwzięcia			
Budynek przy ul. Lubelskiej 16 w Biłgoraju, inna lokalizacja wskazana przez Burmistrza Miasta Biłgoraja. Podobszar rewitalizacji Różnówka.			
7. Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania			
Obiekty, w których przeprowadzone zostaną działania dotyczące przedsięwzięcia zapewnią: W zakresie dostępności architektonicznej:			
<ul style="list-style-type: none"> – wolne od barier poziomych i pionowych przestrzenie komunikacyjne budynku, – instalacja urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, umożliwiające dostęp do wszystkich pomieszczeń, – możliwość ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami lub ich uratowania w inny sposób. – W zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej: - na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, w zależności od potrzeb 			
8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł

3 000,00 zł	-	12 000,00 zł	-
Łączna wartość przedsięwzięcia			
15 000,00 zł			
9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
<ul style="list-style-type: none"> - Liczba przeprowadzonych warsztatów, szkoleń – 10 szt. - Liczba uczestników warsztatów / szkoleń – 150 osób - Liczba godzin specjalistycznego poradnictwa – 50 			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób przeszkolonych w zakresie spraw opiekuńczo – wychowawczych – 50. 			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Tabela 37 Fiszka projektowa Program Profilaktyczny: Stop uzależnieniom!

1. Nazwa przedsięwzięcia:
Program profilaktyczny: Stop uzależnieniom!
2. Nazwa wnioskodawcy - podmiot realizujący
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biłgoraju
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych
Alkohol to najbardziej rozpowszechniona substancja psychoaktywna używana przez dorosłych i młodzież. Upijanie się stanowi duży problem, bardzo często uzależnienie spowodowane jest zbyt wczesnym spróbowaniem alkoholu. Jak wynika z obserwacji dzieci, młodzież, jak i rodzice, nauczyciele oraz osoby działające w obszarze problematyki uzależnień potrzebują wsparcia w związku ze wzrastającymi zagrożeniami najbliższego otoczenia. Podejmowane działania profilaktyczne pozwolą na ograniczenie i redukcję czynników wpływających na sięganie po używki, w tym alkohol oraz podniesienie świadomości społecznej na temat uzależnień. Posiłkując się danymi MOPS w Biłgoraju, wskaźnik liczby osób uzależnionych od alkoholu na 1 000 mieszkańców na obszarze rewitalizacji wynosi 7,41 i jest większy niż średnia dla całego miasta, wynoszący 2,73. Na obszarze rewitalizacji, którego odsetek liczby mieszkańców względem całości wynosi 6,05%, zarejestrowanych jest aż 16,44% ogólnej liczby osób uzależnionych na terenie miasta.
4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych
Cel ogólny:
<ul style="list-style-type: none"> - Zintensyfikowanie działań profilaktycznych koncentrujących się na wzmacnianiu czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu stylowi życia.
Cele szczegółowe:
<ul style="list-style-type: none"> - Ograniczenie i redukcję wpływu czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezintegrują zdrowy styl życia. - Podnoszenie wiedzy wśród dzieci, nauczycieli, rodziców oraz osób z instytucji zajmujących się problemem uzależnień na temat rodzajów uzależnień, skutków zdrowotnych, moralnych i prawnych zażywania alkoholu oraz środków psychoaktywnych
5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia
Zakres rzeczowy:
<ul style="list-style-type: none"> - Spotkania, pogadanki np.: z policjantem, psychologiem, pedagogiem, osobami pracującymi z osobami uzależnionymi. - Warsztaty profilaktyczne nt. uzależnień dla dzieci i młodzieży. - Szkolenia dla nauczycieli i osób pracujących z osobami uzależnionymi. - Dystrybucja zakupionych materiałów profilaktycznych z zakresu uzależnień
6. Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia
Szkoła Podstawowa nr 1 w Biłgoraju, Szkoła Podstawowa Nr 4 w Biłgoraju, budynek przy ul. Lubelskiej 16

w Biłgoraju, MOPS w Biłgoraju. Podobszar rewitalizacji Różnówka.			
7. Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania			
<p>Obiekty, w których przeprowadzone zostaną działania dotyczące przedsięwzięcia zapewnią:</p> <p>W zakresie dostępności architektonicznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wolne od barier poziomych i pionowych przestrzenie komunikacyjne budynku, – instalacja urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, umożliwiające dostęp do wszystkich pomieszczeń, – możliwość ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami lub ich uratowania w inny sposób. – W zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej: - na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, w zależności od potrzeb 			
8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
3 000,00 zł	-	12 000,00 zł	-
Łączna wartość przedsięwzięcia			
15 000,00 zł			
9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
<ul style="list-style-type: none"> – Liczba przeprowadzonych akcji profilaktycznych – 10 szt. – Liczba uczestników akcji profilaktycznych – 500 osób 			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób przeszkolonych w zakresie negatywnego wpływu uzależnień – 50 			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Tabela 38 Fiszka projektowa Bezpieczeństwo to podstawa

1. Nazwa przedsięwzięcia:
Bezpieczeństwo to podstawa
2. Nazwa wnioskodawcy - podmiot realizujący
Gmina Miasto Biłgoraj - Urząd Miasta Biłgoraja
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych
<p>Obszar rewitalizacji jest miejscem o szczególnej koncentracji przestępczości. Jest to jedna z ważniejszych okoliczności mających wpływ na jakość życia mieszkańców. Wskaźnik liczby przestępstw na 1 000 mieszkańców wynosi 48,77, przy średniej dla miasta wynoszącej 16,24. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji zmagają się w dużym stopniu ze zjawiskiem przemocy. Wskaźnik liczby osób doznających przemocy na 1 000 mieszkańców (dane OPS) wynosi 3,70, podczas gdy średnia dla całego Miasta wynosi 1,98. Ogólnie liczba ofiar przemocy w 2021 roku w Biłgoraju wyniosła 53, w tym 6 (11,3%) dotyczy obszaru rewitalizacji. Przemocy sprzyja sytuacja rodzinna i mieszkaniowa osób tam zamieszkujących, połączona często z bezrobociem i ubóstwem. Obszar rewitalizacji jest również w sposób szczególnie dotknięty problemem braku bezpieczeństwa drogowego. Na obszarze rewitalizacji notuje się wyższy od średniej wskaźnik liczby zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców. Wskaźnik ten wynosi 16,05, podczas gdy średnia dla miasta wynosi 7,8. Dla podobszaru Rapy wartość ta wynosi 16,26, a dla podobszaru Różnówka to 15,99. W osiedlu Różnówka znajduje się szkoła podstawowa bezpośrednio usytuowana przy ruchliwej ulicy. Przejścia dla pieszych są słabo oświetlone oraz nie mają sygnalizacji świetlnej, co stwarza niebezpieczeństwo dla dzieci.</p>

4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych			
Celem jest poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez:			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawę widoczności pieszych i rowerzystów. 2. Poprawę wiedzy na temat przepisów ruchu drogowego. 3. Poprawę świadomości bezpiecznego użytkowania dróg (akcja przeprowadzana w szkołach). 4. Budowanie w rodzicach świadomości na temat ich ważnej roli jaką spełniają w codziennej edukacji dzieci, również w zakresie właściwego zachowania się w ruchu miejskim. 			
5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Przedmiotem projektu jest edukacja w dziedzinie bezpieczeństwa ruchu drogowego, tworzenie narzędzi pomocnych w zdobywaniu wiedzy oraz prezentowanie dobrych praktyk.			
Celem jest poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez:			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Akcję promocyjną poprawiającą widoczność na drodze, opracowanie znaku poprawiającego widoczność pieszych i rowerzystów, happening bezpieczeństwa. 2. Poprawa wiedzy na temat przepisów ruchu drogowego poprzez realizację publicznych konkursów z wiedzy o ruchu drogowym. 3. Akcje w szkołach promujące bezpieczne korzystanie z dróg. 4. Kursy pierwszej pomocy, 5. Szkolenia, prelekcje, akcje promocyjne poprawiające bezpieczeństwo na drogach. 			
6. Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Podobszar rewitalizacji Rapy - miejsca otwarte / publiczne, budynki miejskie			
7. Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania			
Obiekty, w których przeprowadzone zostaną działania dotyczące przedsięwzięcia zapewnią:			
W zakresie dostępności architektonicznej:			
<ul style="list-style-type: none"> – wolne od barier poziomych i pionowych przestrzenie komunikacyjne, – instalacje urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynkach, umożliwiające dostęp do wszystkich pomieszczeń, – możliwość ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami lub ich uratowania w inny sposób. 			
W zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej: - wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, w zależności od potrzeb.			
8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
3 000,00 zł	3 000,00 zł	11 000,00 zł	3 000,00 zł
łącznie wartość przedsięwzięcia			
20 000,00 zł			
9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
<ul style="list-style-type: none"> – Liczba akcji dotyczących bezpieczeństwa – 10 szt. – Liczba materiałów promocyjnych zwiększających bezpieczeństwo – 1 500 szt. 			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób przeszkolonych, biorących udział w przedsięwzięciach edukacyjnych – 150 osób 			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Tabela 39 Fiszka projektowa Inkubator Społecznej Przedsiębiorczości

1. Nazwa przedsięwzięcia:
Inkubator Społecznej Przedsiębiorczości
2. Nazwa wnioskodawcy - podmiot realizujący
Gmina Miasto Biłgoraj - Urząd Miasta Biłgoraja
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych
<p>Problemem obszaru rewitalizacji jest długotrwałe bezrobocie (dotyczy osób poszukujących pracy przez okres 12 miesięcy i dłużej). Liczba osób długotrwałe bezrobotnych na obszarze rewitalizacji wynosi 44, co stanowi 14% ogółu długotrwałe bezrobotnych w mieście. Wskaźnik liczby osób długotrwałe bezrobotnych na 1 000 mieszkańców wynosi 14,01, przy średniej dla miasta wynoszącej 11,72.</p> <p>Przyczyn takiego stanu należy upatrywać w:</p> <ul style="list-style-type: none"> – występowaniu zjawiska dziedziczenia bezrobocia, – nieadekwatności posiadanego zawodu do aktualnych potrzeb rynkowych, – odpływie ludzi młodych i wykształconych z miasta.
4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych
<p>Celem projektu jest pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców obszarów rewitalizacji w ramach organizacji pozarządowych oraz wsparcie w tworzeniu i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej. Inkubator oferuje wsparcie merytoryczne i infrastrukturalne dla stowarzyszeń, fundacji i grup inicjatywnych działających na terenie miasta Biłgoraja.</p> <p>W szczególności projekt zakłada wsparcie dla:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podmiotów ekonomii społecznej zarejestrowanych na terenie miasta Biłgoraja, zwłaszcza działających nie dłużej niż 2 lata, – instytucji rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej, – mieszkańców Biłgoraja zainteresowanych działalnością podmiotów ekonomii społecznej, – grup nieformalnych, które zamierzają podejmować działania pro społeczne. <p>Projekt przyczyni się do pobudzenia aktywności podmiotów ekonomii społecznej w Biłgoraju, przez to wzrost liczby inicjatyw społecznych i gospodarczych, zwłaszcza na obszarze rewitalizacji.</p>
5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia
<p>Zakres usług świadczonych będzie obejmował m.in. poradnictwo i szkolenia, doradztwo, obsługę biurową, czy też konsulting. W ramach wsparcia infrastrukturalnego inkubator zapewni zaplecze biurowe, dostęp do lokalu oraz sprzęt multimedialny, jak również miejsce na serwerze do utworzenia własnej strony www.</p> <p>Usługi jakie będą świadczone w ramach inkubatora:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poradnictwo i informacje, – doradztwo specjalistyczne w zakresie księgowości, prawa, marketingu, – szkolenia, – wsparcie infrastrukturalne: zaplecze biurowe, dostęp do lokalu, sprzęt multimedialny,
6. Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia
Miejsce wskazane przez organizatora. Podobszar rewitalizacji Różnówka.
7. Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania
<p>Obiekty, w których przeprowadzone zostaną działania dotyczące przedsięwzięcia zapewnią:</p> <p>W zakresie dostępności architektonicznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wolne od barier poziomych i pionowych przestrzenie komunikacyjne budynku, – instalacje urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, umożliwiające dostęp do wszystkich pomieszczeń, – możliwość ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami lub ich uratowania w inny sposób. – W zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej: - na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, w zależności od potrzeb

8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
-	-	85 000,00 zł	15 000,00 zł
Łączna wartość przedsięwzięcia			
100 000,00 zł			
9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wspartych inicjatyw oddolnych mieszkańców w kierunku ekonomii społecznej – 20 szt. - Liczba szkoleń dla podmiotów ekonomii społecznej – 20 szt. - Liczba godzin specjalistycznego wsparcia – 100 h 			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):			
<ul style="list-style-type: none"> - Liczba utworzonych podmiotów ekonomii społecznej – 3 szt. 			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Tabela 40 Fiszka projektowa Biłgorajski Klub Wolontariatu

1. Nazwa przedsięwzięcia:
Biłgorajski Klub Wolontariatu
2. Nazwa wnioskodawcy - podmiot realizujący
Gmina Miasto Biłgoraj - Urząd Miasta Biłgoraja
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych
Na podstawie diagnozy lokalnego środowiska, pracownicy MOPS w Biłgoraju uzyskali informację w zakresie potrzeb młodzieży zamieszkałej na terenie Biłgoraja. Z uzyskanych informacji wynika, że na terenie miasta brakuje miejsc, w których młodzież mogłaby się spotykać, rozwijać zainteresowania, aktywnie i konstruktywnie spędzać czas, uzyskiwać rzetelną wiedzę na temat problemów z jakimi się spotykają. W odpowiedzi na powyższą diagnozę planuje się powołanie Klubu Wolontariatu, który będzie zrzeszał w jednym miejscu szkolne kluby wolontariackie, stowarzyszenia i osoby indywidualne z terenu miasta działające na rzecz osób potrzebujących.
4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych
Celem klubu jest zaangażowanie osób w każdym wieku (młodzież szkolna, osoby dorosłe, stowarzyszenia) do świadomej, dobrowolnej i nieodpłatnej pomocy innym, aktywne działanie w obszarze pomocy osobom potrzebującym, a także wypracowanie systemu włączania do działań o charakterze wolontariatu i wykorzystanie umiejętności i zapału w pracach na rzecz potrzebujących. Wolontariusze będą w sposób szczególny angażowani do działań / akcji społecznych realizowanych na terenie Parku Nowakowskiego w Biłgoraju.
5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia
Przedsięwzięcie przewiduje wyposażenie sali spotkań dla wolontariuszy. Dodatkowo w jego ramach planowane są m.in. obchody Międzynarodowego Dnia Wolontariusza, szkolenia dla wolontariuszy, udział wolontariuszy w spotkaniach integracyjnych oraz organizację wydarzeń społecznych i świąt, akcji dobroczynnych.
6. Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia

Miejsce wskazane przez organizatora. Podobszar rewitalizacji Rapy.			
7. Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania			
<p>Obiekty, w których przeprowadzone zostaną działania dotyczące przedsięwzięcia zapewnią:</p> <p>W zakresie dostępności architektonicznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wolne od barier poziomych i pionowych przestrzenie komunikacyjne budynku, – instalacje urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, umożliwiające dostęp do wszystkich pomieszczeń, – możliwość ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami lub ich uratowania w inny sposób. <p>W zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej: - na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, w zależności od potrzeb</p>			
8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
15 000,00 zł	15 000,00 zł	65 000,00 zł	15 000,00 zł
łączna wartość przedsięwzięcia			
100 000,00 zł			
9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
<p>Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba zaangażowanych wolontariuszy - 15 osób – Liczba wyposażonych sal dla wolontariuszy - 1 			
<p>Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba zorganizowanych akcji na obszarze rewitalizacji - 10 szt. 			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Tabela 41 Fiszka projektowa Cykl warsztatów dla dzieci i młodzieży

1. Nazwa przedsięwzięcia:
Cykl warsztatów dla dzieci i młodzieży
2. Nazwa i forma prawna wnioskodawcy
Gmina Miasto Biłgoraj - Urząd Miasta Biłgoraja
3. Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia np. redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, aktywizacja osób starszych
Mieszkańcy osiedla Różnówka nie są dostatecznie zintegrowani. Wykorzystanie terenu Parku Stanisława Nowakowskiego w celach dydaktycznych oraz kulturalnych sprawi, że dana przestrzeń stanie się centrum integracji miejscowej społeczności. Cykl warsztatów zaangażuje lokalną społeczność wokół wspólnego przedsięwzięcia oraz wyrobi świadomość, że każdy mieszkaniec odpowiada za kształtowanie miejsca w jakim żyje. Warsztaty dla dzieci będą wspomagały rozwój intelektualny oraz zaspokajały ciekawość najmłodszych. Warsztaty rodzinne wpłyną na odbudowę prawidłowych relacji w rodzinie oraz wzmocnią właściwe postawy rodzicielskie jak i pomogą w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców. Warsztaty dla młodzieży ukierunkują młodych ludzi na działania w obszarze kultury, edukacji oraz kreatywności stwarzając możliwość rozwoju oraz pogłębiania wiedzy, jak i otwarcia na nowe perspektywy.
4. Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych
Cel ogólny:
– integracja społeczna dzieci, młodzieży i rodziców.

Cele uzupełniające: <ul style="list-style-type: none"> – podejmowanie wspólnych przedsięwzięć w celu aktywizacji mieszkańców, – wzmocnienie więzi rodzinnych oraz rozwijanie w rodzinie umiejętności opiekuńczo -wychowawczych, – poprawa jakości życia w osiedlu, – edukacja ekologiczna. 			
5. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia			
Cykl warsztatów dzieli się na: <ol style="list-style-type: none"> 1. Warsztaty rodzinne – wspólne kreowanie przestrzeni, 2. Warsztaty dla dzieci 5-10 lat – warsztaty tematyczne, poznawanie świata. 3. Warsztaty dla młodzieży - warsztaty tematyczne, poznawanie świata i ludzi. 			
Ad. 1. Warsztaty rodzinne będą skupiać się na wspólnych przedsięwzięciach społecznych rodziców oraz dzieci. Połączone z edukacją przyrodniczą oraz inicjatywami społecznymi pomogą kształtować świadomość młodych ludzi dotyczącą wpływu i odpowiedzialności człowieka za najbliższe otoczenie. W ramach warsztatów rodziny będą wykonywać drobne projekty służące lokalnej społeczności (np. skrzynki na kwiatki, rabatki itd. w zależności od pomysłowości uczestników warsztatów). Pogłębianie relacji w rodzinie przez wspólne zaangażowanie w projekty społeczne wzmocni właściwe postawy rodzicielskie oraz pomoże rozwijać umiejętności opiekuńczo-wychowawcze rodziców.			
Ad. 2. Warsztaty dla dzieci będą miały na celu zaprezentowanie zagadnień z różnych dziedzin życia, począwszy od uprawy ogródka, przez prezentację różnych instrumentów muzycznych, do zachowań savoir-vivre. Warsztaty tematyczne z udziałem różnych gości prezentujących zagadnienia z ich dziedzin, nauka nowych umiejętności oraz zajęcia wspierające kreatywność mają na celu wspomóc rozwój intelektualny najmłodszych oraz zaciekać ich różnymi dziedzinami życia, z którymi nie mieli nigdy styczności. Wszystko będzie przeprowadzone w formie zabawy i ciekawych prezentacji, w których dzieci będą mogły brać czynny udział.			
Ad. 3 Warsztaty dla młodzieży będą miały na celu zaprezentowanie zagadnień z różnych dziedzin życia, aby młodzi ludzie otworzyli się na nowe perspektywy. Warsztaty tematyczne z udziałem różnych gości prezentujących zagadnienia z ich dziedzin, nauka nowych umiejętności oraz zajęcia wspierające kreatywność mają na celu wspomóc rozwój intelektualny i społeczny młodzieży. Otwarcie na nowe perspektywy szczególnie dobrze wpłynie na młodzież, która przebywa w środowiskach o silnej koncentracji problemów społecznych.			
6. Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia			
Park Stanisława Nowakowskiego w Biłgoraju. Podobszar rewitalizacji Różnówka.			
7. Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania			
W obiekcie, w którym przeprowadzone zostanie przedsięwzięcie zapewnione zostaną: W zakresie dostępności architektonicznej: <ul style="list-style-type: none"> – wolne od barier poziomych i pionowych przestrzenie komunikacyjne, W zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej: - na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, w zależności od potrzeb			
8. Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
-	-	170 000,00 zł	30 000,00 zł
Łączna wartość przedsięwzięcia			
200 000,00 zł			
9. Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru): <ul style="list-style-type: none"> – Liczba warsztatów (dokumentacja fotograficzna, umowy z wykonawcami) - 6 – Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach (dokumentacja fotograficzna) - 20 			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru): <ul style="list-style-type: none"> – Zwiększona aktywność mieszkańców (liczba imprez odbywających się w parku) - 6 			

- Zwiększona aktywność mieszkańców (liczba inicjatyw społecznych) - 3- Poprawa jakości życia mieszkańców (ankiety ewaluacyjne – przed i po)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

8.3 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poza przedsięwzięciami podstawowymi, możliwa jest również na terenie miasta realizacja przedsięwzięć uzupełniających, które dopuszczają realizację działań zlokalizowanych poza obszarem rewitalizacji. Powinny one jednak stanowić niezbędne uzupełnienie działań podejmowanych wewnątrz obszaru rewitalizacji. Na etapie wdrażania GPR nie są znane zakresy oraz ramy finansowe działań uzupełniających. Jednak główna ich idea będzie wpisywać się w cele i kierunki GPR, przez co planowane działania przyczynią się do zwiększenia poziomu integracji i aktywności społecznej mieszkańców oraz pociągną za sobą szereg innych korzyści o charakterze gospodarczym, środowiskowym oraz przestrzenno-funkcyjnym. Działania te mogą być podjęte zarówno przez instytucje publiczne jak i organizacje pozarządowe i przedsiębiorców. Powinny uzupełniać lub podtrzymywać efekty przedsięwzięć prowadzonych na obszarze rewitalizacji. W związku z powyższym, w ramach interwencji rewitalizacyjnej na terenie gminy mogą być wdrażane także projekty uzupełniające oraz komplementarne do podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ukierunkowane w szczególności na:

- Podniesienie konkurencyjności sektora MMSp na obszarze rewitalizacji oraz w całym mieście.
- Budowa lub przebudowa niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej (np. wiaty, parki, place zabaw, skwery, oświetlenie, boiska).
- Działania rekreacyjne, sportowe z zakresu kultury fizycznej realizowane na obszarze rewitalizacji,
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznych, w tym roboty budowlane w obiektach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia w celu zaspokajania różnych potrzeb społeczności lokalnej.
- Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej, likwidacja niskiej emisji poprzez wymianę lub modernizację indywidualnych źródeł ciepła oraz budowę instalacji OZE w modernizowanych energetycznie budynkach.
- Działania na rzecz zachowania elementów lokalnego dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, w tym przebudowa niekomercyjnej infrastruktury społeczno-kulturalnej.
- Akcje edukacyjne we współpracy z instytucjami rynku pracy i otoczenia przedsiębiorczości kształtujące postawy przedsiębiorcze.
- Integracja i aktywizacja mieszkańców oraz zwiększenie ich partycypacji w życiu publicznym.

9. Wiązki projektowo – problemowe w programie rewitalizacji

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono wiązki projektowe w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022 – 2028. Każda wiązka projektowa jest połączeniem przedsięwzięcia inwestycyjnego oraz społecznego. Jednocześnie każda wiązka projektowa odnosi się do zdefiniowanego problemu, który w swym założeniu powinna zniwelować. GPR Gminy Miasto Biłgoraj zawiera sześć wiązek projektowych.

Tabela 42 Wiązki projektowe i zdiagnozowane problemy, które mają zniwelować

Obszar	Wiązka projektowa	Nr	Projekty infrastrukturalne	Nr	Projekty miękkie / społeczne	Problem
Różnówka	I	1	Zagospodarowanie terenu Arboretum na skwer społeczny.	9	Podniesienie konkurencyjności sektora MMŚP.	PI 1. Niedostosowanie przestrzeni publicznych (zwłaszcza terenów zielonych) do potrzeb i oczekiwań społecznych, a zwłaszcza grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. PS 1. Niski wskaźnik przedsiębiorczości. PS 2. Niska aktywności społeczna wyrażona liczbą organizacji pozarządowych oraz aktywności społecznej.
				10	Zielona energia dla firm.	
Różnówka	II	3	Rewitalizacja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka - Wesola - Parkowa – Polna w Biłgoraju.	13	Program pomocy rodzinie.	PI 2. Występowanie obszarów zabudowanych o dużym nasileniu problemów infrastrukturalnych i środowiskowych. PS 3. Funkcjonowanie grup / osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, problemy osób i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym PS 4 Niski poziom bezpieczeństwa publicznego.
		2	Koncepcja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka - Wesola - Parkowa – Polna w Biłgoraju.	14	Program profilaktyczny: Stop uzależnieniom!	
Rapy	III	4	Budowa ekranu akustycznego pomiędzy liniami kolejowymi 66 i 65, a osiedlem Rapy.	15	Bezpieczeństwo to podstawa.	PI 1. Niedostosowanie przestrzeni publicznych (zwłaszcza terenów zielonych) do potrzeb i oczekiwań społecznych, a zwłaszcza grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. PS 4 Niski poziom bezpieczeństwa publicznego.
Różnówka	IV	5	Rewitalizacja Parku Stanisława Nowakowskiego w Biłgoraju.	12	KULTURA w Parku Stanisława Nowakowskiego.	PI 1. Niedostosowanie przestrzeni publicznych (zwłaszcza terenów zielonych) do potrzeb i oczekiwań społecznych, a zwłaszcza grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. PS 2. Niska aktywności społeczna wyrażona liczbą organizacji pozarządowych oraz aktywności społecznej. PS 3. Funkcjonowanie grup / osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, problemy osób i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.
				18	Cykl warsztatów dla dzieci i młodzieży.	

Obszar	Wiązka projektowa	Nr	Projekty infrastrukturalne	Nr	Projekty miękkie / społeczne	Problem
Rapy	V	6	Utworzenie miejsca integracji i rekreacji na osiedlu Rapy.	17	Biłgorajski Klub Wolontariatu.	<p>PI 1. Niedostosowanie przestrzeni publicznych (zwłaszcza terenów zielonych) do potrzeb i oczekiwań społecznych, a zwłaszcza grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>PS 2. Niska aktywności społeczna wyrażona liczbą organizacji pozarządowych oraz aktywności społecznej.</p> <p>PS 3. Funkcjonowanie grup / osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, problemy osób i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>PS 4 Niski poziom bezpieczeństwa publicznego.</p>
Różnówka	VI	7	Utworzenie Centrum Specjalistycznego SOS z gabinetami terapeutycznymi.	11	Program rozwoju przedsiębiorczości.	<p>PI 2. Występowanie obszarów zabudowanych o dużym nasileniu problemów infrastrukturalnych i środowiskowych.</p> <p>PS 1 Niski wskaźnik przedsiębiorczości.</p> <p>PS 3. Funkcjonowanie grup / osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, problemy osób i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>
		8	Termomodernizacja budynków mieszkalnych Wioski Dziecięcej SOS wraz z zagospodarowaniem terenu obiektu.	16	Inkubator społecznej przedsiębiorczości.	

Źródło: opracowanie własne

10. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych

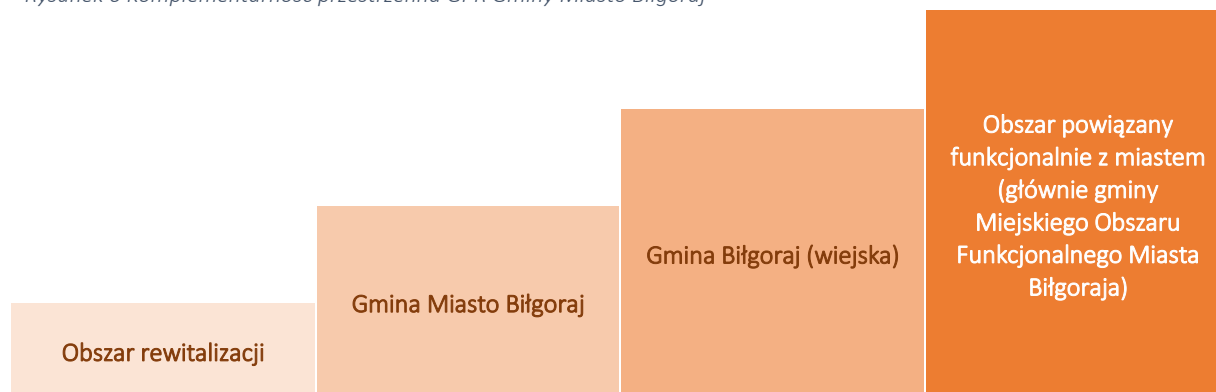
Komplementarność stanowi istotny element budowy GPR. Wskazuje na wzajemne powiązania pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Zapewnienie powiązań pomiędzy tymi przedsięwzięciami skutkować będzie efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Komplementarność rozpatrywana jest na poziomie pięciu aspektów: przestrzennego, problemowego, proceduralno - instytucjonalnego, międzyokresowego i źródeł finansowania.

10.1 Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 opiera się przede wszystkim na uwzględnieniu ciągłości przestrzeni i relacji przestrzennych z pozostałymi częściami miasta oraz powiązania przede wszystkim z obszarem Gminy wiejskiej Biłgoraj, jak i w szerszym ujęciu z obszarami powiązаныmi funkcjonalnie z miastem Biłgoraj (mowa tu o gminach powiatu biłgorajskiego).

Zgodnie z zapisami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego (zał. nr 1 do Uchwały nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r.) Gmina Miasto Biłgoraj wraz z jej obszarami funkcjonalnymi zakwalifikowane zostało jako ogniwo koncentracji ludności, funkcji gospodarczych i społecznych. W ramach policentrycznej struktury systemu osadniczego, zgodnie z KPZK 2030 miasto Biłgoraj pełni ważną rolę w zakresie funkcji sektora publicznego. Powiązania przestrzenne wyartykułowane w Planie będą miały zastosowanie również w ramach prowadzonej rewitalizacji.

Rysunek 6 Komplementarność przestrzenna GPR Gminy Miasto Biłgoraj

Źródło: opracowanie własne

łącznie obszar rewitalizacji w Gminie Miasto Biłgoraj **ma powierzchnię 43,61 ha stanowiącą 2,1%** powierzchni miasta i jest zamieszkaný przez 1 620 osób stanowiących 6,04 % ludności Biłgoraja.

Założeniem dla realizacji projektów w ramach programu rewitalizacji jest zasada rozwiązywania problemów na miejscu czy w miejscu ich występowania, czy generowania.

Komplementarność przestrzenna Gminnego Programu Rewitalizacji zapewniona jest poprzez:

- Realizację głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji, czyli obszarze o szczególnej koncentracji problemów społecznych i pozaspołecznych dla mieszkańców (interesariuszy) obszaru rewitalizacji,
- Realizację projektów uzupełniających dla głównych projektów rewitalizacyjnych realizowanych na obszarze rewitalizacji i dla mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz osób spoza obszaru rewitalizacji.

Kluczowym jest traktowanie przestrzeni jako całości, w której efekty działań rewitalizacyjnych będą oddziaływać nie tylko punktowo (obszarowo), ale na całe otoczenie. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne skoncentrowane są na obszarze rewitalizacji, przez co charakteryzują się komplementarnością przestrzenną. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i na tej podstawie określenie obszaru rewitalizacji oparte zostało o dogłębną analizę wskaźnikową oraz konsultacje społeczne. Dzięki realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, pozytywne skutki ich oddziaływania widoczne będą na całym obszarze, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli nie tylko mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale także miasta, jak i osoby odwiedzające Biłgoraj. Wszystkie działania będą prowadzone w taki sposób, aby niwelować zjawiska kryzysowe, a nie przenosić je w inne miejsca czy też doprowadzać do niepożądanych efektów takich jak segregacja społeczna, czy wykluczenie.

10.2. Komplementarność problemowa

Spójność i komplementarność problemową w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 zapewniono poprzez zaprojektowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych odpowiadających na zdiagnozowane problemy społeczne oraz wzajemnie się dopełniających pomiędzy różnymi sferami tematycznymi. Zadania o charakterze inwestycyjnym uzupełniają działania o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców). Działania inwestycyjne skupiają się na umożliwieniu realizacji przedsięwzięć miękkich - społecznych, jednocześnie porządkując przestrzeń publiczną, zwiększając ład przestrzenny i docelowo poprawiając jakość życia mieszkańców oraz ich aktywizację. Zasada komplementarności problemowej wyraża się także w tym, że poszczególne przedsięwzięcia wpisują się w kierunki działań przewidziane do rewitalizacji, a co za tym idzie również w cele strategiczne oraz w cel główny rewitalizacji. Dopełnianie się przedsięwzięć rewitalizacyjnych jak również powiązanie ich z celami rewitalizacji zapobiega zjawisku fragmentaryzacji, zapewniając oddziaływanie na obszar rewitalizacji w sposób kompleksowy.

Ponadto, w realizacji projektów społecznych, aktywizujących lub tych z zakresu reintegracji społecznej prócz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zakłada się udział osób z ich otoczenia (tzw. otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym) czyli osób spokrewnionych lub niespokrewnionych, które wspólnie zamieszkują i gospodarują, a także innych osób z ich najbliższego środowiska. Za otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uznaje się wszystkie osoby, których udział w projekcie jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

10.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Zasada ta oznacza konieczność utworzenia systemu zarządzania programem rewitalizacji, który umożliwi efektywne współdziałanie różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność w zakresie wdrażanych procedur.

Za realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 odpowiada Burmistrz Miasta Biłgoraja, przy wsparciu Urzędu Miasta Biłgoraja oraz jednostek organizacyjnych Miasta. Bezpośredni nadzór na realizacją GPR w zakresie zadań inwestycyjnych będzie pełnił Referat Strategii i Planowania Inwestycji. Zgodnie z zapisami Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Biłgoraja do zakresu działania referatu należy koordynowanie i monitorowanie procesu wdrażania planów, strategii i programów, w tym przygotowywanie raportów dotyczących monitoringu dokumentów strategicznych.

Wybrany pracownik merytoryczny wydziału będzie koordynatorem rewitalizacji w Gminie Miasto Biłgoraj. Umieszczenie koordynatora w obrębie struktur Urzędu Miasta Biłgoraja zapewni skuteczne zarządzanie programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji zadań w programie rewitalizacji. W celu skutecznej realizacji założeń GPR przewiduje się także współpracę z podmiotami podległymi samorządowi lokalnemu oraz instytucjami otoczenia społecznego i gospodarczego. Instytucje te odpowiedzialne będą nie tylko za konsultowanie, opiniowanie projektów i działań rewitalizacyjnych w ramach prac Komitetu Rewitalizacji, ale także będą uczestniczyły w realizacji poszczególnych przedsięwzięć na zasadach zlecenia zadań publicznych według procedury przewidzianej w ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz ustawie Prawo zamówień publicznych. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach. Realizacja GPR będzie systematycznie monitorowana. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących.

10.4. Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 jest dokumentem planującym rozwój miasta i stanowi deklarację kontynuacji polityki rozwojowej prowadzonej w Gminie Miasto Biłgoraj. Przedsięwzięcia w niniejszym programie są następstwem podjętych działań i inicjatyw we wcześniejszym okresie.

Programowanie procesu rewitalizacji na terenie Gminy Miasto Biłgoraj ma już wieloletnią tradycję, a przedmiotowy dokument jest trzecim, dotyczącym rewitalizacji. Poprzednie programy to:

1. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Biłgoraj na lata 2008-2015 przyjęty Uchwałą Nr LXIII/519/10 Rady Miasta Biłgoraj z dnia 15.10.2010 r.
2. Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2016-2022. Przyjęty został Uchwałą Nr XXVII/256/17 Rady Miasta Biłgoraj z dnia 31.05.2017 r., a powstanie jego było współfinansowane ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020.

Ze względu na odrębne potrzeby i problemy społeczności lokalnej wyznaczonych podobszarów rewitalizacji tj. osiedli Śródmieście i Różnówka wyznaczono odrębne cele strategiczne i operacyjne dla każdego z podobszarów, które przedstawiają się następująco:

- Cel strategiczny podobszaru Śródmieście: Bardziej funkcjonalna i uporządkowana przestrzeń Śródmieścia służąca podniesieniu jakości życia i pracy oraz zwiększona aktywność społeczna i zawodowa osób wykluczonych,
- Cel strategiczny podobszaru Różnówka: Zwiększona aktywność społeczna mieszkańców osiedla Różnówka oraz poprawa warunków zamieszkania, wypoczynku i prowadzenia działalności gospodarczej.

W ramach realizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2016-2022 zaplanowano szereg inwestycji i przedsięwzięć przyczyniających się do podniesienia jakości życia mieszkańców. Na potrzeby niniejszego opracowania dokonano oceny realizacji przedsięwzięć zaplanowanych w tym programie. Zastosowano przejrzyste kryterium: zrealizowane / w trakcie realizacji / niezrealizowane. Na 30 zaplanowanych inwestycji w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2016-2022 zrealizowano 22, a 2 jest w trakcie realizacji. Wynika z tego, że zrealizowano 73% projektów zaplanowanych do wykonania w ramach rewitalizacji. Wynik ten można uznać za satysfakcjonujący, biorąc pod uwagę zarówno wielość podmiotów zaangażowanych oraz pandemię Covid 19, która rozpoczęła się w 2020 roku. Wykaz tych przedsięwzięć z informacją o stanie realizacji zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 43 Stopień realizacji zadań z Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2016-2022

Zadania / inwestycje / projekty	Podmiot	Stan realizacji
OBSZAR REWITALIZACJI – PODOBSZAR I		
Rewitalizacja śródmieścia Miasta Biłgoraj	Gmina Miasto Biłgoraj	Zrealizowane
Budowa parkingu podziemnego pod Placem Wolności	Gmina Miasto Biłgoraj	Niezrealizowane
Utworzenie i funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy dla Seniorów w Biłgoraju	Gmina Miasto Biłgoraj	W trakcie realizacji
Inkubator Organizacji Pozarządowych	Gmina Miasto Biłgoraj	Zrealizowane
Nadbudowa poddasza użytkowego na istniejącym budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy Placu Wolności 2	Gmina Miasto Biłgoraj	Zrealizowane
Przebudowa ulicy 3-go Maja w Biłgoraju	Gmina Miasto Biłgoraj	Zrealizowane
Poprawa warunków użytkowych Muzeum Ziemi Biłgorajskiej w Biłgoraju poprzez wykonanie niezbędnych robót budowlanych	Muzeum Ziemi Biłgorajskiej w Biłgoraju	Zrealizowane
Remont Spichlerza i Chałupy Młynarza jako element rewitalizacji śródmieścia Miasta Biłgoraj	Muzeum Ziemi Biłgorajskiej w Biłgoraju	Zrealizowane
Szkolne centrum rehabilitacyjno – sportowe w Biłgoraju	Gmina Miasto Biłgoraj	W trakcie realizacji
Rozwój szkół samorządowych w Biłgoraju poprzez modernizację sal tematycznych i organizację zajęć przyczyniających się do rozwoju dzieci i młodzieży	Gmina Miasto Biłgoraj	Niezrealizowane
Poprawa efektywności energetycznej obiektów dwóch jednostek organizacyjnych powiatu biłgorajskiego	Powiat Biłgorajski	Zrealizowane
Docieplenie budynku mieszczącego się w Biłgoraju na ul. Kościuszki 35	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Łada" w Biłgoraju	Zrealizowane
Rewitalizacja pawilonów usługowych w Biłgoraju (Pl. Wolności 5, 6, 7, 9, 10)	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Łada" w Biłgoraju	Zrealizowane
Termomodernizacja wielorodzinnego budynku mieszkalnego w Biłgoraju przy ul. Pocztowej	Wspólnota Mieszkaniowa Poczta 1 w Biłgoraju	Zrealizowane
Docieplenie budynku mieszczącego się w Biłgoraju na ul. 3-go Maja 44	Spółdzielnia Mieszkaniowa "Łada" w Biłgoraju	Zrealizowane
Poprawa efektywności energetycznej budynku Urzędu Miasta Biłgoraj	Gmina Miasto Biłgoraj	Zrealizowane
OBSZAR REWITALIZACJI – PODOBSZAR II		
Rewitalizacja parków miejskich w celu zwiększenia kulturalnych i sportowych wydarzeń Polsko-Ukraińskich miast partnerskich	Gmina Miasto Biłgoraj i Miasto Nowowojnyńsk	Niezrealizowane
Modernizacja i remont hydroforni i sieci wodociągowej	Polski Związek Działkowców Stowarzyszenie Ogrodowe w	Zrealizowane

Zadania / inwestycje / projekty	Podmiot	Stan realizacji
	Warszawie, Rodzinny Ogród Działkowy im. 400-lecia M. Biłgoraj w Biłgoraju	
Termomodernizacja wielorodzinnego budynku mieszkalnego zlokalizowanego przy ul. Polnej 3B	Wspólnota Mieszkaniowa Polna 3 B	Zrealizowane
OBSZAR REWITALIZACJI – PODOBSZAR I II		
BIŁGORAJSKIE OŻYWIENIE Konkurs Grantowy dla małych organizacji i grup nieformalnych towarzyszący procesowi rewitalizacji przestrzeni Miasta Biłgoraj	Fundacja Fundusz Lokalny Ziemi Biłgorajskiej	Zrealizowane
Programy w zakresie dożywiania	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biłgoraju	Zrealizowane
Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biłgoraju	Zrealizowane
Rozwój przedsiębiorczości BARRdzo dobrym sposobem na zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców Lubelszczyzny	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Zrealizowane
Szkolenia BARR SA	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Zrealizowane
Fundusz pożyczkowy BARR SA	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Zrealizowane
Poprawa bezpieczeństwa w Biłgoraju poprzez budowę instalacji monitoringu	Gmina Miasto Biłgoraj	Niezrealizowane
POZA OBSZAREM REWITALIZACJI - OBSZAR ZDEGRADOWANY		
Wykorzystanie biłgorajskiego potencjału kulturowego poprzez stworzenie innowacyjnego produktu sieciowego „MOC HISTORII”	ECODOM EXPLORER Sp. z o.o.	Niezrealizowane
Udostępnienie infrastruktury „Miasteczka na szlaku kultur kresowych” poprzez budowę parkingu wielostanowiskowego, rewitalizację terenów zielonych – Park Angielski oraz montaż pomp ciepła	Fundacja Biłgoraj XXI	Niezrealizowane
Przebudowa targowiska miejskiego w Biłgoraju w ramach programu "Mój rynek	Gmina Miasto Biłgoraj	Zrealizowane
Termomodernizacja wielorodzinnego budynku mieszkalnego w Biłgoraju przy ul Nadstawnej	Wspólnota Mieszkaniowa Nadstawna 8	Zrealizowane

Źródło: opracowanie własne

Stan realizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2016-2022 można uznać za zadowalający. Realizowane projekty przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców i poprawy jakości i funkcjonalności miejskiej infrastruktury społecznej.

10.5. Komplementarność źródeł finansowania

Przedsięwzięcia realizowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 będą finansowane z różnych źródeł. Jednocześnie zaplanowano finansowanie poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgodnie z zasadą dodatkowości przy wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych oraz programów krajowych. Taki montaż finansowy uwzględniający różne metody pozyskiwania środków finansowych, wskazuje wprost na komplementarność przyjętych rozwiązań.

10.6 Podsumowanie komplementarności

Podsumowanie komplementarności w obrębie GPR zaprezentowano na poziomie celów i kierunków działań. Związane jest to z percepcją na proces rewitalizacji jako narzędzia osiągnięcia konkretnych i mierzalnych celów. Dla pełnej prezentacji komplementarności zdecydowano się na wykorzystanie matrycy pokazującej wzajemne zależności pomiędzy poszczególnymi celami procesu, wskazując na rodzaj komplementarności je wiążącej. Poniższa matryca prezentuje poszczególne projekty rewitalizacyjne wraz z przypisanymi im kierunkami działań oraz celami strategicznymi.

Tabela 44 Komplementarność przedsięwzięć z celami strategicznymi i kierunków działań GPR

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	1. Wysoki poziom aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji				2. Uporządkowane przestrzenie publiczne, przyrodnicze i mieszkalne, stanowiące bazę dla działań aktywizacyjnych		
		1.1 Wzrost poziomu przedsiębiorczości, rozwój rynku pracy obszaru rewitalizacji	1.2 Tworzenie warunków do integracji różnych grup społecznych, w tym grup zagrożonych marginalizacją	1.3 Aktywizacja i włączenie społeczne grup zagrożonych marginalizacją, wykluczeniem społecznym	1.4 Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego	2.1 Zagospodarowanie i uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców	2.2 Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów użyteczności publicznej	2.3 Poprawa parametrów użytkowych układu komunikacyjnego obszaru rewitalizacji
1.	Zagospodarowanie terenu Arboretum na skwer społeczny							
2.	Rewitalizacja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka - Wesola - Parkowa – Polna w Biłgoraju							
3.	Budowa ekranu akustycznego pomiędzy liniami kolejowymi 66 i 65, a osiedlem Rapy							
4.	Koncepcja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka - Wesola - Parkowa – Polna w Biłgoraju							
5.	Rewitalizacja Parku Stanisława Nowakowskiego w Biłgoraju							
6.	Utworzenie miejsca integracji i rekreacji na osiedlu Rapy							
7.	Podniesienie konkurencyjności sektora MMŚP							
8.	Zielona energia dla firm							
9.	Program rozwoju przedsiębiorczości							

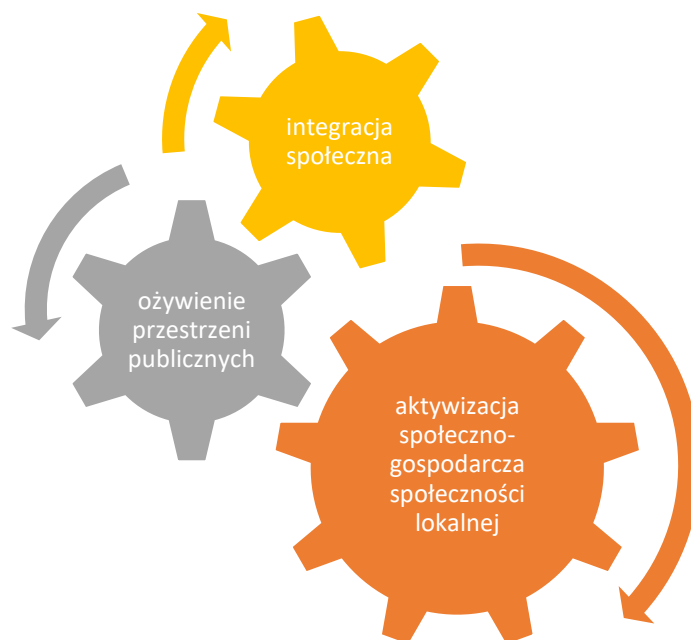
10.	KULTURA w Parku Stanisława Nowakowskiego							
11.	Program pomocy rodzinie							
12.	Program profilaktyczny: Stop uzależnieniom!							
13.	Bezpieczeństwo to podstawa							
14.	Inkubator społecznej przedsiębiorczości							
15.	Biłgorajski Klub Wolontariatu							
16.	Utworzenie Centrum Specjalistycznego SOS z gabinetami terapeutycznymi							
17.	Termomodernizacja budynków mieszkalnych Wioski Dziecięcej SOS wraz z zagospodarowaniem terenu obiektu							
18.	Cykl warsztatów dla dzieci i młodzieży							

Źródło: opracowanie własne

10.7 Mechanizmy integracji

Integrowanie działań zidentyfikowanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022 - 2028 jest istotnym elementem programu rewitalizacji, głównie z punktu widzenia osiągnięcia zamierzonych celów. Integrowanie poszczególnych przedsięwzięć polega na połączeniu m.in. działań koncepcyjnych, organizacyjnych i finansowych. Tym samym przedmiotowy rozdział stanowi uzupełnienie wykazanej komplementarności. Głównym źródłem zbudowania trzech autonomicznych poziomów integracji przedsięwzięć jest założenie, że każde z działań zwiększa swój własny potencjał czerpiąc z innych i zarazem zwiększa ich potencjał oddziałując na nie. Tym samym mechanizmy integracji wzmacniają sprzężenie zwrotne pomiędzy planowanymi przedsięwzięciami.

Rysunek 7 Schemat integrowania działań rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne

Kluczowymi mechanizmami integracji zaplanowanej w GPR interwencji będą następujące czynniki:

1. **Integracja na poziomie celów** – mechanizm integracji w tym obszarze został wdrożony na poziomie opracowania dokumentu i będzie kontynuowany w okresie jego wdrażania. Etap opracowania dokumentu uwzględnił takie mechanizmy jak:
 - a. konsultacje wytyczonego obszaru zdegradowanego i wyznaczonego na jego podstawie obszaru rewitalizacji – etap ten rozpoczął mechanizm integracji poprzez uruchomienie procesu udziału mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu GPR,
 - b. nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych do GPR - otwarty nabór przedsięwzięć przełożył się na stworzenie pola do weryfikacji przedsięwzięć z punktu widzenia ich

oddziaływania na podobszary rewitalizacji i zaplanowania kompleksowej i zintegrowanej interwencji.

Na etapie wdrażania mechanizmem integracji na poziomie celów będzie proces monitoringu - weryfikacji osiągniętych celów i formułowania zaleceń określających dalsze kroki wdrażania GPR.

2. Integracja na poziomie partycypacji społecznej w zarządzaniu wdrażaniem GPR - mechanizm ten będzie realizowany poprzez:

- a. powołanie Komitetu Rewitalizacyjnego - podstawową funkcją Komitetu będzie ocenianie postępu wdrażania GPR z punktu widzenia integracji i komplementarności podejmowanych działań przez podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji,
- b. współpracę ze środowiskiem seniorów oraz młodzieży w zakresie działań rewitalizacyjnych podejmowanych dla osób starszych, młodzieży i dzieci,
- c. współpracę z podmiotami świadczącymi usługi dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, głównie osób niepełnosprawnych, bezrobotnych,
- d. współpracę z przedstawicielami organizacji pozarządowych,
- e. okresowe spotkania z interesariuszami,
- f. dodatkowym narzędziem integracji jest kontrola społeczna procesu realizowana dzięki publikacji i opiniowaniu sprawozdań z monitoringu GPR.

3. Integracja na poziomie zarządzania wdrażaniem – mechanizm związany z ciągłą oceną postępu wdrażania GPR, realizowany poprzez: monitoring i ewaluację.

Monitoring oraz ewaluacja GPR zostały opisane w rozdziale 13. Na poziomie mechanizmów integracji zostaną one wykorzystane dla prowadzenia procesu zarządzania, zgodnie z zaplanowanymi celami, jednocześnie odnosząc się do mierzalnych wskaźników, co pozwoli na pomiar realizacji celów, a tym samym ocenę integracji GPR.

10.8 Dostępność

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 został opracowany z uwzględnieniem kwestii dostępności. Każde przedsięwzięcie w programie było analizowane pod kątem zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności (Dz. U. 2021 poz. 412). Dotyczy to dostępności architektonicznej, cyfrowej lub informacyjno – komunikacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami. W analizie dostępności brano pod uwagę następujące możliwe udogodnienia:

W zakresie dostępności architektonicznej:

- a. zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- b. instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń,
- c. zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- d. zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego,
- e. zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

W zakresie dostępności cyfrowej: wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

W zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej:

- a. obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się w języku migowym i innych środkach komunikowania się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu on-line do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,
- b. instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, których celem jest wspomaganie słyszenia,
- c. zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- d. zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

Każda ze zgłoszonych propozycji do GPR została przeanalizowana pod kątem ww. możliwych udogodnień. Miało to na celu poprawę warunków życia i funkcjonowania obywateli ze szczególnymi potrzebami, którzy są narażeni na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku czy choroby.

11. Indykatywne ramy finansowe

Kluczowa z punktu widzenia realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest dywersyfikacja źródeł finansowania. Komplementarność źródeł finansowania sprawia, że realizacja zaplanowanych działań jest bardziej efektywna oraz zwiększa szanse na ich pełną realizację. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne mogą być realizowane przez podmioty z sektora publicznego, prywatnego czy pozarządowego.

Wśród źródeł finansowania, największe znaczenie mają środki własne budżetu gminy, środki budżetu państwa oraz fundusze europejskie. Planowany zakres przedsięwzięć i okres ich realizacji będą zależne w dużej mierze od możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł wsparcia. Łączna wartość planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych w ramach GPR zamyka się kwotą 38 007 000,00 zł. Szczegółowe zestawienie ram finansowych dla poszczególnych przedsięwzięć znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 45 Indykatorywna lista projektów rewitalizacyjnych

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Lokalizacja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia [zł]
1	Zagospodarowanie terenu Arboretum na skwer społeczny	Teren arboretum działka: 70/2 ark. 13, Biłgoraj	2023-2025	Fundusze UE: EFRR,EFS.FS, Budżet Miasta, KPO	1 000 000,00
2	Koncepcja kwartału pomiędzy ulicami Korczaka - Wesoła - Parkowa - Polna w Biłgoraju	-	2023-2024	Fundusze UE: EFRR,EFS.FS, Budżet Miasta, KPO	115 000,00
3	Rewitalizacja kwartału pomiędzy ulicami Korczaka - Wesoła - Parkowa - Polna	Kwartał pomiędzy ulicami Korczaka – Wesoła – Parkowa – Polna w Biłgoraju	2024-2030	Fundusze UE: EFRR,EFS.FS, Budżet Miasta, KPO	30 000 000,00
4	Budowa ekranu akustycznego pomiędzy liniami kolejowymi 66 i 65, a osiedlem Rapy	Działka ark. mapy 23 dz. 1/30 przy ulicy Szwajcarskiej w Biłgoraju	2024-2026	Fundusze UE: EFRR,EFS.FS, Budżet Miasta, KPO	2 000 000,00
5	Rewitalizacja Parku Nowakowskiego w Biłgoraju	Park Nowakowskiego, ark. 45, działki 33/2, 34,35, 39, o łącznej powierzchni 6,4604 ha	2024-2030	Fundusze UE: EFRR,EFS.FS, Budżet Miasta, KPO	10 000 000,00
6	Utworzenie miejsca integracji i rekreacji w osiedlu Rapy	Teren zielony przy ul. Szwajcarskiej, działka ark. 23 działka 1/30	2023-2030	Fundusze UE: EFRR,EFS.FS	400 000,00
7	Utworzenie Centrum Specjalistycznego SOS z gabinetami terapeutycznymi	SOS Wioska Dziecięca w Biłgoraju ul. Zielona 132; budynek 132F	2023-2028	Środki prywatne	500 000,00
8	Termomodernizacja budynków mieszkalnych Wioski Dziecięcej SOS wraz z zagospodarowaniem terenu obiektu	SOS Wioska Dziecięca w Biłgoraju ul. Zielona 132; budynki: 132A, 132B, 132C, 132D, 132E, 132G, 132H, 132I i 132J	2023-2028	Środki prywatne	2 000 000,00
8	Podniesienie konkurencyjności sektora MMŚP	Obszar rewitalizacji	2023-2030	Fundusze UE: EFRR,EFS.FS, środki prywatne	500 000,00
9	Zielona energia dla firm	Obszar rewitalizacji	2023-2030	Fundusze UE: EFRR,EFS.FS, środki prywatne	500 000,00

L.p.	Nazwa przedsięwzięcia	Lokalizacja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia [zł]
10	Program rozwoju przedsiębiorczości	Obszar rewitalizacji	2025-2027	Środki prywatne	42 000,00
11	KULTURA w Parku Nowakowskiego	Park Nowakowskiego w Biłgoraju	2024-2030	Fundusze UE: EFRR,EFS.FS	500 000,00
12	Program pomocy rodzinie	Budynek przy ul. Lubelskiej 16 w Biłgoraju, inna lokalizacja wskazana przez Burmistrza Miasta Biłgoraja	2023-2030	Fundusze UE: EFRR,EFS.FS, Budżet Miasta, KPO	15 000,00
13	Program profilaktyczny: Stop uzależnieniom!	Szkoła Podstawowa nr 1 w Biłgoraju, Szkoła Podstawowa nr 4 w Biłgoraju, budynek przy ul. Lubelskiej 16 w Biłgoraju, MOPS w Biłgoraju.	2023-2028	Fundusze UE: EFRR,EFS.FS, Budżet Miasta, KPO	15 000,00
14	Bezpieczeństwo to podstawa	Obszar rewitalizacji – miejsca otwarte / publiczne, budynki miejskie	2023-2028	Fundusze UE: EFRR,EFS.FS, Budżet Miasta, KPO	20 000,00
15	Inkubator społecznej przedsiębiorczości	Urząd Miasta Biłgoraja	2023-2028	Fundusze UE: EFRR,EFS.FS, Budżet Miasta, KPO	100 000,00
16	Biłgorajski Klub Wolontariatu	Urząd Miasta Biłgoraja	2023-2028	Fundusze UE: EFRR,EFS.FS, Budżet Miasta, KPO	100 000,00
18	Cykl warsztatów dla dzieci i młodzieży	Park Nowakowskiego w Biłgoraju	2023-2028	Fundusze UE: EFRR,EFS.FS, Budżet Miasta, KPO	200 000,00
Razem					47 007 000,00

Źródło: opracowanie własne

12. Opis struktury zarządzania

Zgodnie z art. 3 ust. 1 Ustawy o rewitalizacji zadaniem własnym samorządu szczebla gminnego jest przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie. Głównymi stronami przy wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 są: **Urząd Miasta Biłgoraja na czele z Burmistrzem Miasta Biłgoraja, Rada Miasta Biłgoraja, Komitet Rewitalizacji oraz miejskie jednostki organizacyjne.**

Organem mającym ustawowe umocowanie do zarządzania GPR jest **Burmistrz Miasta Biłgoraja**, będący **Operatorem procesu rewitalizacji**, który ustanawia pozostałe elementy organizacyjne struktury zarządzania wdrożeniem.

Zarządzanie GPR będzie odbywać się w ramach istniejących struktur **Urzędu Miasta Biłgoraja**. Całością realizacji programu zarządzać będzie **Referat Strategii i Planowania Inwestycji Urzędu Miasta Biłgoraja**.

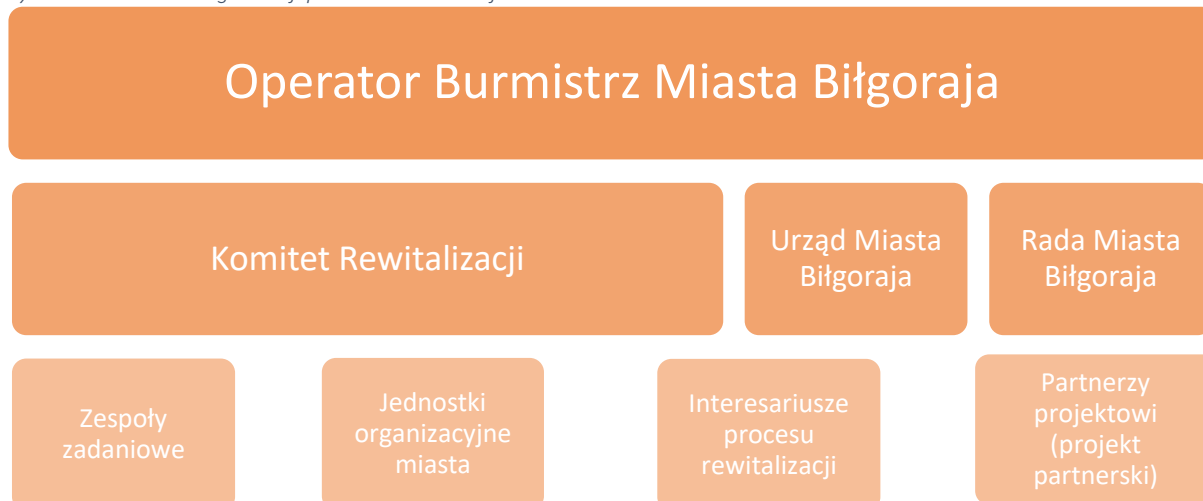
Taki przyjęty schemat zarządzania nie generuje dodatkowych kosztów w ramach zarządzania programem.

Ponadto w realizacji zadań w ramach GPR potencjalnie ważną rolę w strukturze zarządzania, czy też wdrażania przypisano partnerom projektowym, zgodnie z Ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2021 poz. 1057). Na podstawie art. 28a Ustawy w celu wspólnej realizacji projektów, mogą być tworzone partnerstwa, przez podmioty wnoszące do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe, realizujące wspólnie projekt (zwany projektem partnerskim), na warunkach określonych w porozumieniu lub umowie partnerskiej lub na podstawie odrębnych przepisów.

Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne gminy będą realizowane zgodnie z uchwaloną przez **Radę Miasta Biłgoraja** Wieloletnią Prognozą Finansową (WPF) oraz poszczególnymi budżetami rocznymi. Spójność niniejszego programu z WPF zapewnić ma efektywną realizację przedsięwzięć zaplanowanych i zhierarchizowanych w WPF.

Celem sprawnego zarządzania większymi zadaniami inwestycyjnymi Burmistrz Miasta Biłgoraja może powoływać zespoły zadaniowe, w skład których będą wchodzić przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za cząstkowe funkcje zarządzania przedsięwzięciem. Ideą powołania ww. zespołów jest właściwe przygotowanie przedsięwzięcia od strony technicznej i sprawne zarządzanie jego realizacją począwszy od przygotowania opisu przedmiotu zamówienia, poprzez przeprowadzenie postępowania przetargowego, realizację, kontrolę i nadzór nad robotami, zarządzania przepływem dofinansowania, sprawozdawczość i monitoring oraz ostateczne rozliczenie otrzymanej pomocy.

Rysunek 8 Schemat organizacji procesu rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Komitet Rewitalizacji

Rolą Komitetu Rewitalizacji jest wsparcie doradcze Burmistrza Miasta Biłgoraja w zakresie dbałości o prawidłową realizację GPR oraz prowadzenie dialogu między interesariuszami procesu rewitalizacji a organami gminy. Komitet może inicjować również partnerstwa między samorządem a partnerami projektowymi w celu realizacji przedsięwzięć zapisanych w GPR.

Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określa Rada Miasta Biłgoraja w drodze uchwały, zapewniając wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli. Podjęcie uchwały w tej sprawie będzie poprzedzone konsultacjami społecznymi.

Burmistrz Miasta Biłgoraja powoła w drodze zarządzenia Komitet Rewitalizacji w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia przez Radę Miasta Biłgoraja zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Rysunek 9 Schemat organizacji procesu rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Identyfikacja i sposób ograniczenia ryzyka podczas wdrażania GPR

W tabeli poniżej przedstawiono możliwe ryzyka, które mogą wystąpić podczas wdrażania GPR. Do każdego ze wskazanych ryzyk przypisano prawdopodobieństwo wystąpienia w 3 stopniowej skali:

1 – niskie ryzyko wystąpienia,

2 – średnie ryzyko wystąpienia,

3 – ryzyko prawdopodobne.

Tabela 46 Możliwe ryzyka

Rodzaj ryzyka	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka	Sposoby rozwiązywania sytuacji problemowej
Nieotrzymanie środków finansowych	3 – ryzyko prawdopodobne	<ol style="list-style-type: none"> Próba dywersyfikacji źródeł finansowania (źródła prywatne, konkursowe, zagraniczne, PPP - partnerstwo publiczno-prywatne) Aktualizacja GPR
Opóźnienia w realizacji przedsięwzięć	2 – średnie ryzyko wystąpienia	<ol style="list-style-type: none"> Odpowiednia konstrukcja umów zakładająca kary umowne i odpowiedzialność wykonawcy za terminowe ukończenie inwestycji/projektu. Bieżący monitoring postępu realizacji przedsięwzięć (więcej w rozdziale 13.1 Monitoring)
Brak chętnych do uczestnictwa w przedsięwzięciach społecznych	2 – średnie ryzyko wystąpienia	<ol style="list-style-type: none"> Wysyłka próśb imiennych do potencjalnych uczestników przez jednostki organizacyjne Gminy Osobiste zaangażowanie liderów wybranych grup w proces rekrutacji

Źródło: opracowanie własne

13. System monitoringu i ewaluacji

13.1 Monitoring

Monitoring procesu rewitalizacji stanowi procedurę systematycznego rejestrowania postępów procesu rewitalizacji na podstawie realizacji działań i powstawania produktów tych działań. Monitoring prowadzony w odniesieniu do realizowanych przedsięwzięć będzie polegał na pozyskiwaniu informacji na temat postępów z realizacji oraz kontroli założeń. Ponadto, kontrolowane będą aspekty finansowe przedsięwzięć w kontekście zapewnienia trwałości osiągniętych rezultatów. W związku z powyższym, monitoring będzie polegał na utrzymywaniu stałego kontaktu z podmiotami realizującymi przedsięwzięcia rewitalizacyjne, za co odpowiedzialny będzie Operator. Podstawą oceny realizacji GPR będą pozyskane dane ilościowe i jakościowe. Dla usystematyzowania uzyskiwanych informacji w cyklu rocznym, Operator wyśle do wszystkich zaangażowanych podmiotów prośbę o przesłanie informacji o postępach realizowanych prac. Uzyskane informacje będą zbierane i przetwarzane przez Operatora. Z jednej strony umożliwi to reagowanie na różne zdarzenia związane z wdrażaniem poszczególnych przedsięwzięć, z drugiej prezentację informacji podmiotom zaangażowanym w proces rewitalizacji, w szczególności Radzie Miasta Biłgoraja oraz Komitetowi Rewitalizacyjnemu w zakresie postępu prowadzonych prac. Tak zaplanowany monitoring pozwoli na utrzymanie systematycznego kontaktu ze wszystkimi zaangażowanymi podmiotami, jednocześnie pozwalając na właściwe przygotowanie ewaluacji.

Podstawowym narzędziem do śledzenia postępów są wskaźniki monitorowania. Do monitorowania zmian stanu obszaru rewitalizacji będą wykorzystane te same wskaźniki ilościowe i jakościowe, które były podstawą delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Natomiast do monitorowania realizacji GPR zaprojektowano system wskaźników realizacji celów GPR (znajdujący się w dalszej części opracowania), w którym zaproponowano wskaźniki mierzące konkretne efekty podejmowanych działań w ramach realizacji zapisów dokumentu (poziom bazowy wskaźników wynosi zero).

13.2 Ewaluacja

Ewaluacja okresowa GPR będzie realizowana w cyklach trzyletnich. Obejmować będzie całość działań zaplanowanych do realizacji w ramach GPR, w tym pośrednią ocenę osiągnięcia wskaźników przypisanych poszczególnym celom. Poniżej zaprezentowano strukturę uprawnień i odpowiedzialności w ramach ewaluacji.

Tabela 47 Organizacja procesu ewaluacji

Stanowisko	Uprawnienie	Odpowiedzialność
Burmistrz Miasta Biłgoraja	Wskazanie terminów i sposobów wykonania zadań, zatwierdzenie raportu z ewaluacji okresowej	Za zrealizowanie zadań przewidzianych na dany rok budżetowy, terminowe przekazanie raportu z ewaluacji okresowej Komitetowi Rewitalizacyjnemu i Radzie Miasta Biłgoraja
Komitet Rewitalizacyjny	Opiniowanie raportu z ewaluacji okresowej	Formułowanie zaleceń i opinii dotyczących wdrażania GPR
Kierownik Referatu Strategii i Planowania Inwestycji	Sprawdzenie raportu	Rzetelność raportu, terminowe przekazanie raportu do zatwierdzenia Burmistrzowi Biłgoraja i do opiniowania Komitetowi Rewitalizacyjnemu
Kierownik Referatu Strategii i Planowania Inwestycji	1. Sprawdzenie poprawności wypełnienia kart, sporządzenie raportu zbiorczego z realizacji zadań ujętych w GPR 2. Przeprowadzenie ankietyzacji podmiotów prywatnych i publicznych (inne niż jednostki gminne) zaangażowanych we wdrażanie GPR	Skompletowanie kart zadań, skompletowanie ankiet, przygotowanie raportu zbiorczego na podstawie informacji zawartych w kartach zadań, weryfikacja wskaźników realizacji GPR
Pracownicy merytoryczni Urzędu Miasta Biłgoraja i kierownicy jednostek organizacyjnych	Realizacja zadań ujętych w GPR, sporządzenie sprawozdania z realizacji tych zadań i przygotowanie ankiety ewaluacyjnej	Efektywne (sprawne i skuteczne) wykonanie zadań, terminowe przekazanie kart zadań i ankiet do Referatu Strategii i Planowania Inwestycji
Podmioty prywatne i publiczne; partnerzy (inne niż jednostki miejskie)	Realizacja zadań ujętych w GPR, wypełnienie ankiet dostarczonych przez pracownika Referatu Strategii i Planowania Inwestycji	Efektywne (sprawne i skuteczne) wykonanie zadań, terminowe przekazanie ankiet do Referatu Strategii i Planowania Inwestycji

Źródło: opracowanie własne

W ramach ewaluacji okresowej przeprowadzane będą następujące czynności:

1. Pracownik wydziału merytorycznego lub kierownik jednostki organizacyjnej, odpowiedzialny za realizację danego zadania zapisanego w GPR, sporządza sprawozdanie z realizacji w formie karty zadań i ankiety ewaluacyjnej tego zadania, uwzględniające w szczególności poziom osiągnięcia zakładanych wskaźników realizacji przedsięwzięcia oraz jego oddziaływanie na mieszkańców obszaru rewitalizacji.

2. Wypełnioną kartę zadania i ankietę ewaluacyjną za miniony rok, pracownik referatu merytorycznego lub kierownik jednostki organizacyjnej przekazuje do Referatu Strategii i Planowania Inwestycji.
3. Pracownik Referatu Strategii i Planowania Inwestycji przeprowadza badanie przy pomocy ankiety ewaluacyjnej wśród podmiotów prywatnych i publicznych (innych niż jednostki miejskie). Badanie służy ocenie poziomu osiągnięcia zakładanych wskaźników realizacji przedsięwzięcia oraz jego oddziaływanie na mieszkańców obszaru rewitalizacji.
4. Pracownik Referatu Strategii i Planowania Inwestycji sprawdza wypełnione karty zadań i ankiety ewaluacyjne pod względem kompletności informacji i w przypadku stwierdzenia uchybień, odsyła ją do właściwego kierownika referatu lub kierownika jednostki organizacyjnej w celu naniesienia poprawek. Poprawnie wypełnione ankiety ewaluacyjne zostają skompletowane i poddane analizie.
5. Pracownik Referatu Strategii i Planowania Inwestycji, na podstawie informacji zawartych w kartach zadań i ankietach ewaluacyjnych, przygotowuje zbiorczy raport, który przekazuje za pośrednictwem Referatu Strategii i Planowania Inwestycji Burmistrzowi Miasta Biłgoraja.
6. Burmistrz Miasta Biłgoraja zatwierdza raport i przekazuje go Komitetowi Rewitalizacyjnemu. Raport będzie stanowił podstawę sformułowania zaleceń na kolejne lata wdrażania GPR.
7. Komitet Rewitalizacyjny opiniuje raport i przekazuje swoje uwagi i zalecenie Burmistrzowi Miasta Biłgoraja.
8. Burmistrz Miasta Biłgoraja po uzyskaniu opinii Komitetu Rewitalizacyjnego przekazuje go niezwłocznie Radzie Miasta Biłgoraja.

13.3 Aktualizacja GPR

W przypadku problemów i niskiej efektywności w realizacji przedsięwzięć na etapie monitorowania, można wziąć pod uwagę modyfikację i aktualizację programu rewitalizacji. W przypadku wprowadzania zmian i korekt w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych w dokumencie należy przedstawić ich uzasadnienie. Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 może okazać się konieczna, np. w przypadku nieosiągnięcia zakładanych wskaźników podczas monitorowania lub braku terminowości realizacji działań.

13.4 Harmonogram realizacji

W poniższej tabeli zaprezentowano ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028.

Tabela 48 Harmonogram realizacji GPR

Wyszczególnienie	Okres realizacji
Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miasta Biłgoraj na lata 2022-2028	2023 r.
Powołanie i rozpoczęcie prac przez Komitet Rewitalizacyjny	2023 r. (w ciągu 3 miesięcy od uchwalenia GPR)
Wprowadzenie zaplanowanych inwestycji do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasta Biłgoraj	Niezwłocznie po uchwaleniu GPR
Posiedzenia Komitetu Rewitalizacyjnego	Od 2023 r. do 2030 r. (przynajmniej jedno posiedzenie w ciągu roku)
Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach GPR	Od 2023 r. do 2030 r.
Monitoring	Od 2023 r. do 2030 r. (realizowany systematycznie)
Ewaluacja okresowa	Od 2024 r. do 2030 r. (realizowana w okresach trzyletnich)
Komunikacja społeczna GPR	Od 2022 r. do 2030 r.

Źródło: opracowanie własne

13.5 Koszty zarządzania

Całość procesu wdrażania, monitoringu i ewaluacji będzie realizowana przez pracowników Urzędu Miasta Biłgoraja w ramach obowiązków służbowych, w związku z czym nie przewiduje się ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z obsługą procesu. Komitet Rewitalizacyjny powołany przez Burmistrza Miasta Biłgoraja jako ciało doradcze, funkcjonować będzie w oparciu o przedstawicieli Urzędu Miasta Biłgoraja i miejskich jednostek organizacyjnych, jak również wyłonionych przedstawicieli podmiotów publicznych i prywatnych oraz mieszkańców. Praca w ramach Komitetu Rewitalizacyjnego będzie miała charakter społeczny i nieodpłatny.

13.6 Wskaźniki realizacji

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 wymaga usystematyzowanego monitoringu i jednym z podstawowych narzędzi służących do śledzenia postępu realizacji GPR są wskaźniki realizacji. Dostarczają one informacji dotyczących efektów realizacji przedsięwzięć wyszczególnionych w dokumencie. Podkreślić należy, iż wybór wskaźników skupiony jest na ocenie osiągnięcia poszczególnych celów rewitalizacji wskazanych w części planistycznej, a nie produktów

poszczególnych przedsięwzięć. Wynika to z postrzegania interwencji w ramach rewitalizacji jako procesu całościowego, który nie jest prostą sumą realizowanych przedsięwzięć, a ma na celu osiągnięcie zmiany na terenie obszaru poddanego rewitalizacji.

Tabela 49 Wskaźniki realizacji GPR dedykowane celom rewitalizacji

Wskaźnik wraz z jednostką pomiaru	Wartość wskaźnika	Źródło danych	Wartość docelowa wskaźnika
1. WYSOKI POZIOM AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI			
Liczba obiektów poddanych rewitalizacji [szt.]	0	Urząd Miasta Biłgoraja, Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce	5
Liczba lokali przystosowanych dla osób ze specjalnymi potrzebami [szt.]	0	Urząd Miasta Biłgoraja	4
Liczba budynków wielorodzinnych powstałych zgodnie ze standardami dostępności	0	Urząd Miasta Biłgoraja	1
Liczba obiektów/lokali przystosowanych dla osób ze specjalnymi potrzebami	0	Urząd Miasta Biłgoraja	4
Liczba wykonanej dokumentacji koncepcyjnej na potrzeby działań rewitalizacyjnych [szt.]	0	Urząd Miasta Biłgoraja	1
Liczba przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, grup nieformalnych korzystających z obiektów poddanych rewitalizacji [szt.]	0	Urząd Miasta Biłgoraja	30
Liczba osób, korzystających z obiektów poddanych rewitalizacji [osoba]	0	Biłgorajskie Centrum Kultury	2 000
Liczba zestawów zakupionego sprzętu [szt.]	0	Urząd Miasta Biłgoraja, BCK	4
Liczba zorganizowanych spotkań i wydarzeń kulturalnych [liczba]	0	Urząd Miasta Biłgoraja, BCK	15
Liczba osób realizujących ścieżkę reintegracji społecznej i zawodowej [osoba]	0	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biłgoraju	20
Liczba wspartych inicjatyw oddolnych mieszkańców w kierunku ekonomii społecznej [szt.]	0	Urząd Miasta Biłgoraja	20
Liczba przedsiębiorstw, którym udzielono finansowania zwrotnego [umowa pożyczki]	0	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	6
Liczba utrzymanych / nowo utworzonych miejsc pracy [szt.]	0	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	3
Liczba szkoleń podnoszących umiejętności przedsiębiorcze [szt.]	0	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Urząd Miasta Biłgoraja	23
Liczba uczestników szkoleń z przedsiębiorczości [osoba]	0	Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	30
Liczba przeprowadzonych akcji profilaktycznych / społecznych [szt.]	0	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Biłgoraju, Urząd Miasta Biłgoraja	40
Liczba uczestników akcji profilaktycznych / społecznych [osoba]	0	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w	730

		Biłgoraju, Urząd Miasta Biłgoraja	
2. UPORZĄDKOWANE PRZESTRZENIE PUBLICZNE, PRZYRODNICZE I MIESZKALNE, STANOWIĄCE BAZĘ DLA DZIAŁAŃ AKTYWIZACYJNYCH			
Długość wybudowanych ekranów akustycznych [m]	0	Urząd Miasta Biłgoraja	280 m
Powierzchnia zagospodarowanych terenów zielonych na obszarze rewitalizacji [m ²]	0	Urząd Miasta Biłgoraja, Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce	69 800 m ²
Powierzchnia obiektów poddanych modernizacji [m ²]	0	Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce	250 m ²

Źródło: opracowanie własne

14. Uspółecznienie dokumentu i proces partycypacji społecznej

14.1 Uspółecznienie opracowania GPR

W związku z pracami nad Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028, w ramach partycypacji społecznej, Urząd Miasta Biłgoraja organizował konsultacje społeczne na każdym etapie tworzenia dokumentu. Gminny Program Rewitalizacji opracowany został metodą partycypacji społecznej zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

1. Konsultacji projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Miasto Biłgoraj.

Przedmiotem konsultacji społecznych był projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Biłgoraja. Konsultacje społeczne zostały ogłoszone na podstawie art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 559), art. 6 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 485) i Uchwały nr XX/114/12 Rady Miasta Biłgoraj z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami. Konsultacje społeczne miały na celu poznanie opinii mieszkańców oraz partnerów społecznych i gospodarczych na temat projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Biłgoraja.

Konsultacje ogłoszono Zarządzeniem nr 261/VIII/2022 Burmistrza Miasta Biłgoraja z dnia 28 lutego 2022 roku w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Biłgoraja.

Uprawnionymi do uczestnictwa w konsultacjach społecznych byli mieszkańcy oraz wszystkie działające na obszarze miasta podmioty społeczno-gospodarcze, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne.

Konsultacje zostały przeprowadzone w następujących formach:

- A. Zbierania uwag w postaci papierowej przez wypełnienie formularza dostępnego w Urzędzie Miasta Biłgoraja,
- B. Zbierania uwag w postaci elektronicznej przez wypełnienie formularza dostępnego online, dostępnego poprzez dedykowaną platformę internetową (https://ankieta.deltapartner.org.pl/bilgoraj_formularz),
- C. Bezpośredniego spotkania dla interesariuszy procesu rewitalizacji, wraz ze zbieraniem uwag ustnych, które odbyło się dnia 9 marca 2022 roku w Urzędzie Miasta Biłgoraja,
- D. Wypełnienia elektronicznego formularza konsultacyjnego dostępnego na stronie internetowej Urzędu Miasta Biłgoraja www.bilgoraj.pl;
- E. Wypełnienia elektronicznego formularza z opiniami i propozycjami w zakresie przyszłego rozwoju wyznaczonego obszaru rewitalizacji dostępnego na stronie internetowej Urzędu Miasta Biłgoraja www.bilgoraj.pl oraz pod domeną https://ankieta.deltapartner.org.pl/bilgoraj_gpr.

Konsultacje społeczne prowadzone były od dnia 7 marca 2022 roku do dnia 6 kwietnia 2022 roku. Spotkanie konsultacyjne odbyło się w dniu 9 marca 2022 roku o godzinie 16.00 w budynku Urzędu Miasta Biłgoraja. W spotkaniu wzięło udział łącznie 13 osób. W trakcie spotkania zaprezentowano wyniki i podsumowanie diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Biłgoraja. W ramach spotkania wpłynęła uwaga kierowana przez Urząd Miasta Biłgoraja, wnioskująca o powiększenie obszaru rewitalizacji Różnówka. Uwagę przyjęto oraz wprowadzono zmiany w diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru rewitalizacji i obszaru zdegradowanego oraz na mapach stanowiących załącznik do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Miasto Biłgoraj.

Za pomocą udostępnionego formularza nie zgłoszono uwag do projektu przedmiotowej uchwały w formie papierowej i elektronicznej. Natomiast w ramach prowadzonej ankiety na temat zaproponowanego obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Biłgoraja wpłynęło 137 formularzy ankiet z opiniami i propozycjami rozwoju ww. obszaru. Wnioski w nich zawarte zostały uwzględnione w diagnozie pogłębionej obszaru rewitalizacji.

Przyjęty sposób konsultacji wypełnia ustawowe wymagania w zakresie konieczności stosowania form konsultacji społecznych. W przypadku prowadzonego procesu delimitacji było to zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej, jak również przeprowadzenie ankiety dotyczącej obszaru rewitalizacji oraz bezpośrednie spotkanie dla interesariuszy procesu rewitalizacji (zaawansowana metoda partycypacji).

2. **Przystąpienie do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji.** Uchwałą nr XXXVI/388/2022 Rady Miasta Biłgoraja z dnia 15 czerwca 2022 r. w sprawie *przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028* przystąpiono do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028. Wykonanie uchwały powierzono Burmistrzowi Miasta Biłgoraja.
3. **Otwarty nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych.** Otwarty nabór projektów do GPR został ustanowiony **Obwieszczeniem Burmistrza Miasta Biłgoraja o przystąpieniu do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028.** Propozycję projektu lub przedsięwzięcia do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 można było zgłosić poprzez formularz dostępny na dedykowanej platformie internetowej (https://ankieta.deltapartner.org.pl/bilgoraj_nabor_przedstawieziec). Ponadto propozycje projektowe można było składać mailowo lub w wersji papierowej dostępnej w BIP Miasta Biłgoraj (załącznik - fiszka projektowa) oraz w Biurze Obsługi Interesanta, Plac Wolności 16 w Biłgoraju. Celem naboru było określenie katalogu konkretnych działań i zadań, które powinny zostać zrealizowane na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Wypełnione formularze przedsięwzięć można było składać w wersji papierowej lub elektronicznej w okresie od 20.06.2022 r. – 11.07.2022 r. W ramach prowadzonego otwartego naboru wpłynęło **27 formularzy (propozycji projektowych)**. Otrzymane propozycje przedsięwzięć były weryfikowane przez pracowników Urzędu Miasta Biłgoraja. Część propozycji została odrzucona ze względów formalno – prawnych (brak własności miejsca realizacji zadania). W ostatecznym zestawieniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych GPR znalazło się **18 formularzy** przedsięwzięć rewitalizacyjnych wypracowanych metodą partycypacyjną.
4. **Konsultacje projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028.** Przeprowadzone zostały w terminie od 24 listopada do 27 grudnia 2022 r. Zrealizowane zostały na podstawie artykułu 6 ust. 5 ustawy o rewitalizacji. W dniu 16 listopada 2022 r. oraz 22 listopada 2022 r. na BIP Gminy Miasta Biłgoraja zamieszczono Obwieszczenie Burmistrza Miasta Biłgoraja o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028. Informacja o konsultacjach społecznych opublikowana została również na stronach internetowych Urzędu Miasta Biłgoraja. Konsultacje społeczne GPR przeprowadzone były w następujących formach:
 - Otwartego spotkania konsultacyjnego przeprowadzonego on-line, podczas którego omówiony został projekt Gminnego Programu Rewitalizacji. Podczas spotkania

zbierane były uwagi do projektu dokumentu. Spotkanie odbyło się 8 grudnia 2022 r., o godz. 17.30. Link do spotkania opublikowany został na stronie internetowej Urzędu Miasta Biłgoraja.

- Zbierania uwag (propozycji) w postaci papierowej lub elektronicznej, z wykorzystaniem dedykowanego formularza konsultacyjnego umieszczonego na stronie internetowej Urzędu Miasta Biłgoraja w Biuletynie Informacji Publicznej oraz dostępnego papierowo w siedzibie Urzędu Miasta, który należało przesłać na adres rewitalizacja@bilgoraj.pl lub złożyć w siedzibie Urzędu Miasta Biłgoraja osobiście lub przesłać pocztą.
- Zbierania uwag i opinii w formie ankiety elektronicznej uzupełnianej on-line, dostępnej na stronie internetowej Urzędu Miasta Biłgoraja.

Przyjęty sposób konsultacji wypełnia ustawowe wymagania w zakresie konieczności stosowania form konsultacji społecznych. W przypadku prowadzonego procesu konsultacji projektu GPR było to zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej, jak również ankieta dotycząca obszaru rewitalizacji oraz otwarte spotkanie dla mieszkańców (zaawansowana metoda partycypacji).

Przyjęty sposób włączenia w proces tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji służył:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami,
- prowadzeniu skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy oraz o przebiegu tego procesu,
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji;
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji,
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Na każdym etapie prowadzonego procesu rewitalizacyjnego Urząd Miasta Biłgoraja prowadził działania edukacyjno-informacyjne poprzez stały dostęp do informacji na temat rewitalizacji udzielanych przez pracowników Referatu Strategii i Planowania Inwestycji. Proces uspołecznienia opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 obejmował wymagane ustawowo formy konsultacji społecznych, jak i realizował zaawansowane metody konsultacji.

Rysunek 10 Zastosowane formy konsultacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Wyznaczenie OZ i OR (diagnoza delimitacyjna)

- zbieranie uwag w postaci papierowej,
- zbieranie uwag w wersji elektronicznej,
- badanie ankietowe (ankietyzacja mieszkańców),
- bezpośrednie spotkania dla interesariuszy procesu rewitalizacji (zaawansowana metoda partycypacji).

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji

- zbieranie uwag w postaci papierowej,
- zbieranie uwag w wersji elektronicznej,
- otwarte spotkanie konsultacyjne (zaawansowana metoda partycypacji).

Źródło: opracowanie własne

14.2 Uspółecznienie wdrażania GPR

Podstawowym celem działań związanych z uspołecznieniem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022 - 2028 jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów i interesariuszy. Proces partycypacji społeczności lokalnej w realizacji GPR odbywać się będzie:

1. pośrednio – poprzez informowanie z wykorzystaniem strony internetowej gminy, publikacje promocyjne i informacyjne oraz lokalną prasę,
2. bezpośrednio – podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk oraz z organizacjami pozarządowymi (dopuszczalna formuła zdalna).

Interesariuszami procesu rewitalizacji, w stosunku do których prowadzona będzie polityka komunikacji i informacji będą: mieszkańcy miasta, mieszkańcy obszaru rewitalizacji (w tym także poszczególne grupy społeczne, takie jak młodzież, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami itp.), lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i grupy nieformalne.

W ramach rozpowszechniania informacji o Gminnym Programie Rewitalizacji podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miasta Biłgoraja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022 - 2028,
- publikowanie informacji na stronie internetowej Urzędu o nowo realizowanych zadaniach w ramach GPR,

- współpraca z lokalnymi mediami mająca na celu informowanie opinii publicznej o przebiegu realizacji i wnioskach z monitorowania GPR.

Uspołecznienie wdrażania GPR będzie również realizowane z wykorzystaniem i wspieraniem rozwoju współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi poprzez:

- przygotowywanie informacji bieżących z przebiegu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- opracowanie ankiety internetowej skierowanej do mieszkańców i innych interesariuszy dotyczącej oceny Gminnego Programu Rewitalizacji, prowadzonego procesu rewitalizacji oraz możliwości zgłaszania nowych potrzeb rewitalizacyjnych wynikających ze zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej,
- powołanie Komitetu Rewitalizacji składającego się z przedstawicieli różnych grup interesariuszy rewitalizacji (w terminie do 3 miesięcy od uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji). Komitet stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących prowadzenia i oceny rewitalizacji. Będzie on również pełnił funkcję opiniodawczo - doradcą Burmistrza Miasta Biłgoraja,
- organizację co najmniej jednego w roku otwartego spotkania konsultacyjnego (dopuszczalna formuła zdalna), w trakcie którego mieszkańcy oraz przedstawiciele instytucji lokalnych będą mogli uzyskać informacje na temat aktualnego zaawansowania prac nad wdrożeniem procesu rewitalizacji oraz zgłosić uwagi dotyczące prowadzonych prac.

Proponowane działania mające na celu wspieranie rozwoju współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi mogą zostać rozszerzone, dostosowane do aktualnych regulacji prawnych.

W proces realizacji i wdrażania GPR zaangażowani zostaną wszyscy partnerzy, o których mowa w art. 8 ust. 1 rozporządzenia ogólnego, w tym m.in. właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie. Kluczową przesłanką realizującą ten postulat będzie możliwość udziału przedstawicieli tych podmiotów w Komitecie Rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy Miasto Biłgoraj w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo - doradcą Burmistrza Miasta Biłgoraja. Udział w pracach Komitetu przedstawicieli organizacji pozarządowych, organizacji społecznych i grup nieformalnych działających na terenie Gminy Miasto Biłgoraj, pozwoli na zaangażowanie się przedstawicieli podmiotów partnerskich w realizowany proces rewitalizacji, a nadto pozwoli na wyrażanie opinii w zakresie wpływu realizowanych projektów na osoby i grupy zagrożone wykluczeniem społecznym.

15. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowią Dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.7.2001, str. 30-37), Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353.) oraz Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.) ustawa ta dodatkowo uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000.

Burmistrz Biłgoraja wystąpił z pismem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie dnia 10.11.2022 r. w celu uzyskania niezbędnych decyzji w zakresie uczestnictwa w procedurze Strategicznego Oceny Oddziaływania na Środowisko oraz uzyskania stosownych opinii i uzgodnień dla projektu dokumentu.

Pismem z dnia 5.12.2022 r. o sygnaturze WSTIII.410.117.2022.Kł, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie potwierdził stanowisko, co do braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla planowanego projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028.

16. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 przewiduje się wprowadzenie zmian w uchwałach obowiązujących w Gminie Miasto Biłgoraj.

17. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

17.1 Specjalna Strefa Rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 przewiduje się ustanowienie Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

17.2 Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego

Niezbędne zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie mogą kolidować z możliwością realizacji zadań o charakterze inwestycyjnym wynikających z Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028. W związku z nadrzędnością GPR nad studium,

ustalenia tego ostatniego muszą zostać dostosowane do ustaleń GPR w taki sposób, by gwarantowały wykonalność przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Planowane przedsięwzięcia infrastrukturalne zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 nie są sprzeczne z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Biłgoraj (załącznik do uchwały Nr LIV/247/98 Rady Miejskiej Biłgoraj z dnia 26 maja 1998 r. oraz zmiany wprowadzone Uchwałą Nr XVII/106/03 Rady Miasta Biłgoraj z dnia 26 listopada 2003 r. oraz Uchwałą Rady Miasta Biłgoraj Nr LIX/490/10 z dnia 30 lipca 2010 r.) stąd też brak konieczności modyfikacji wskazanego dokumentu.

Ewentualne zmiany w dokumentach z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego wprowadzane będą na drodze procedury uwzględniającej następujące etapy:

1. Ogłoszenie o przystąpieniu do sporządzenia studium.
2. Zawiadomienie organów i instytucji właściwych do uzgadniania i opiniowania projektu studium.
3. Sporządzenie projektu studium z uwzględnieniem ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL), Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego, a także Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028.
4. Opinia miejskiej lub innej właściwej komisji urbanistyczno-architektonicznej.
5. Opiniowanie projektu studium – wystąpienie z prośbą o uzgodnienie lub wydanie opinii o projekcie studium do odpowiednich instytucji i organów wskazanych w art. 11 pkt 5. Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (m.in. zarząd województwa w zakresie jego zgodności z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w zakresie dotyczącym zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią).
6. Konsultacje społeczne.
7. Przedstawienie Radzie Miejskiej projektu studium.

Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

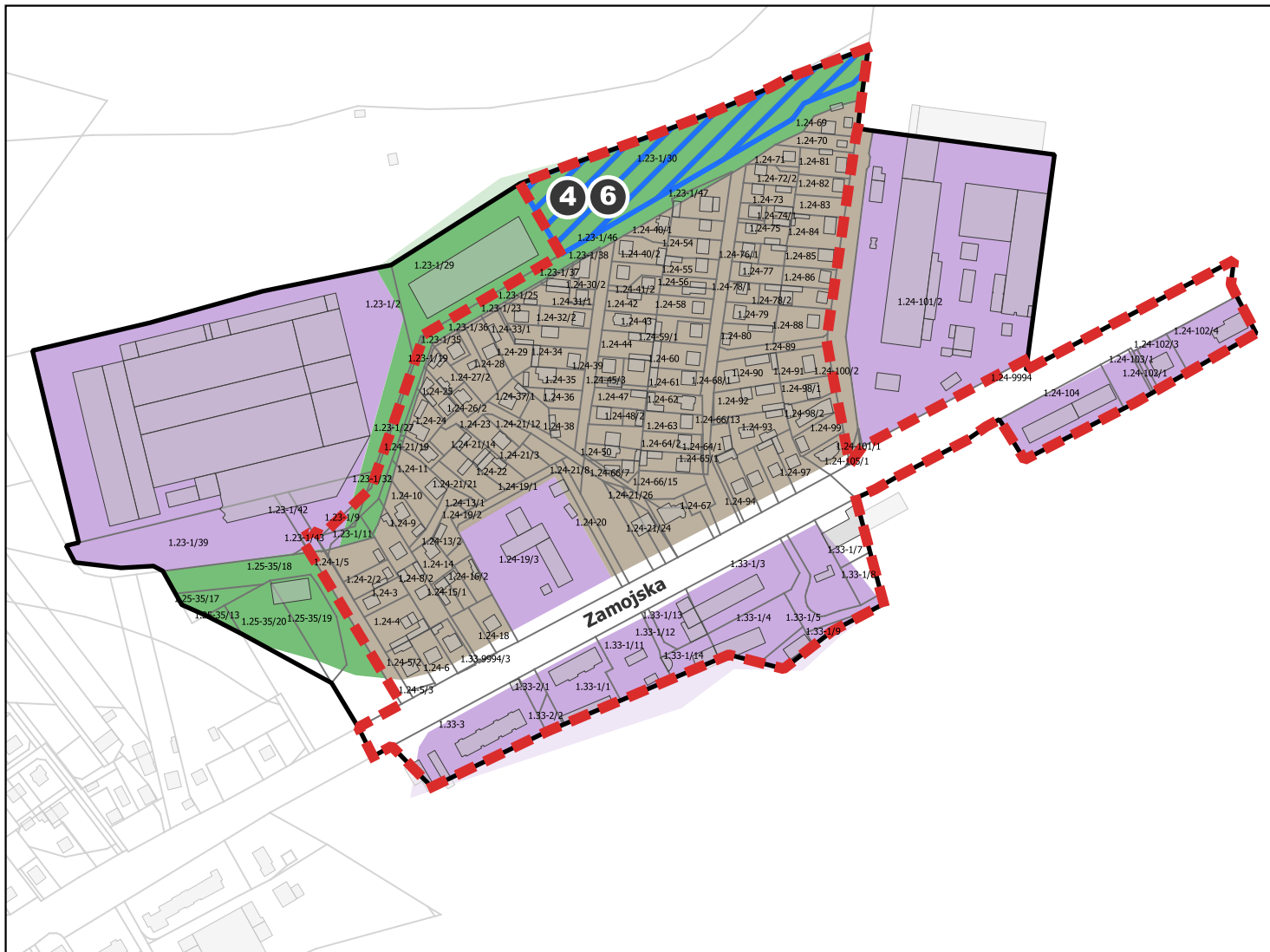
W przypadku zidentyfikowania niezgodności ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP) z zakresem projektów rewitalizacyjnych wpisanych do GPR, konieczne będzie dokonanie zmian w MPZP. Zakres przewidywanej lokalizacji realizacji danego projektu powinien być bowiem zgodny z przeznaczeniem terenu określonym w planie miejscowym, a także nie być objęty ograniczeniami związanymi z istniejącymi formami ochrony. Ponadto, ważne jest, aby MPZP nie

przewidywał realizacji kolidującej z projektem inwestycji celu publicznego ani zakazu zabudowy kubaturowej.

Planowane przedsięwzięcia infrastrukturalne zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 będą realizowane zgodnie z Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego obowiązującymi w mieście Biłgoraj, stąd też nie przewiduje się konieczności modyfikacji wskazanych dokumentów.

Istnieje jednak możliwość, iż niezgodności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi a zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zostaną stwierdzone na późniejszym etapie, podczas wdrożenia i realizacji przedsięwzięć. W takim przypadku należy zmienić ustalenia planu miejscowego, które utrudniają lub uniemożliwiają realizację projektu rewitalizacyjnego zgodnie z procedurą przedstawioną w art. 17 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503, 1846, 2185, 2747):

1. Ogłoszenie o przystąpieniu do sporządzenia planu miejscowego.
2. Zawiadomienie organów i instytucji właściwych do uzgadniania i opiniowania planu miejscowego.
3. Sporządzenie projektu planu miejscowego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, z uwzględnieniem wniosków do planu.
4. Sporządzenie prognozy skutków finansowych uchwalenia planu miejscowego.
5. Opinia gminnej lub innej właściwej komisji urbanistyczno-architektonicznej.
6. Opiniowanie projektu GPR – wystąpienie z prośbą o uzgodnienie lub wydanie opinii o projekcie planu miejscowego do odpowiednich instytucji i organów wskazanych w art. 15 pkt 6 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2022 poz. 503).
7. Ogłoszenie o wyłożeniu projektu planu do publicznego wglądu.
8. Rozpatrzenie uwag i wprowadzenie zmian do projektu planu miejscowego.
9. Przedstawienie Radzie Miejskiej projektu planu miejscowego.

Docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna wg Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Biłgoraja

- tereny zabudowy mieszkaniowej
- tereny przemysłu i składowania
- tereny usług
- wody powierzchniowe
- tereny zieleni izolacyjnej
- tereny zieleni parkowej
- tereny ogródków działkowych
- tereny ogrodniczo-rolne

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

- Budowa ekranu akustycznego pomiędzy liniami kolejowymi 66 i 65, a osiedlem Rapy
- Utworzenie miejsca integracji i rekreacji w osiedlu Rapy

- granica obszaru zdegradowanego
- granica obszaru rewitalizacji
- zakres terytorialny przedsięwzięcia
- budynki
- granica działek ewidencyjnych

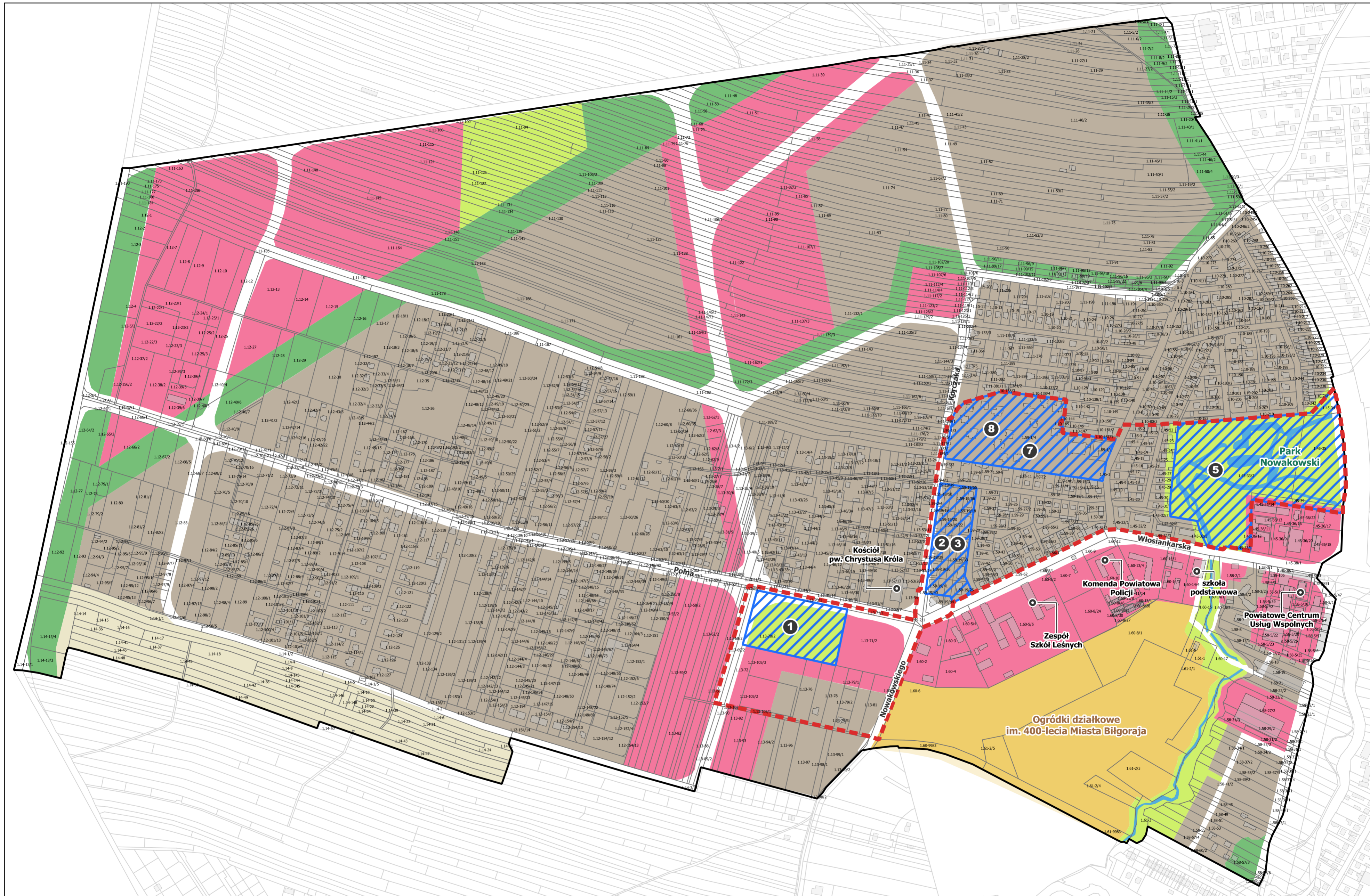
PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNICH OBSZARU REWITALIZACJI

PODOBSZAR RAPY

0 100 200 m

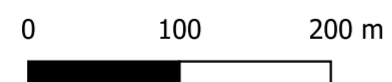

Skala: 1:5000

**PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNICH
OBSZARU REWITALIZACJI**

PODOB SZAR RÓŻNÓWKA

skala: 1:5000

**Docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna
wg Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego miasta Biłgoraja**

- tereny zabudowy mieszkaniowej
- tereny przemysłu i składowania
- tereny usług
- wody powierzchniowe
- tereny zieleni izolacyjnej
- tereny zieleni parkowej
- tereny ogródków działkowych
- tereny ogrodniczo-rolne

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

- 1** Zagospodarowanie terenu Arboretum na skwer społeczny
- 2** Koncepcja kwartału pomiędzy ulicami Korczaka - Wesola - Parkowa - Polna w Biłgoraju
- 3** Rewitalizacja kwartału pomiędzy ulicami Korczaka - Wesola - Parkowa - Polna w Biłgoraju
- 5** Rewitalizacja Parku Nowakowskiego w Biłgoraju
- 7** Utworzenie Centrum Specjalistycznego SOS z gabinetami terapeutycznymi
- 8** Termomodernizacja budynków mieszkalnych Wioski Dziecięcej SOS wraz z zagospodarowaniem terenu obiektu

- granica obszaru zdegradowanego
- granica obszaru rewitalizacji
- zakres terytorialny przedsięwzięcia
- budynki
- granica działek ewidencyjnych

19. Załącznik matryca logiczna procesu rewitalizacji

Tabela 50. Matryca logiczna procesu rewitalizacji

	Logika interwencji	Wskaźniki realizacji	Źródła informacji o wskaźniku		Założenia
Cel główny rewitalizacji	Celem głównym rewitalizacji jest nadanie nowych funkcji miejscom, obiektom; przestrzeniom w Gminie Miasto Biłgoraj oraz zniwelowanie problemów społecznych poprzez podjęcie skoordynowanych zabiegów aktywizacyjnych na rzecz społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych w wymiarze społecznym – Liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych w wymiarze infrastrukturalnym – Liczba osób biorących udział w działaniach społecznych na obszarze rewitalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – Dane UM Biłgoraja (wraz z jednostkami) – Dane od podmiotów realizujących projekty 		<ul style="list-style-type: none"> – Realizacja założeń GPR będzie zależna od liczby zrealizowanych projektów rewitalizacyjnych. – Stały monitoring i ewaluacja programu – Komitet Rewitalizacji
Wymiar diagnostyczno-koncepcyjny					
	Zdiagnozowane problemy	Kierunki działań	Cele rewitalizacji	Wskaźniki osiągnięcia celu	Cel główny rewitalizacji
W wymiarze społecznym	<p>PS. 1 Niski wskaźnik przedsiębiorczości</p> <p>PS. 2 Niska aktywności społeczna wyrażona liczbą organizacji pozarządowych oraz aktywności społecznej</p> <p>PS. 3 Funkcjonowanie grup / osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, problemy osób i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>PS. 4 Niski poziom bezpieczeństwa publicznego</p>	<p>1.1 Wzrost poziomu przedsiębiorczości, rozwój rynku pracy obszaru rewitalizacji</p> <p>1.2 Tworzenie warunków do integracji różnych grup społecznych, w tym grup zagrożonych marginalizacją</p> <p>1.3 Aktywizacja i włączenie społeczne grup zagrożonych marginalizacją, wykluczeniem społecznym</p> <p>1.4 Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego</p>	Wysoki poziom integracji oraz aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów poddanych rewitalizacji – Liczba wykonanej dokumentacji koncepcyjnej na potrzeby działań rewitalizacyjnych – Liczba przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, grup nieformalnych korzystających z obiektów poddanych rewitalizacji – Liczba osób, korzystających z obiektów poddanych rewitalizacji – Liczba zestawów zakupionego sprzętu edukacyjnego – Liczba zorganizowanych spotkań i wydarzeń kulturalnych – Liczba osób realizujących ścieżkę reintegracji społecznej i zawodowej – Liczba wspartych inicjatyw oddolnych mieszkańców w kierunku ekonomii społecznej – Liczba przedsiębiorstw, którym udzielono finansowania zwrotnego (umowa pożyczki) – Liczba utrzymanych / nowo utworzonych miejsc pracy – Liczba szkoleń podnoszących umiejętności 	Nadanie nowych funkcji miejscom, obiektom; przestrzeniom w Gminie Miasto Biłgoraj oraz zniwelowanie problemów społecznych poprzez podjęcie skoordynowanych zabiegów aktywizacyjnych na rzecz społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji.

				<ul style="list-style-type: none"> – przedsiębiorcze – Liczba przeprowadzonych akcji profilaktycznych / społecznych – Liczba uczestników akcji profilaktycznych / społecznych
W wymiarze technicznym	<p>PI. 1 Niedostosowanie przestrzeni publicznych (zwłaszcza terenów zielonych) do potrzeb i oczekiwań społecznych, a zwłaszcza grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>PI.2 Występowanie obszarów zabudowanych o dużym nasileniu problemów infrastrukturalnych i środowiskowych</p>	<p>2.1 Zagospodarowanie i uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców</p> <p>2.2 Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów użyteczności publicznej</p> <p>2.3 Poprawa parametrów użytkowych układu komunikacyjnego obszaru rewitalizacji</p>	Uporządkowane i funkcjonalne przestrzenie publiczne bazujące na zasobach przyrodniczych i historycznych	<ul style="list-style-type: none"> – Długość wybudowanych ekranów akustycznych – Powierzchnia zagospodarowanych terenów zielonych na obszarze rewitalizacji
Operacyjny poziom interwencji				
Wiązki projektowe				
	Projekt infrastrukturalny	Projekt społeczny	Problem, który zostanie rozwiązany	Spodziewane efekty
I	Zagospodarowanie terenu Arboretum na skwer społeczny	<p>Podniesienie konkurencyjności sektora MMŚP</p> <p>Zielona energia dla firm</p>	<p>PI 1. Niedostosowanie przestrzeni publicznych (zwłaszcza terenów zielonych) do potrzeb i oczekiwań społecznych, a zwłaszcza grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>PS 1. Niski wskaźnik przedsiębiorczości</p> <p>PS 2. Niska aktywność społeczna wyrażona liczbą organizacji pozarządowych oraz aktywności społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Wzrost liczby osób korzystających z otwartych zrewitalizowanych terenów – Wzrost liczby wspartych inicjatyw oddolnych mieszkańców w kierunku ekonomii społecznej – Wzrost liczby utworzonych podmiotów ekonomii społecznej – Wzrost liczby osób, które zrealizowały ścieżkę reintegracji społecznej i / lub zawodowej – Wzrost liczby organizacji pozarządowych działających na obszarze rewitalizacji
II	<p>Rewitalizacja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka - Wesoła - Parkowa – Polna w Biłgoraju</p> <p>Koncepcja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka - Wesoła - Parkowa – Polna w Biłgoraju</p>	<p>Program pomocy rodzinie</p> <p>Program profilaktyczny: Stop uzależnieniom!</p>	<p>PI 2. Występowanie obszarów zabudowanych o dużym nasileniu problemów infrastrukturalnych i środowiskowych</p> <p>PS 3. Funkcjonowanie grup / osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, problemy osób i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>PS 4 Niski poziom bezpieczeństwa publicznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury społecznej i mieszkaniowej na obszarze rewitalizacji, – Zahamowanie procesu wykluczenia społecznego jednostek i grup mieszkańców obszaru rewitalizacji, – Wzrost poziomu bezpieczeństwa społecznego na obszarach zdegradowanych – Wzrost liczby akcji szkoleniowych / aktywizacyjnych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
III	Budowa ekranu akustycznego pomiędzy liniami kolejowymi 66 i 65, a osiedlem Rapy	Bezpieczeństwo to podstawa	<p>PI 1. Niedostosowanie przestrzeni publicznych (zwłaszcza terenów zielonych) do potrzeb i oczekiwań społecznych, a zwłaszcza grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,</p> <p>PS 4 Niski poziom bezpieczeństwa publicznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości życia w kontekście ochrony przed hałasem, – Poprawa bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji, – Wzrost liczby akcji dotyczących poprawy bezpieczeństwa publicznego – Wzrost liczby osób przeszkolonych, biorących udział w przedsięwzięciach edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa
IV	Rewitalizacja Parku Stanisława Nowakowskiego w Biłgoraju	<p>KULTURA w Parku Stanisława Nowakowskiego</p> <p>Cykl warsztatów dla dzieci i młodzieży</p>	<p>PI 1. Niedostosowanie przestrzeni publicznych (zwłaszcza terenów zielonych) do potrzeb i oczekiwań społecznych, a zwłaszcza grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,</p> <p>PS 2. Niska aktywności społeczna wyrażona liczbą organizacji pozarządowych oraz aktywności społecznej</p> <p>PS 3. Funkcjonowanie grup / osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, problemy osób i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Wzrost powierzchni terenów otwartych dostosowanych do potrzeb rekreacyjnych mieszkańców – Poprawa warunków do korzystania ze środowiska przez mieszkańców – Zwiększenie liczby osób odwiedzających zabytki na obszarze rewitalizacji – Wzrost aktywności gospodarczej i społecznej na obszarach rewitalizacji – Wzrost liczby osób uczestniczących w imprezach kulturalnych na obszarze rewitalizacji, – Wzrost liczby imprez integracyjnych / profilaktycznych

V	Utworzenie miejsca integracji i rekreacji na osiedlu Rapy	Biłgorajski Klub Wolontariatu	<p>PI 1. Niedostosowanie przestrzeni publicznych (zwłaszcza terenów zielonych) do potrzeb i oczekiwań społecznych, a zwłaszcza grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,</p> <p>PS 2. Niska aktywności społeczna wyrażona liczbą organizacji pozarządowych oraz aktywności społecznej</p> <p>PS 3. Funkcjonowanie grup / osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, problemy osób i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>PS 4 Niski poziom bezpieczeństwa publicznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Wzrost powierzchni zagospodarowanej dla celów społecznych – Wzrost liczby osób korzystających z miejsc integracji społecznej – Wzrost liczby osób korzystających z Klubu Wolontariusza – Wzrost liczby zorganizowanych akcji społecznych – Liczba zaktywizowanych osób w ramach działalności non profit
VI	Utworzenie Centrum Specjalistycznego SOS z gabinetami terapeutycznymi	Program rozwoju przedsiębiorczości	<p>PI 2. Występowanie obszarów zabudowanych o dużym nasileniu problemów infrastrukturalnych i środowiskowych</p> <p>PS 1 Niski wskaźnik przedsiębiorczości</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Wzrost liczby osób korzystających ze zrewitalizowanych obiektów użyteczności publicznej – Wzrost liczby wspartych inicjatyw oddolnych mieszkańców w kierunku ekonomii / przedsiębiorczości – Wzrost liczby szkoleń dla przedsiębiorstw – Wzrost liczby godzin specjalistycznego wsparcia – Zwiększony wskaźnik przedsiębiorczości na obszarach rewitalizacji
	Termomodernizacja budynków mieszkalnych Wioski Dziecięcej SOS wraz z zagospodarowaniem terenu obiektu	Inkubator społecznej przedsiębiorczości	<p>PS 3. Funkcjonowanie grup / osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, problemy osób i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>	

Spis rysunków, tabel i wykresów

<i>Rysunek 1. Schemat celów i kierunków działań GPR Gminy Miasto Biłgoraj 2022-2028</i>	10
<i>Rysunek 2 Powiązanie GPR i strategii IIT</i>	19
<i>Rysunek 3 Wizja rozwoju obszaru rewitalizacji</i>	65
<i>Rysunek 4 Logika interwencji dla procesu rewitalizacji</i>	66
<i>Rysunek 5 Układ celów rewitalizacyjnych</i>	67
<i>Rysunek 6 Komplementarność przestrzenna GPR Gminy Miasto Biłgoraj</i>	103
<i>Rysunek 7 Schemat integrowania działań rewitalizacyjnych</i>	112
<i>Rysunek 8 Schemat organizacji procesu rewitalizacji</i>	119
<i>Rysunek 9 Schemat organizacji procesu rewitalizacji</i>	120
<i>Rysunek 10 Zastosowane formy konsultacji Gminnego Programu Rewitalizacji</i>	130
<i>Rysunek 11 Kierunki zmian funkcjonalno – przestrzennych dla podobszaru rewitalizacji Rapy</i>	135
<i>Rysunek 12 Kierunki zmian funkcjonalno – przestrzennych dla podobszaru rewitalizacji Różnówka</i>	136
<i>Grafika 1 Podział ewidencyjny miasta Biłgoraja</i>	24
<i>Grafika 2 Logika definiowania i klasyfikacji problemowej obszaru rewitalizacji</i>	25
<i>Grafika 3 Podział miasta na jednostki statystyczne</i>	29
<i>Grafika 4 Syntetyczny wskaźnik degradacji w zakresie sfery społecznej</i>	36
<i>Grafika 5 Mapa poglądowa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji</i>	40
<i>Grafika 6 Podobszar rewitalizacji Rapy</i>	41
<i>Grafika 7 Podobszar rewitalizacji Różnówka</i>	42
<i>Grafika 8 Struktura płci respondentów [%]</i>	44
<i>Grafika 9 Struktura wieku respondentów badania ankietowego</i>	45
<i>Grafika 10 Wykształcenie respondentów [%]</i>	45
<i>Grafika 11 Status respondentów na rynku pracy [%]</i>	46
<i>Grafika 12 Zasadność podjęcia procesu rewitalizacji na wybranym podobszarze rewitalizacji</i>	46
<i>Grafika 13 Czy wskazane podobszary rewitalizacji stanowią ważne punkty związane z funkcjonowaniem miasta</i>	47
<i>Grafika 14. Podobszary rewitalizacji jako interesujące miejsce do zamieszkania</i>	47
<i>Grafika 15 Ocena jakości życia na podobszarach rewitalizacji – całościowy wynik</i>	50
<i>Grafika 16 Problemy występujące na podobszarach rewitalizacji</i>	53
<i>Grafika 17 Najważniejsza zaleta, mocna strona, atut podobszarów rewitalizacji</i>	54
<i>Grafika 18 Najważniejsza wada, słaba strona podobszaru rewitalizacji</i>	55
<i>Tabela 1 Komplementarność GPR z dokumentami na poziomie krajowym</i>	10
<i>Tabela 2 Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym</i>	12
<i>Tabela 3 Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym</i>	17

Tabela 4 Elementy obowiązkowe strategii IIT w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2023-2030.....	20
Tabela 5 Zestawienie obszarów porównawczych (ewidencyjnych) w ramach programu rewitalizacji.....	28
Tabela 6 Kryteria delimitacji GPR Biłgoraj.....	30
Tabela 7 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników.....	34
Tabela 8 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane.....	34
Tabela 9 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery.....	35
Tabela 10 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych.....	39
Tabela 11 Potencjał i atrakcyjność podobszarów rewitalizacji – wyniki badania ankietowego.....	48
Tabela 12 Ocena stanu czynników decydujących o jakości życia na podobszarach rewitalizacji.....	48
Tabela 13 Ocena stanu czynników decydujących o jakości życia na obszarze rewitalizacji ze względu na płeć.....	51
Tabela 14 Ocena stanu czynników decydujących o jakości życia na podobszarach rewitalizacji ze względu na status na rynku pracy.....	52
Tabela 15 Ocena stanu czynników decydujących o jakości życia na obszarze rewitalizacji ze względu na wiek.....	52
Tabela 16. Pozostałe problemy występujące na obszarze rewitalizacji.....	53
Tabela 17 Potencjał wyodrębnionych podobszarów rewitalizacji w Biłgoraju.....	55
Tabela 18 Wyniki pomiarów hałasu drogowego dla dróg przebiegających przez miasto Biłgoraj.....	60
Tabela 19 Schemat problemowy GPR Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2022-2028 dla podobszaru Rapy i Różnówka.....	64
Tabela 20 Założenia interwencji rewitalizacyjnej w Gminie Miasto Biłgoraj.....	68
Tabela 21 Zestawienie pozycji projektowych zebranych w otwartym naborze projektów do GPR.....	69
Tabela 22 Zestawienie pozycji wybranych do realizacji w ramach GPR.....	71
Tabela 23 Wykaz projektów rewitalizacyjnych dla Biłgoraja na lata 2022-2028 z podziałem na społeczne i infrastrukturalne.....	74
Tabela 24 Fiszka projektowa Zagospodarowanie terenu Arboretum na skwer społeczny.....	74
Tabela 25 Fiszka projektowa Koncepcja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka – Wesoła – Parkowa – Polna w Biłgoraju.....	76
Tabela 26 Rewitalizacja kwartału pomiędzy ulicami Janusza Korczaka – Wesoła – Parkowa - Polna.....	77
Tabela 27 Fiszka projektowa Budowa ekranu akustycznego pomiędzy liniami kolejowymi 66 i 65, a osiedlem Rapy.....	79
Tabela 28 Fiszka projektowa Rewitalizacja Parku Stanisława Nowakowskiego w Biłgoraju.....	80
Tabela 29 Fiszka projektowa Utworzenie miejsca integracji i rekreacji w osiedlu Rapy.....	82
Tabela 30 Fiszka projektowa utworzenie Centrum Specjalistycznego SOS z gabinetami terapeutycznymi.....	83
Tabela 31 Fiszka projektowa Termomodernizacja budynków mieszkalnych Wioski Dziecięcej SOS wraz z zagospodarowaniem terenu obiektu.....	84
Tabela 32 Fiszka projektowa Podniesienie konkurencyjności sektora MMŚP.....	85
Tabela 33 Fiszka projektowa Zielona energia dla firm.....	86
Tabela 34 Fiszka projektowa Program rozwoju przedsiębiorczości.....	87

<i>Tabela 35 Fiszka projektowa Kultura w Parku Stanisława Nowakowskiego</i>	89
<i>Tabela 36 Fiszka projektowa Program pomocy rodzinie</i>	91
<i>Tabela 37 Fiszka projektowa Program Profilaktyczny: Stop uzależnieniom!</i>	92
<i>Tabela 38 Fiszka projektowa Bezpieczeństwo to podstawa</i>	93
<i>Tabela 39 Fiszka projektowa Inkubator Społecznej Przedsiębiorczości</i>	95
<i>Tabela 40 Fiszka projektowa Biłgorajski Klub Wolontariatu</i>	96
<i>Tabela 41 Fiszka projektowa Cykl warsztatów dla dzieci i młodzieży</i>	97
<i>Tabela 42 Wiązki projektowe i zdiagnozowane problemy, które mają zniwelować</i>	101
<i>Tabela 43 Stopień realizacji zadań z Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miasto Biłgoraj na lata 2016-2022</i>	107
<i>Tabela 44 Komplementarność przedsięwzięć z celami strategicznymi i kierunków działań GPR</i>	110
<i>Tabela 45 Indykatywna lista projektów rewitalizacyjnych</i>	116
<i>Tabela 46 Możliwe ryzyka</i>	120
<i>Tabela 47 Organizacja procesu ewaluacji</i>	122
<i>Tabela 48 Harmonogram realizacji GPR</i>	124
<i>Tabela 49 Wskaźniki realizacji GPR dedykowane celom rewitalizacji</i>	125
<i>Tabela 50. Matryca logiczna procesu rewitalizacji</i>	137